საქართველოს სსრ კულტურის სამინისტროს კულტურულ-
საგანმანათლებლო დაწესებულებების საქმეთა მთავარი
სამმართველო

კ. მარქსის სახელობის საქართველოს სსრ სახელმწიფო
საჯარო ბიბლიოთეკა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ბიბლიოთეკათმცოდნეობის სამეცნიერო-მეთოდური
განყოფილება

ბეჭდვითი ნაწარმოებთა აღწერილობის ერთიანი წესები

(საშუალო მოცულობის ბიბლიოთეკების კატალოგებისა
და ბიბლიოგრაფიული საძიებლებისათვის)

F 17.286 / 3

თბილისი
1954

02
ეროვნული ბიბლიოთეკა

საქართველოს სსრ კულტურის სამინისტროს კულტურულ-
საგანმანათლებლო დაწესებულებების საქმეთა მთავარი
სამმართველო
კ. მარქსის სახელობის საქართველოს სსრ სახელმწიფო
საჯარო ბიბლიოთეკა

ბიბლიოთეკათმცოდნეობის სამეცნიერო-მეთოდური
განყოფილება

ბეჭდვითი ნაწარმოებთა აღწერილობის ერთიანი წესები

(საშუალო მოცულობის ბიბლიოთეკების კატალოგებისა და ბიბლიოგრაფიული საძიებლებისათვის)

Г 17,286 / 3

საჯარო ბიბლიოთეკა
თბილისი

თბილისი
1954

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

მთარგმნელი: ვ. ანთელავა
აღწერილობათა ნიმუშები
შეარჩია: თ. დონდუამ
რედაქტორი: თ. ნაკაშიძე

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

წინასიტყვაობა

„ერთიანი წესების“ მიზანია უზრუნველყოს ყველა სახის კატალოგებსა, ბარათებსა, კარტოთეკებსა და ბიბლიოგრაფიულ საძიებლებში ბეჭდვითი ნაწარმოებთა სისწორით, ნათლად და ერთგვარად აღწერა.

„ერთიანი წესების“ დაცვა განსაკუთრებით საჭიროა მკითხველთა კატალოგებისა და სარეკომენდაციო დამხმარე ბიბლიოგრაფიულ სახელმძღვანელოებისათვის, რომელნიც ლიტერატურის პროპაგანდის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი საშუალებათაგანია. ეს ლიტერატურა ხელს უწყობს მშრომელთა კომუნისტურ აღზრდას და პოლიტიკური და მეცნიერული ცოდნის ფართედ გავრცელებას.

ბეჭდვითი ნაწარმოებთა აღწერილობის ძირითადი წესები ყველა ბიბლიოთეკისათვის ერთიანია, მაგრამ ისინი ნაწილობრივ განსხვავდებიან ბიბლიოთეკის ფონდის მოცულობისა, შედგენილობის და მკითხველთა კონტიგენტის მიხედვით.

ამის გამო დადგენილია: 1. „ერთიანი წესები“ დიდი ბიბლიოთეკებისათვის და 2. „ერთიანი წესები“ მცირე, საშუალო მოცულობის ბიბლიოთეკებისათვის.

„ერთიანი წესები“ დიდი ბიბლიოთეკებისათვის გამოცემულია 1949 წელს[1]. მათი დანიშნულებაა დაეხმარონ საოლქო, სამხარეო და რესპუბლიკურ ბიბლიოთეკებსა და აგრეთვე მოემსახურონ დიდი მოცულობის სამეცნიერო და სამეცნიერო-ტექნიკურ ბიბლიოთეკებს.

„ერთიანი წესების“ წინამდებარე გამოცემა მიზნად ისახავს მოემსახუროს: რაიონულ, საქალაქო, სასოფლო, საბავშვო ბიბლიო-

---

[1] Единные правила по описанию произведений печати для библиотечных каталогов. Ч. 1, вып. 1. М., 1949.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

თეკებს და აგრეთვე მცირე, საშუალო სამეცნიერო, სამეცნიერო-ტექნიკურ, სამხედრო და პროფკავშირულ ბიბლიოთეკებს.

„ერთიანი წესები“ მცირე ბიბლიოთეკებისათვის მით განსხვავდებიან დიდი ბიბლიოთეკებისათვის განკუთვნილ ერთიანი წესებისაგან, რომ მათში შემსუბუქებულია ბიბლიოგრაფიული აღწერილობა; კერძოდ, მნიშვნელოვნადაა გამარტივებული ოფიციალურ და საუწყებო გამოცემათა აღწერილობა; გარდა ამისა შემცირებული და შეკვეცილია დამხმარე აღწერილობათა რაოდენობა. მაგრამ ბიბლიოგრაფიულ აღწერილობათა გამარტივება და დამხმარე აღწერილობათა შემცირება-შეკვეცა არ ვრცელდება იმ წესებზე, რომლითაც ხდება მარქსიზმ-ლენინიზმის კლასიკოსთა ნაწარმოებების აღწერილობა; ეს წესები ზემოაღნიშნულ ნაწარმოებთათვის გაფართოებულია და გამოყოფილია დამოუკიდებელ განყოფილებად, რომელშიაც აგრეთვე მოცემულია მარქსიზმ-ლენინიზმისადმი მიძღვნილ ნაწარმოებთა აღწერილობის წესები.

პარტიის სახელწოდების შეცვლის შესაბამისად, წინამდებარე „ერთიან წესებში“ შეტანილია საკავშირო კომუნისტური პარტიის ოფიციალურ გამოცემათა აღწერილობის ახალი წესები.

წინამდებარე გამოცემა შევსებულია აგრეთვე მთელ რიგ სხვა წესებითაც, რომელნიც არ არიან შეტანილი დიდი ბიბლიოთეკებისათვის განკუთვნილ „ერთიანი წესების“ პირველ ნაწილში.

წინამდებარე გამოცემაში მოცემული წესები პერიოდულ, გრძელდებად გამოცემათა აღწერილობისა, რომელნიც დამუშავებულია დიდი ბიბლიოთეკების ფონდებისათვის, შეადგენენ 1949 წელს გამოცემულ „ერთიანი წესების“ მეორე ნაწილს, ხოლო საშუალო მოცულობის ბიბლიოთეკებისათვის აქ წარმოდგენილი ანალიტიკური აღწერილობის წესები შეიძლება გამოყენებულ იქნან დიდი ბიბლიოთეკების მიერაც.

„ერთიანი წესების“ წინამდებარე გამოცემის თავისებურებად უნდა ჩაითვალოს ისიც, რომ მასში შეტანილია ბიბლიოგრაფიულ საძიებლებისათვის განკუთვნილი ბეჭდვითი ნაწარმოებთა აღწერილობის წესები, ეს უკანასკნელი შეთანხმებულია კატალოგების აღწერის წესებთან.

მცირე (საშუალო მოცულობის) ბიბლიოთეკებში კატალოგებისა და ბიბლიოგრაფიულ საძიებლებისათვის ბეჭდვითი ნაწარმოებთა აღწერისათვის „ერთიანი წესების“ გამოყენება სავალდებულოა დღიდან მათი გამოქვეყნებისა სარაიონო, საქალაქო სა-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

სოფლო და საბავშვო ბიბლიოთეკების ყველა კატალოგებსა და კარტოთეკებში, აგრეთვე სარეკომენდაციო-დამხმარე ბიბლიოგრაფიულ სიების შედგენის დროს როგორც დასახელებულ ბიბლიოთეკებში, აგრეთვე სამეცნიერო-მეთოდურ კაბინეტებში, სარედაქციო საგამომცემლო ორგანოების, ინსტიტუტებში და იმ სხვა დაწესებულებებში, რომლებიც შედიან საქართველოს სსრ კულტურის სამინისტროს სისტემაში.

სასოფლო და საკოლმეურნეო ბიბლიოთეკებისათვის გამოიცემა „ერთიანი წესების“ დამატებითი მეთოდური განმარტებანი.

„ერთიანი წესები“ წარმოადგენს წიგნის: Единые правила описания произведений печати для каталогов небольших библиотек и библиографических указателей“. М. 1953 წლ. ქართულ თარგმანს ქართული მაგალითების ჩვენებით.

ბიბლიოთეკების სამმართველო.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ბეჭდვითი ნაწარმოებთა აღწერილობის ზოგადი წესები

ა) ძირითადი დებულებანი

§ 1. ზოგადი მოთხოვნილებანი ბეჭდვითი ნაწარმოებთა აღწერილობისას. წიგნების, ჟურნალების და სხვა ბეჭდვითი ნაწარმოებთა აღწერა წარმოებს განსაზღვრული წესებით. აღწერილობის მიზანია დაეხმაროს მკითხველს და ბიბლიოთეკარს მიიღოს წარმოდგენა ბეჭდვითი ნაწარმოების შინაარსსა და დანიშნულებაზე; დაადგინოს ძირითადი ბიბლიოგრაფიული ცნობები (ავტორი, ზუსტი სათაური, ვის მიერ და როდის არის გამოცემული ნაწარმოები, მისი მოცულობა და სხვ.), ადვილად და ჩქარა იპოვოს კატალოგში, ან ბიბლიოგრაფიულ საძიებელში საჭირო გამოცემა.

§ 2. ბეჭდვითი ნაწარმოებთა აღწერილობის წესების ერთიანობა კატალოგებისა, ბიბლიოგრაფიულ საძიებლებისა, სიებისა და კარტოთეკებისათვის. ბეჭდვითი ნაწარმოებთა აღწერილობა საბიბლიოთეკო კატალოგებისა, დამხმარე ბიბლიოგრაფიულ სახელმძღვანელოებსა (საძიებლებსა, სიებსა და კარტოთეკებში) სრულდება ძირითადად „ერთიანი წესები“-თ. აღწერილობის თავისებურებანი ბიბლიოგრაფიის დამხმარე სახელმძღვანელოში ნაჩვენებია ამ წესების სათანადო პარაგრაფებში.

გამოცემის ყოველმხრივი ასახვისა და მისი ანბანურ კატალოგში სწრაფად პოვნისათვის, გარდა სრული (ძირითადი) აღწერილობისა, იყენებენ აგრეთვე შეკვეცილ (დამხმარე) აღწერილობებსა და აგრეთვე მითითებებსა და საცნობო ბარათებს. რომ ერთი და იგივე ნაწარმოები აისახოს სისტემატური კატალოგის სხვა-

დასხვა განყოფილებაში, ხდება ძირითადი აღწერილობის გამრავლება რამდენჯერმე, სათანადო განყოფილებათა რაოდენობის მიხედვით. დამხმარე ბიბლიოგრაფიულ სახელმძღვანელოებში გამრავლებასთან ერთად იყენებენ მითითებებს და დამხმარე საძიებლებს.

§ 3. **წიგნის აღწერილობის წყაროები.** წიგნის აღწერისას საჭირო ცნობები აიღება წიგნის სხვადასხვა ნაწილებიდან (თავფურცელი, გარეკანი, წიგნის ტექსტი, წინასიტყვაობა, სარჩევი და ა. შ.).

აღწერილობის საფუძველს წარმოადგენს თავფურცელი და თუ ის არ არის, გარეკანი ან საგამომცემლო ყდა. თუ წიგნს არა აქვს არც თავფურცელი, არც გარეკანი, არც საგამომცემლო ყდა, მაშინ აღწერილობის საფუძვლად ღებულობენ თავსათაურს, რომელიც ტექსტს წინ უძღვის.

იმ შემთხვევაში, როდესაც თავფურცელზე, ან სხვა წყაროში, რომელიც საფუძვლად უდევს აღწერილობას, არ მოიპოვება საჭირო ცნობები, მათ ღებულობენ წიგნის სხვა ნაწილიდან (თავფურცლის მეორე გვერდი, გარეკანი, საგამომცემლო ყდა, თავსათაური ტექსტის დასაწყისში, შმუცტიტული, სარჩევი, წინასიტყვაობა, წიგნის ტექსტი).

გარდა ამისა, როდესაც საჭირო ხდება ცნობის მიღება სტალინური პრემიის მიკუთვნების შესახებ, დადგენა ავტორის გვარის სისწორისა, დაზუსტება მისი ინიციალებისა და სხვა, შეიძლება გამოყენებულ იქნას ენციკლოპედიები, ბიბლიოგრაფიული, ბიობიბლიოგრაფიული ლექსიკონები, სპეციალური ცნობარები, გაზეთები და სხვა მასალები.

§ 4. **ძირითადი აღწერილობის სახეობანი.** არსებობს ძირითადი აღწერილობის ორი სახე:

ა) აღწერილობა ავტორზე, ე. ი. აღწერილობა, რომელიც შედგენილია ავტორის გვარით (ინდივიდუალური ავტორი), აგრეთვე აღწერილობა დაწესებულების, ან ორგანიზაციის სახელწოდების მიხედვით (კოლექტიური ავტორი).

ბ) აღწერილობა სათაურზე.

§ 5. **აღწერილობის ელემენტები.** ძირითადი აღწერილობის ელემენტები ბარათზე გადაიტანება შემდეგი თანმიმდევრობით:

ა) აღწერილობის თავსათაური (ავტორის გვარი და ინიციალე-ბი, დაწესებულების ან ორგანიზაციის დასახელება);

ბ) სათაური;

გ) ქვესათაურული ცნობები;

დ) ბეჭდილობის ცნობები;

ე) რაოდენობითი დახასიათება;

ვ) ზესათაურული ცნობები;

ზ) შენიშვნები.

იმისდამიხედვით თუ რა ცნობებია წიგნში მოცემული, ზოგიერთი ელემენტი შეიძლება გამოტოვებულ იქნას აღწერილობაში.

აღწერილობის ჩამოთვლილი ელემენტები შეიცავენ ძირითად ფაქტიურ ცნობებს ბეჭდვითი ნაწარმოების შესახებ. გარდა ამისა აღწერილობას შეიძლება თან ახლდეს ანოტაცია, რომელიც ხსნის წიგნის შინაარსს.

(მრავალტომიან გამოცემათა აღწერილობის ელემენტების შესახებ იხ. § 76).

§ 6. **საავტორო აღწერილობის ფორმა.** საბიბლიოთეკო კატალოგებისათვის და ბიბლიოგრაფიულ კარტოთეკებისათვის განკუთვნილ ბარათებზე აღწერილობის თავსათაური მოთავსებულია პირველ ჰორიზონტალურ სტრიქონზე. იწყება პირველი (მარცხენა) ვერტიკალური ხაზიდან. თუ თავსათაური არ თავსდება ერთ სტრიქონზე, მისი გაგრძელება იწერება შემდეგ სტრიქონებზე ნახევარი სმ დაშორებით მეორე (მარჯვენა) ვერტიკალური ხაზიდან.

სათაური იწერება ახალი სტრიქონით მეორე ვერტიკალური ხაზიდან (ე. ი. აბზაციდან). სათაურის შემდეგ იწერება ქვესათაური და ბეჭდილობის ცნობები. ჩანაწერის ყველა შემდეგი სტრიქონი იწყება პირველი ვერტიკალიდან. ბეჭდილობის ცნობები გამოიყოფიან ქვესათაურულ ცნობებიდან (თუ ქვესათაური არ არის — სათაურისაგან) 1 სმ ინტერვალით. თუ ბეჭდილობის ცნობები ახალი სტრიქონიდან იწყება, ისინი პირველი ვერტიკალიდან ჩაიწერება.

რაოდენობით დახასიათება მოიყვანება ახალი სტრიქონით მეორე ვერტიკალიდან (აბზაცით).

რაოდენობითი დახასიათების შემდეგ — ერთი სმ ინტერვალით — მრგვალ ფრჩხილებში ჩაიწერება ზესათაურული ცნობები, რომელნიც გაგრძელდებიან შემდეგ სტრიქონებში პირველი ვერტიკალიდან.

შენიშვნები და ანოტაცია დაიწერება ახალი სტრიქონით მეორე ვერტიკალიდან (აბზაცით) და გრძელდება შემდეგ სტრიქონებზე პირველი ვერტიკალიდან, თითოეული შენიშვნა იწყება ახალი სტრიქონით.

(მრავალტომიან გამოცემათა აღწერილობა იხ. § 76).

საავტორო აღწერილობის სქემა კატალოგებისა და კარტოთეკებისათვის

აღწერილობის თავსათაური

სათაური. ქვესათაურული ცნობები ბეჭდილობის ცნობები.

რაოდენობითი დახასიათება. (ზესათაურული ცნობები).

შენიშვნები . . . .

. . . .

ანოტაცია . . . .

. . . .

აღწერილობის ნიმუში

გოგსაძე ს. ვ.

ნარკვევები გელათის ძეგლის ისტორიიდან. თბ., საქართველოს სახწიგნის პალატა, 1948.

112 გვ.; 29 ფ. ილ. (ქუთაისის სახ. ისტ.— ეთნოგრ. მუზეუმი).

ბიბლიოგრ.: გვ. 109—112.

ბიბლიოგრაფიულ საძიებლებსა და სიებში აღწერილობის თავსათაური ცალკე სტრიქონად არ გამოიყოფა, მაგრამ აიწყობა აბზაცით და შავი შრიფტით (საწერ მანქანაზე გადაბეჭდილ სიებში

ის მოცემულია ასომთავრული ასოებით). ბეჭდილობის ცნობები, რაოდენობითი დახასიათება და ზესათაურული ცნობები იბეჭდება უინტერვალოდ.

ბიბლიოთეკა

საავტორო აღწერილობის სქემა ბიბლიოგრაფიულ საძიებლებსა და სიებისათვის

აღწერილობის თავსათაური. სათაური. ქვესათაურული ცნობები. ბეჭდილობის ცნობები. რაოდენობითი დახასიათება (ზესათაურული ცნობები).

შენიშვნები . . . .
. . . .
ანოტაცია . . . .
. . . .

აღწერილობის ნიმუში

გოგსაძე ს. ვ. ნარკვევები გელათის ძეგლის ისტორიიდან. თბ., 1948. 112 გვ.; 29 ფ. ილ. (ქუთაისის სახ. ისტ.-ეთნოგრ. მუზეუმი).
ბიბლიოგრ.: გვ. 109—112.

§ 7. **სათაურზე აღწერილობის ფორმა.** საბიბლიოთეკო კატალოგებისა და ბიბლიოგრაფიულ კარტოთეკებისათვის განკუთვნილი სათაურზე აღწერილობა იწყება პირველ ჰორიზონტალურ სტრიქონზე, პირველი ვერტიკალიდან და შემდეგში, საავტორო აღწერილობის ფორმისაგან განსხვავებით, გრძელდება (შენიშვნამდე) მეორე ვერტიკალიდან, ე. წ. „დაკიდებული სტრიქონის" წესით.

შენიშვნები და ანოტაცია განლაგებულია ისე, როგორც საავტორო აღწერილობაში.

სათაურზე აღწერილობის სქემა კატალოგებისა და კარტოთეკებისათვის

სათაური. ქვესათაურული ცნობები. ბეჭდილობის ცნობები.
რაოდენობითი დახასიათება. (ზესათაურული ცნობები).
შენიშვნები . . . .
. . . .
ანოტაცია . . . .
. . . .

ეროვნული ბიბლიოთეკა

აღწერილობის ნიმუში

თანამედროვე პოეტები. (ლექსები). თბ., სახელ-
გამი, 1929.
16 გვ. (სასკოლო ბ-კა).
შინაარსი: ი. გრიშაშვილი. თუთუნის ქარხანაში მომუშავე ქალის სიმღერა; ზამთრის დილა. — ვ. გაფრინდაშვილი. კომუნარებს. — ვ. გორგაძე. ბრძოლა წიფის გვირაბთან 1905 წ. — ი. მოსაშვილი. ზაჰეს, შენ გიმღერ! — კ. ჭიჭინაძე. სამშობლოსადმი.

ბიბლიოგრაფიულ საძიებლებსა და სიებში სათაურზე აღწერა, ისევე როგორც საავტორო აღწერა, იწყება წითელი სტრიქონით და გრძელდება უაბზაცოდ. სათაურის პირველი სიტყვა (სიტყვები) აიწყობა შავი ასოებით (სიებში ასომთავრული ასოებით). შენიშვნები და ანოტაციები მოიყვანება აბზაცით.

სათაურზე აღწერილობის სქემა ბიბლიოგრაფიულ საძიებლებისა და სიებისათვის

სათაური. ქვესათაურული ცნობები. ბეჭდილობის ცნობები. რაოდენობითი დახასიათება. (ზესათაურული ცნობები).
შენიშვნები . . . .
. . . .
ანოტაცია . . . .
. . . .

აღწერილობის ნიმუში

თანამედროვე პოეტები. (ლექსები). თბ., სახელგამი, 1929. 16 გვ. (სასკოლო ბ-კა).
შინაარსი. ი. გრიშაშვილი. თუთუნის ქარხანაში მომუშავე ქალის სიმღერა; ზამთრის დილა.—ვ. გაფრინდაშვილი. კომუნარებს. — ვ. გორგაძე. ბრძოლა წიფის გვირაბთან 1905 წ. — ი. მოსაშვილი. ზაჰეს, შენ გიმღერ! — კ. ჭიჭინაძე. სამშობლოსადმი.

§ 8. **აღწერილობის გადატანა მეორე ბარათზე.** როდესაც წიგნის აღწერილობა ვერ თავსდება ერთ ბარათზე, ჩანაწერი გადაიტანება მეორე ბარათზე, სადაც განლაგდება დადგენილი წესით, მაგრამ პირველი სტრიქონის გამოტოვებით. პირველი ბარათის ქვედა მარჯვენა კუთხეში ღეროსათვის განკუთვნილ ხვრეტის ზევით იწერება შემოკლებული სიტყვები „იხ. შემდ. ბარ. (=იხ. შემდეგი ბარათი). ასეთივე აღნიშვნა უკეთდება შემდეგ ბარათებს, თუ ჩანაწერი მათზედაც არ მოთავსდება.

პირველი, მეორე და შემდეგი ბარათები ინომრება არაბული ციფრებით, რომელნიც ბარათის შუა ნაწილში იწერებიან, მის ზედა კიდესთან. მეორე და სხვა მის მომდევნო ბარათების უკანა გვერდზე ქვემოთ უნდა იყოს ნაჩვენები ავტორი და წიგნის სათაური შემოკლებით.

ᲔᲠᲗ ᲑᲐᲠᲐᲗᲖᲔ ᲛᲝᲣᲗᲐᲕᲡᲔᲑᲔᲚ ᲐᲦᲬᲔᲠᲘᲚᲝᲑᲘᲡ ᲜᲘᲛᲣᲨᲘ

1

ქართველი მეცნიერები. [კრებული ვ. პარკაძის რედ.]. თბ., საბლიტგამი, 1951.
IV, 208 გვ. ილ.
შინაარსი: ვ. გაბაშვილი. ვახუშტი ბაგრატიონი— ისტორიკოსი.—ი. შაქარიშვილი. ვახუშტი ბაგრატიონი — გეოგრაფი. — ვ. პარკაძე. დავით ბატონიშვილი. —

იხ. შემდ. ბარ.

2

ვ. პარკაძე. პეტრე რომანის-ძე ბაგრატიონი. — გ. ხვედელიძე. ივანე რამაზის-ძე თარხნიშვილი.—ე. წულუკიძე. ვასილ მოსეს-ძე მელიქიშვილი.—გ. ჭოლოშვილი. გიორგი ნიკოლოზის-ძე ნიკოლაძე. — ელ. წითლაძე. ანდრია მიხეილის-ძე რაზმაძე.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მეორე ბარათის უკანა გვერდი

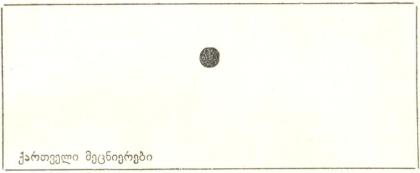

§ 9. **შემოკლებანი აღწერილობაში.** აღწერილობის ყველა ელემენტებში, გარდა სათაურისა, დასაშვებია ცალკე სიტყვების შეკვეცა-შემოკლება. სათაურის ნაწილების (ან ელემენტების), ქვესათაურული, ბეჭდილობის და ზესათაურული ცნობების გამოტოვების შემთხვევები გათვალისწინებულია სათანადო პარაგრაფებში (იხ. §§ 19-გ. 23-ბ, 29-ა, გ., 42-გ, 53). ცალკეული სიტყვების შემოკლება ხდება ერთგვარად, თანახმად შემოკლებათა ცხრილისა (იხ. დანართი II).

შემოკლებანი დაუშვებელია იმ შემთხვევებში, როდესაც ისინი წინადადების აზრს ამახინჯებენ.

§ 10. **აღწერილობის ენა.** როგორც წესი, აღწერილობა წარმოებს წიგნის ტექსტის ენაზე. თუ წიგნში სათაური და ტექსტი მოცემულია რამდენიმე ენაზე, აღწერილობა კეთდება იმ ენაზე, რომელიც წიგნში სჭარბობს, თუ წიგნის სათაური და ტექსტი მოცემულია საბჭოთა კავშირის ხალხების ერთ-ერთ ენაზე, აღწერილობაც ამ ენაზე წარმოებს.

§ 11. **ორთოგრაფია.** ბეჭდვითი ნაწარმოების აღწერილობა კეთდება თანამედროვე ორთოგრაფიით, მიუხედავად იმისა, თუ როგორი ორთოგრაფიაა ნახმარი წიგნში.

§ 12. **ასომთავრული ასოები და სასვენი ნიშნები.** ასომთავრული ასოების და სასვენი ნიშნების აღწერილობის დროს გამოყენება უნდა იქნას გრამატიკის საერთო წესებით[1].

---

[1] ამ მხრივ სასარგებლო სახელმძღვანელო წიგნებია:

ვ. თოფურია და ი. გიგინეიშვილი—ორთოგრაფიული ლექსიკონი. თბ. 1949. Былинский К. И. и Никольский, Н. Н. Справочник по орфографии и пунктуации для работников печати. М., 1952.

§ 13. **ფრჩხილები.** აღწერილობაში მიღებულია ორგვარი ფრჩხილები:

ა) მრგვალი ფრჩხილები ( )—გამოყენებული უნდა იქნას ყველა იმ სახეობის ფრჩხილების შემცვლელად, რომელიც წიგნში გვხვდება; მრგვალ ფრჩხილებში მოთავსდება აგრეთვე ზესათაურული ცნობები.

ბ) კვადრატული ფრჩხილები [ ] — გამოყენებულ უნდა იქნას იმ ცნობებისათვის, რომელნიც აღწერილობის ტექსტს დაერთვიან ბიბლიოთეკარის საკუთარი ფორმულირებით.

§ 14. **რიცხვითი სახელები.** როგორც წესი, აღწერილობაში რიცხვითი სახელები რჩებიან იმ ფორმით, როგორც ეს მოცემულია წიგნში. გამონაკლისს წარმოადგენენ მითითებანი გამოცემის გამეორებათა შესახებ, პიესის მოქმედებათა, ან აქტების რაოდენობა, მრავალტომიანი გამოცემების ტომებისა და სერიათა ნაკვეთების ნუმერაცია, აგრეთვე გამოცემის წელი; ეს ცნობები ყოველთვის იწერება არაბული ციფრებით.

წიგნში:	აღწერილობაში:
პირველი მაისი	პირველი მაისი
დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის 34 წელი	დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის 34 წელი
30 წელი. ლიტერატურულ მხატვრული კრებული	30 წელი. ლიტ.—მხატვრ. კრებული
წელი ოცდამეთოთხმეტე	წელი ოცდამეთოთხმეტე
სიტყვა სკპ (ბ) XVIII ყრილობაზე	სიტყვა სკპ XVIII ყრილობაზე
VII კლასისათვის	VII კლასისათვის
მაგრამ	
ოთხმოქმედებიანი	4 მოქმ.
გამოც. II	გამოც. მე-2
მეოთხე შევსებული გამოცემა	მე-4 შევს. გამოც.
ტომი III	ტ. 3.
სამეცნიერო-პოპულარული ბიბლიოთეკა, ნაკვ. VII	სამეცნ.-პოპულ. ბ-კა. ნაკვ. 7

ბ) წესები, რომლებიც აღწერილობის ცალკეულ ელემენტებს ეხება

ეროვნული ბიბლიოთეკა

§ 15. აღწერილობის თავსათაური. იმისათვის, რომ ამა თუ იმ ავტორის და აგრეთვე ამა თუ იმ დაწესებულება-ორგანიზაციის ნაწარმოებს და ოფიციალურ გამოცემებს თავი მოუყაროთ კატალოგში ერთ ადგილზე, აღწერილობის თავსათაური ერთგვარი ფორმით უნდა იყოს მოცემული, მიუხედავად იმისა, როგორ არის ავტორი (ინდივიდუალური თუ კოლექტიური) წარმოდგენილი გამოცემაში.

§ 16. სათაური. ზოგადი წესი. ა) აღწერილობაში სათაური უნდა მოვიყვანოთ მთლიანად ისე, როგორც ეს მოცემულია წიგნში. სათაურში შეიძლება გამოტოვებული იქნას მხოლოდ ავტორის გვარი (იხ. § 42 გ.) და კოლექტიურ ავტორზე აღწერილობისას—დაწესებულება-ორგანიზაციის დასახელება (იხ. § 53).

ბ) თუ წიგნის სათაური გაურკვეველია ან დაუმთავრებელია, იგი განმარტებულ უნდა იქნას დამატებითი ცნობებით, რომლებიც, როგორც წესი, მოცემულია ქვესათაურულ ცნობებში (იხ. § 20). ცალკე შემთხვევაში, გაურკვეველი ან არასრული სათაური შეიძლება დაზუსტებულ იქნას რამდენიმე სიტყვის დამატებით.

> ხუნდაძე ს.
> ნარკვევები [ქართული ლიტერატურის ისტორიიდან. ბ. ჟღენტის შესავალი წერილით „სიმონ ხუნდაძე"]. თბ., „ფედერაცია", 1941.
> 410 გვ.; 1 ფ. პორტრ.

§ 17. სათაურის უქონლობა. თუ წიგნს, რომელიც წარმოადგენს ერთი ავტორის თხზულებებს, ან შრომათა კრებულს, სათაური არა აქვს და მოცემულია ავტორის მხოლოდ გვარი ან გვარი და სახელი (ინციალები), სათაური სდგება ბიბლიოთეკარის მიერ და ის ჩაისმება კვადრატულ ფრჩხილებში: [თხზულებანი], [შრომების კრებული] და სხვა.

წ ი გ ნ შ ი:	ა ღ წ ე რ ი ლ ო ბ ა შ ი:
ნიკო ლორთქიფანიძე.	ლორთქიფანიძე ნ. [თხზულებანი]
გიორგი ქუჩიშვილი.	ქუჩიშვილი გ. [ლექსები]

§ 18. **კითხვასხვაობა სათაურში.** ა) იმ შემთხვევაში, როდესაც წიგნის გარეკანზე დაბეჭდილი სათაური მნიშვნელოვნად განსხვავდება თავფურცელზე მოცემულ სათაურისაგან, კითხვასხვაობა მითითებულ უნდა იქნას შენიშვნაში, რომელიც შემდეგი სიტყვებით იწყება: გარეკანზე სათაური:... ან გარეკანზე:... (თუ გარეკანზე ნაჩვენებია აგრეთვე ავტორი).

ფაბქარხადგილკომების დასახმარებლად. მასალების კრებული საფაბრიკო-საქარხნო და ადგილობრივი კომიტეტების მუშაობის შესახებ. თბ., საქმედგამი, 1947.
251 გვ. (მედსანშრომის მუშაკთა პროფკავშირის ც. კ.)
ტექსტის ბოლოს: პ/მგ. რედ. ს. კობალაძე.
კანზე სათაური: მასალების კრებული ფაბქარხადგილკომების დასახმარებლად.

ყურაშვილი ა.
პ. ტ. ე. ს.—ის უჯრედის სათხილამურო — ტურისტული მუშაობა. რუსულიდან გადმოკ. ა. ყურაშვილის მიერ, ტფ., საქ. პტესის ც. ს. საგამომც. სექტ., 1933.
23 გვ. ილ. (საქ. პროლეტ. ტურიზმის და ექსკურსიათა საზ-ბა).
კანზე სათაური: სათხილამურო ტურიზმი.

დამხმარე ბიბლიოგრაფიულ **სახელმძღვანელოებში** შენიშვნა სათაურის კითხვა-სხვაობის შესახებ შეიძლება არ გაკეთდეს.

ბ) თუ წიგნის თავფურცლის სათაური იმდენად განსხვავდება გარეკანის სათაურისაგან, რომ გარეკანის სათაურის მიხედვით მისი პოვნა ანბანურ კატალოგში დამატებითი აღწერილობის გარეშე შეუძლებელია, კეთდება დამატებითი აღწერილობა გარეკანის სათაურზე. თუ წიგნის გარეკანზე შეცვლილი სათაურის გარდა დასახელებულია ავტორიც, დამატებითი აღწერილობა, როგორც წესი, არ კეთდება.

§ 19. **ქვესათაურული ცნობები.** ა) წიგნში ნაჩვენები ქვესათაურულ ცნობებიდან აღწერილობაში გადაიტანება ისეთი ცნო-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ბები, რომელთაც არსებითი მნიშვნელობა აქვთ გამოცემის, დახასიათებისა და ინდივიდუალიზაციისათვის. კერძოდ აღწერილობაში მოყავთ:

1. ცნობები, რომლებიც ხსნიან და აზუსტებენ წიგნის შინაარსს.

ლომთათიძე გ.
წინაპართა ნაკვალევი. საქართველოს არქეოლოგიური ნარკვევები. თბ., საბლიტგამი, 1952.
207 გვ. ილ.

2. ნაწარმოების ჟანრისა და ფორმის განსაზღვრა (რომანი, პიესა, ალბომი და ა. შ.).

3. ხელმძღვანელი პოლიტიკური მოღვაწის მიერ ჩატარებული მოხსენებების თარიღი და ადგილი.

4. როგორი მკითხველებისათვის არის განკუთვნილი ნაწარმოები. (აგიტატორებისა და პროპაგანდისტებისათვის, უფროსი ასაკის ბავშვებისათვის და ა. შ.).

F 17.986/3

5. იმ პირთა გვარები და ინიციალები, რომელნიც მონაწილეობას იღებდნენ წიგნის შედგენაში (რედაქტორები, მთარგმნელები, წინასიტყვაობისა და შესავალი სტატიის ავტორები, მხატვრები და სხვ.), სამეცნიერო ხარისხის, სამეცნიერო, საპატიო და სამხედრო წოდების აღნიშვნით. ქვესათაურულ ცნობებში აღნიშნულ პირთა შესახებ ცნობები აღწერილობაში შეიტანება ისე, როგორც ეს მოცემულია წიგნში. ინიციალები არ გადაინაცვლება.

თუ წიგნის რედაქტორების ან მთარგმნელების და მისთ. რიცხვი სამი ან მეტია, აღწერილობაში ნაჩვენები იქნება ცნობები მხოლოდ პირველის შესახებ, შემოკლებული სიტყვების [და სხ.]. დართვით. იმ შემთხვევებში, როდესაც რედაქტორთა შორის ურევია ხელმძღვანელი პოლიტიკური მოღვაწეები, ცნობილი მეცნიერები ან მწერლები, აღწერილობაში მოიყვანება ყველას გვარები.

შენიშვნა: სამეცნიერო ხარისხისა და წოდების ჩვენება არ არის სავალდებულო ყველა ბიბლიოთეკისათვის, მაგრამ საპატიო წოდებანი — სტალინური პრემიის ლაურეატი, საბჭოთა კავშირის გმირი, სოციალისტური შრომის გმირი — აღინიშნებიან ყველა შემთხვევაში.

საჯარო ბიბლიოთეკა

6. გამოცემათა გამეორების აღნიშვნა, რომელიც ყოველთვის ხდება არაბული ციფრებით, მაგრამ სიტყვების გადაუნაცვლებლად.

ბ) ქვესათაურული ცნობები აღწერილობაში, როგორც წესი, მოყვანილ უნდა იქნას იმავე ფორმით და თანამიმდევრობით, როგორც ეს მოცემულია წიგნში. იმ შემთხვევებში, როდესაც ქვესათაურული ცნობების ცალკე ნაწილები (მაგალითად ნაწარმოების ფორმის აღნიშვნა, რომელსაც აქვს დამახასიათებელი სათაური, სიტყვები „ოფიციალური გამოცემა") სათაურის წინ არის დაბეჭდილი, აღწერილობაში მოიყვანება სათაურის შემდეგ.

წიგნებში:	აღწერილობაში:
მხატვრული კრებული „რემედას"	„რემედას". მხატვრული კრებული
პოემა განდეგილი.	განდეგილი. პოემა.

გ) ქვესათაურულ ცნობებში, როგორც წესი, არ მოიყვანება:

1. იმ პირთა გვარები, რომელთა „მონაწილეობითაც" ჩატარებულ იქნა სამუშაო.

2. რედაქტორის გვარი—იმ შემთხვევაში, თუ ის არ არის მოყვანილი თავფურცელზე, და არსებითად არაფერს უმატებს წიგნის დახასიათებას.

3. სარედაქციო კოლეგიის შემადგენლობა, თუ უკანასკნელთან ერთად გვაქვს მთავარი ან პასუხისმგებელი რედაქტორის გვარი.

4. ილუსტრატორთა გვარები, მოცემული ბეჭდილობის ცნობებში.

5. წიგნის გამფორმებელი მხატვრების გვარები.

6. მითითება თანამდებობაზე.

7. ლექციის ან სამეცნიერო მოხსენების ჩატარების ადგილი და თარიღი.

8. ილუსტრაციების რაოდენობისა, მათი რიცხვისა და ხასიათის აღნიშვნა, თუ ამავე დროს არ არის მოყვანილი მხატვრის გვარი.

9. ცნობები საუწყებო გამოცემათა დამტკიცებისა ან მოწონების შესახებ.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ძირითად ან დამხმარე სახელმძღვანელოთა აღწერის დროს ცნობებიდან მოწონების ან რეკომენდირების შესახებ, მოიყვანება მარტოოდენ მითითება წიგნის დანიშნულებაზე და ისიც მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ეს სათაურით ან ზესათაურული და ქვესათაურული ცნობებით არ არის გარკვეული.

წ ი გ ნ შ ი:	ა ღ წ ე რ ი ლ ო ბ ა შ ი:
სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სარედაქციო კოლეგიის მიერ დაშვებულია დამხმარე სახელმძღვანელოდ სასოფ.-სამეურნეო უმაღლესი სასწავლებლებისათვის.	სახელმძღვანელო სას.-სამ. უმაღლ. სასწავლებლებისათვის.

§ 20. **ქვესათაურული ცნობების დამატება.** თუ სათაური და ქვესათაურული ცნობები არ იძლევიან საკმაო წარმოდგენას წიგნის შინაარსის შესახებ, თუ როგორი მკითხველისათვის არის ის განკუთვნილი, რა ლიტერატურული ფორმისაა და სხვა—ეს ცნობები სასურველია აღებულ იქნას წიგნის სხვა ადგილებიდან, ან და ფორმულირებული წიგნის ტექსტის საფუძველზე. ამ უკანასკნელ შემთხვევაში ეს ცნობები უნდა მოთავსდეს კვადრატულ ფრჩხილებში [ ].

კერძოდ დაემატება:

ა) ცნობები, რომელნიც არკვევენ და აზუსტებენ წიგნის შინაარსს.

ტინიანოვი ი.
კუხლია. რომანი. [ვ. კ. კიუხელბეკერის ცხოვრებიდან]. თარგმ. ქ. ირემაძისა. თბ., საბლიტგამი, 1946.
422 გვ.

სტალინური თაობა. [კრებული აჭარის საბჭოთა მწერალთა ნაწარმოებებისა, მიძღვნილი სახელოვან კომკავშირის 20 წლისთვისათვის[. ბათუმი, აჭარის სახელგამი, 1938.
31 გვ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

Филиппов А. К.
За передовые коэфициенты. [Из опыта работы мастера доменного цеха завода им. Дзержинского]. М., Профиздат, 1951.
64 стр. (Стахановцы новой сталинской пятилетки).

(სათაურის წინ მოცემულია ცნობები ავტორზე: Александр Филиппов, мастер печи № 7 доменного цеха завода им. Дзержинского).

ბ) ცნობები, რომლებიც პიროვნების, ან დაწესებულება-ორგანიზაციის, ან ადგილის ინდივიდუალიზაციას ახდენენ და რომლის შესახებაც ლაპარაკია წიგნში.

კარპინსკი ვ.
გლეხობის პროლეტარული ბელადი. [ვ. ი. ლენინი]. თარგმ. რუსულიდან. თბ., სახელგამი, 1924.
15 გვ. (ლენინის ბ-კა).

ზაქარია პ.
წულრულაშენი. [ტაძარი ბოლნისის რაიონში]. თბ., 1952.
72 გვ. ილ; 20 ფ. ილ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია).
ბიბლიოგრ.: გვ. 68.

გ) ცნობები წიგნის ხასიათისა, ლიტერატურული ფორმისა ან ჟანრის შესახებ.

თბილისის 1-ლი საბავშვო ბაღი.
[წერილების კრებული] თბ., 1951.
280 გვ. ილ. (საქ. სსრ განათლ. სამინისტროს პედ. მეცნ. ინსტ-ტი.)

ბერიძე ი.
ჩემი შვილები [ლექსები]. ბათუმი, აჭარის სახელგამი, 1953.
84 გვ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დ) ცნობები იმის შესახებ, თუ როგორი მკითხველებისათვის არის განკუთვნილი წიგნი.

> **მარიჯან.**
> **ბედნიერი თაობა. [საბავშვო მოთხრობები]. თბ., საბლიტგამი, 1938.**
> **180 გვ. ილ.**

შ ე ნ ი შ ვ ნ ა: თუ აღწერილობას თან ახლავს ანოტაცია (ბიბლიოგრაფიული საძიებლები და კარტოთეკები, ანოტირებული დაბეჭდილი ბარათები), დამატებითი ცნობები ქვესათაურში როგორც წესი არ შეიტანება და გამოყენებული იქნება ანოტაციისათვის.

§ 21. **ბეჭდილობის ცნობები.** ბეჭდილობის ცნობები შეიცავენ მითითებებს: გამოცემის ადგილზე, გამომცემლობაზე და გამოცემის წელზე; ბეჭდილობის ცნობის ცალკე ელემენტები გამოიყოფა მძიმეებით. გამოცემის წლის აღნიშვნის შემდეგ იწერება წერტილი.

§ 22. **გამოცემის ადგილი:** ა) გამოცემის ადგილის დასახელება მოყვანილი უნდა იქნას მთლიანად. შეიკვეცებიან მხოლოდ ქალაქების სახელები: თბილისი— თბ., Москва — М, Ленинград—Л.

ბ) თუ წიგნში ნაჩვენებია გამოცემის ორი ადგილი, აღწერილობაშიც მოცემულ უნდა იქნას იმავე სახით, როგორც ეს გამოცემაზეა. (მაგალითად მოსკოვი — კუიბიშევი), მაგრამ მოსკოვი — ლენინგრადი რუსულად იწერება М. — Л. თუ გამოცემის ადგილი სამი ან უფრო მეტია, აღწერილობაში უჩვენებენ პირველს, სიტყვების [და სხვ.] დამატებით მაგალითად მოსკოვი, ლენინგრადი, სვერდლოვსკი დაიწერება „მ. [და სხვ.]“ „М. [и др.]“.

გ) იმ შემთხვევაში, როდესაც წიგნზე გამოცემის ადგილი არ არის აღნიშნული, მაგრამ ამის გაგება შეიძლება გამომცემლობის დასახელებიდან, ქალაქის დასახელება დაიწერება ფრჩხილებს გარეშე, ხოლო საოლქო ან სამხარეო გამომცემლობის დასახელება ტოპოგრაფიული ზედსართავი სახელის გარეშე. მაგრამ იმ შემთხვევაში თუ ქალაქის სახელი სხვაა, ხოლო ოლქისა და მხარის

სახელწოდება სხვა—გამომცემლობის დასახელება დაიწერება სრუ-ლად.

წ ი გ ნ შ ი:	ა ღ წ ე რ ი ლ ო ბ ა შ ი:
„საბჭოთა მწერალი“	თბ., „საბჭ. მწერალი“
«Московскй рабочий»	М., «Моск. рабочий»:
Архангельское областное издательство	Архангельск, Обл. изд.
Закарпатское областное издательство	Ужгород, Закарпат. обл. изд.

დ) იმ შემთხვევაში, როდესაც წიგნში გამოცემის ადგილი დასახელებული არ არის და მისი დადგენა შეუძლებელია, აღწერილობაში იწერება ადგ. არ. (ადგილი არ არის). (Б. м. без места).

§ 23. **გამომცემლობა.** ა) გამომცემლობის დასახელება მოყვანილ უნდა იქნეს ყოველთვის სახელობით ბრუნვაში, შესაძლებისდაგვარად შემოკლებულად (იხ. დამატება III). დამახასიათებელი დასახელებანი ფრჩხილებში უნდა იქნას ჩასმული: „საბჭოთა მწერალი“, „ტექნიკა და შრომა“, „ფედერაცია“ და სხვ.

ბ) გამომცემლობის შესახებ ცნობებიდან აღწერილობაში არ გადაიტანება: სიტყვები „გამოცემა“ და „გამომცემლობა“, თუ ეს უკანასკნელი გამომცემლობის დასახელების აუცილებელ ნაწილს არ წარმოადგენს, აგრეთვე სიტყვები: „აქციონერული საზოგადოება“, „კოოპერაციული გამომცემლობა“ და ა. შ.

წ ი გ ნ შ ი:	ა ღ წ ე რ ი ლ ო ბ ა შ ი:
საქ. სსრ განათლების სამინისტროს გამოცემა.	საქ. სსრ განათლების სამინისტრო.
საქ. სსრ მეცნიერებათა აკადემიის გამომცემლობა.	საქართველოს სსრ მეცნ. აკად.
გამომცემლობა „ტექნიკა და შრომა“.	„ტექნიკა და შრომა“.
მაგრამ:	
Издательство литературы на иностранных языках	Изд. лит. на иностр. яз.

2. ორგანიზაციის და დაწესებულების დასახელება, რომელთანაც გამომცემლობა არსებობს, ან საგამომცემლო გაერთიანების დასახელება, რომლის შემადგენლობაშიც ის შედის:

ეროვნული ბიბლიოთეკა

წ ი გ ნ შ ი:	ა ღ წ ე რ ი ლ ო ბ ა შ ი:
საქ. ალკკ. ც. კ. საბავშვო და ახალგაზრდობის ლიტერატურის გამომცემლობა.	საბლიტგამი
Детиздат ЦК ВЛКСМ	Детиздат
ОГИЗ Соцэкгиз	Соцэкгиз
ОНТИ. Госмашметиздат	Госмашметиздат

მაგრამ:

ОНТИ. Главная редакция химической литературы	ОНТИ. Глав. ред. хим. лит.

3. განყოფილების, ფილიალის და სხვ. დასახელება.

წ ი გ ნ შ ი:	ა ღ წ ე რ ი ლ ო ბ ა შ ი:
Ленинградское отделение Медгиз.	Л., Медгиз

4. ცნობები ორდენებით დაჯილდოების შესახებ.

გ) თუ წიგნში ნაჩვენებია ორი გამომცემლობა, აღწერილობაში გადაიტანება ორივეს დასახელება და მათ შორის დაისმის ხაზი (—).

დ) თუ წიგნში გამომცემლობა არ არის ნაჩვენები, მაშინ ბეჭდილობით ცნობაში მოყვანილი იქნება მხოლოდ გამოცემის ადგილი და წელი.

§ 24. **გამომცემლობის დასახელებისა და ზესათაურული ცნობების დამთხვევა.** იმ შემთხვევაში, თუ წიგნში გამომცემლობის სახით დასახელებულია დაწესებულება ან ორგანიზაცია, რომელიც აგრეთვე ზესათაურშია ნაჩვენები—ბეჭდილობით ცნობებში გამომცემელი არ შეიტანება.

ᲐᲦᲬᲔᲠᲘᲚᲝᲑᲐᲨᲘ

კიკვიძე ა.
დავით აღმაშენებელი. თბ., 1942.
55 გვ. (სტალინის სახელობის თბილისის სახ. უნ-ტი).
ბიბლიოგრ.: გვ. 54—55.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

თავფურცელზე:

სტალინის სახ. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

დავით ალმაშენებელი

სტალინის სახ. თბილისის სახ. უნივერსიტ. გამომცემლობა

თბილისი 1942

იმ შემთხვევაში, როდესაც დაწესებულების დასახელება ნაჩვენებია ორჯერ, მაგრამ ზესათაურულ ცნობებში მოყვანილია აგრეთვე მისი დაქვემდებარებული დაწესებულება ან ორგანიზაცია, გამომცემელი ორგანიზაციის (კოლექტივის) დასახელება ბეჭდილობის ცნობებში დაიწერება უცვლელად.

აღწერილობაში

ხარაძე ე.
მზის დაბნელება 1945 წლის 9 ივლისს. თბ., საქ. სსრ მეცნ. აკადემია, 1945.
18 გვ. ილ. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია. აბასთუმნის ასტროფიზიკური ობსერვატორია).

ეროვნული ბიბლიოთეკა

თავფურცელზე:

საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემია

აბასთუმნის ასტროფიზიკური ობსერვატორია

ევგენი ხარაძე

მზის დაბნელება

1945 წლის 9 ივლისს

საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის გამომცემლობა

თბილისი—1945

§ 25. **გამოცემის წელი.** ა) გამოცემის წელი აღწერილობაში აღინიშნება არაბული ციფრებით, მიუხედავად იმისა, თუ როგორ არის ნაჩვენები ის წიგნში. სიტყვა „წელი“, აგრეთვე თვისა და რიცხვის დასახელება არ იწერება.

ბ) თუ წიგნის თავფურცელზე ნაჩვენები გამოცემის წელი განსხვავდება წიგნის გარეკანზე მოცემული წლისაგან, მაშინ ბეჭდილობის ცნობებში წლის აღნიშვნის შემდეგ, რომელიც თავფურცელიდან არის აღებული, მძიმის შემდეგ დაისმება თარიღი, რომელიც არა თავფურცელზეა აღნიშნული.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

წიგნში:	აღწერილობაში:
კანზე: 1947;	1946, კანზე: 1947.
თავფურცელზე: 1946.	

გ) იმ შემთხვევაში, როდესაც წიგნში არ არის ნაჩვენები გამოცემის წელი და მისი დადგენა წიგნის მეშვეობით შეუძლებელია, ბეჭდილობით ცნობებში აღინიშნება: წ. ა. (=წელი არ არის) б. г. (без года).

§ 26. **რაოდენობითი დახასიათება.** რაოდენობითი დახასიათება შეიცავს გვერდების რაოდენობასა და წიგნში დასურათებულ მასალის (ილუსტრაციის) აღნიშვნას.

27. **გვერდების რაოდენობის აღნიშვნა:** ა) რაოდენობითი დახასიათებაში მოყვანილ უნდა იქნას წიგნის გვერდების ფაქტიური რაოდენობა, სარჩევის, ბიბლიოგრაფიის, დამატებების (საძიებელი, ცხრილები) და სხვა მასალების ჩათვლით, რომელნიც წიგნის შინაარსს შეეხებიან. წიგნის დაუნომრავი გვერდები მიემატება დანომრილს. გვერდების რაოდენობის აღნიშვნის შემდეგ დაემატება შემოკლებული სიტყვა „გვ.", „стр". [1]). თუ წიგნში გვერდების მაგიერ დანომრილია ფურცლები ან სვეტები, აღწერილობაში ამის შესატყვისად დაიწერება „ფ", (=ფურცელი) ან „სვ" [სვეტი]. „л" (=листы), „стлб." (=столбцы).

242 გვ.
22 ფ.
368 სვ.

ბ) როდესაც წიგნში ორი ან სამი ცალკეული ნუმერაციაა, აღწერილობაში ისინი მოყვანილ უნდა იქნენ თანმიმდევრობით და მძიმეებით გამოყოფილნი; ამ შემთხვევაში რომაული ციფრები არაბულით არ შეიცვლება.

22, 437 გვ.
XIV, 210 გვ.
100, III გვ.
10 გვ., 1060 სვ.
VIII, 154, II გვ.

[1]) ბიბლიოგრაფიულ საძიებელსა და დაბეჭდილ ბარათებში რუსულად გვერდების აღნიშვნა ხდება ასე „С"-თი.

გ) თუ წიგნი შეიცავს სამზე მეტ ცალკეულ სხვადასხვა გვერდობლივ ნუმერაციას, აღწერილობაში უჩვენებენ გვერდების საერთო რიცხვს ფრჩხილებში (კავებში).

წიგნში:	აღწერილობაში:
42, 36, 25, 51 გვ.	[154] გვ.

დ) იმ შემთხვევაში, როდესაც წიგნს სრულიად არა აქვს დანომრილი გვერდები (ან ფურცლები), უნდა დაითვალოს საერთო რიცხვი გვერდებისა და ჩაისვას ფრჩხილებში.

§ 28. **ილუსტრაციები.** ა) წიგნის აღწერილობაში ილუსტრირებული მასალის ჩვენებისას, ანსხვავებენ შემდეგ შემთხვევებს:

1. თუ ილუსტრაცია მოცემულია ტექსტში, ე. ი. ის აღრიცხულია გვერდთა საერთო ნუმერაციაში, ამ შემთხვევაში გვერდების რიცხვის აღნიშვნას დაემატება სიტყვა ილ. (=ილუსტრაციებით).

138 გვ. ილ.	138 стр. с илл.
XVI, 420 გვ. ილ.	XVI, 420 стр. с илл.

2. თუ ილუსტრაციები დაბეჭდილია ფურცლებზე, ჩაწებებული, ან ჩადებულია წიგნში, ფურცლები დათვლილ უნდა იქნას და მათი რიცხვი ნაჩვენები რაოდენობით დახასიათებაში, გვერდების რიცხვისა და ილუსტრაციის შემდეგ.

95 გვ.; 6 ფ. ილ.	95 стр.; 6 л. илл.
120 გვ. ილ.; 2 ფ. ილ.	120 стр с илл.; 2 л. илл.

ბ) იმ შემთხვევებში, როდესაც ილუსტრაციები ტექსტში ან ჩართულ ფურცლებზე ერთგვარია, რაოდენობით დახასიათებაში სიტყვა ილ. შეიცვლება ილუსტრაციის სახეობის შემოკლებული დასახელებით.

82 გვ. პორტრ.
152 გვ.; 5 ფ. რუკ.
V, 126 გვ. ილ.; 3 ფ. ნახაზ.
180 გვ. ნოტ.; 10 ფ. პორტრ.

გ) თუ ილუსტრაციები წიგნში სხვადასხვაგვარია, მაგრამ ზოგიერთი სახეობა ილუსტრაციისა ავსებს წიგნის დახასიათებას (მაგალ. მოგზაურობის წიგნს დართული აქვს რუკები), ეს ილუსტრაციები აღინიშნება რაოდენობით დახასიათებაში.

215 გვ., ილ., პორტ.	215 стр. с илл., портр.
424 გვ. ილ.; 15 ფ. ილ.; რუკა.	424 стр. с илл.;15 л. илл. карт.

§ 29. **ზესათაურული ცნობები.** ზესათაურულ ცნობებს მიეკუთვნებიან: დაწესებულების ან ორგანიზაციის სახელწოდებანი, რომლებმაც მონაწილეობა მიიღეს ან პასუხისმგებელნი არიან წიგნის გამოცემაში; აგრეთვე სერიის სათაური.

ზესათაურული ცნობები მოიყვანება აღწერილობაში რაოდენობითი დახასიათების შემდეგ 1 სმ ინტერვალით და ჩაისმება მრგვალ ფრჩხილებში. ამასთანავე დაცული უნდა იქნეს შემდეგი წესები:

ა) დაწესებულების ან ორგანიზაციის სახელწოდება, რომელიც მოცემულია წიგნში სერიის სათაურის წინ ან მის შემდეგ, აღწერილობაში მოიყვანება ყოველთვის სერიის სათაურის წინ და მისგან იყოფა წერტილით.

წ ი გ ნ შ ი:	ა ღ წ ე რ ი ლ ო ბ ა შ ი:
თავფურცელზე: სსრკ ელექტრომრეწველობის სამინისტრო. ტექნიკური ინფორმაციის ცენტრალური ბიურო. კანზე: წარმოების ნოვატორები.	(სსრკ ელექტრომრეწველობის სამინისტრო. ტექინფორმაციის ცენტრ. ბიურო. წარმოების ნოვატორები).

ბიბლიოგრაფიულ საძიებლებსა და სიებში შეიძლება გამოტოვებულ იქნას მითითება იმ დაწესებულებაზე, რომელიც ხელმძღვანელობს დაწესებულებას ან ორგანიზაციას, ვისი სახელითაც ქვეყნდება გამოცემა.

წ ი გ ნ შ ი:	ა ღ წ ე რ ი ლ ო ბ ა შ ი:
საქ. სსრ. მეცნიერებათა აკადემია. მცენარეთა დაცვის ინსტიტუტი.	(მცენარეთა დაცვის ინსტ-ტი).
—	—
საქ. სსრ ჯანდაცვის სამინისტროს შრომის ჰიგიენის და პროფდაავადებათა სამეცნიერო ინსტიტუტი.	(შრომის ჰიგიენისა და პროფდაავადებათა საკვლ.-სამეცნ. ინსტ-ტი).

ბ) სერიის სათაურის შემდეგ ნაჩვენები უნდა იყოს არაბული ციფრით ნაკვეთის რიგითი ნომერი, რომელიც სერიის სათაურიდან გამოიყოფა წერტილით. თუ სერიასთან ერთად გამოცემაში მოყვანილია ქვესერიის დასახელება, ის ჩაიწერება სერიის სათაურის შემდეგ, აგრეთვე ნაკვეთის ნომერის შენარჩუნებით.

კულტსაგანმანათლებლო მუშაობის პრაქტიკა. ნაკვ. 10.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

რსფსრ პედაგოგიურ მეცნიერებათა აკადემიის უწყებები. ნაკვ. 36. ფსიქოლოგიის ინსტ-ტის შრომები.

გ) სერიის რედაქტორები აღწერილობაში არ მოიყვანება.

§ **30. ტირაჟის და ფასის ჩვენება.** ტირაჟი და ფასი ბარათში არ მოიყვანება.

ბიბლიოგრაფიულ საძიებელში და დაბეჭდილ ბარათებში საჭიროების შემთხვევაში ტირაჟი და ფასი მოიყვანება ზესათაურული ცნობების შემდეგ.

§ **31. შენიშვნები.** შენიშვნებში მოგვყავს ცნობები, რომელნიც ავსებენ წიგნის დახასიათებას. შენიშვნების ფორმულირება უნდა იყოს სხარტი, ნათელი და ზუსტი. თითოეული შენიშვნა ჩაიწერება ახალი სტრიქონით (აბზაცი). ისეთი შენიშვნები, რომელთაც ხშირად ვხვდებით აღწერილობაში მოიყვანება განსაზღვრული წესის დაცვით, ერთგვარი ფორმულირებით:

ა) ცნობები ავტორის შესახებ მოიყვანება შემდეგ შემთხვევებში: როდესაც არსებითი განსხვავებაა ავტორის გვარში, წიგნზე და აღწერილობის თავსათაურში.

სათაურის წინ; ავტ.: ნ. შჩედრინი. (მ. ე. სალტიკოვი).

თუ ავტორის გვართან ერთად ნაჩვენებია მისი სამეცნიერო ხარისხი, სამეცნიერო, საპატიო, ან სამხედრო წოდება.

ბერძენიშვილი ნ.
გამარჯვება. რუმინია — ბულგარეთში მოგზაურობიდან. თბ., 1949.
69 გვ. ილ. (საქ. პოლიტ. და მეცნ. ცოდნის გამავრც. საზ-ბა).
სათაურის წინ ავტ.: ნ. ბერძენიშვილი სსსრ მეცნ. აკად. ნამდვ. წევრი.

მილძიხოვი ხ.
უკანასკნელ ვაზნამდე ვურტყამ გერმანელ დამპყრობლებს! თბ., სამხედრო გამ-ბა, 1942.
8 გვ.
სათაურის წინ ავტ.: საბჭოთა კავშირის გმირი ხაზიმურზა მილძიხოვი.

შ ე ნ ი შ ვ ნ ა: ბიბლიოთეკები, რომლებიც გვართან ერთად არ უჩვენებენ სა-მეცნიერო ხარისხს და წოდებას—სათანადო შენიშვნებს არ აკეთებენ.

თუ წიგნში არის ოთხი ან უფრო მეტი ავტორი.

სათაურის წინ: კლ. შარაშენიძე, მ. კუჭაიძე, ი. ტურაშვილი [და სხვ.].

შენიშვნებს უკეთებენ აგრეთვე მაშინაც, თუ ავტორი არაა ნაჩვენები თავფურცელზე ან გარეკანზე.

ავტ. ნაჩვ თავფ. მე-2 გვ.	Авт. указан на обороте тит. л.
თავფ. მე-2 გვ. შემდგ:....	На обороте гит. л. сост....
გარეკანზე ავტ. არ არის ნაჩვ.	На обл. авт. не указан.

დამხმარე ბიბლიოგრაფიულ სახელმძღვანელოში არ იწერება შენიშვნა იმის შესახებ, თუ სად არის მოყვანილი ავტორის გვარი და რომ ის არ არის გარეკანზე აღნიშნული. იმ შემთხვევაში, როდესაც საჭიროა, რომ დაცულ იქნას ცნობა ავტორის შესახებ — შენიშვნა იწყება სიტყვებით: „ავტ.“.

ავტ.—სტალინური პრემიის ლაურეატი.

ავტ.: კლ. შარაშენიძე, მ. კუჭაიძე, ი. ტურაშვილი (და სხვ.).

ბ) ცნობები სტალინური პრემიისა და მშვიდობის საერთაშორისო პრემიების მინიჭების შესახებ, იმ შემთხვევაში, როდესაც ეს ცნობები გამოცემაში აღნიშნული არ არის, საჭიროა ისინი მოყვანილ იქნას სპეციალური ცნობარებიდან და გაზეთებიდან.

მიენიჭა პირველი ხარისხის სტალინური პრემია 1951 წელს.

გ) ცნობები სათაურის შესახებ — არსებითი განსხვავება სათაურისა თავფურცელზე და გარეკანზე.

კანზე სათაური: აგიტატორის დასახმარებლად.

დ) ცნობები წიგნის ტექსტის ან მისი ნაწილის ენის შესახებ, თუ სათაური არ იძლევა ამაზე წარმოდგენას.

ტექსტი რუსულ და ქართულ ენებზე.
ტექსტი პარალელურად ქართულ და უკრაინულ ენებზე.

ე) ცნობები წიგნის შინაარსის შესახებ საჭიროა იმ შემთხვევებში, რომლებიც გათვალისწინებულია წინამდებარე წესებში (იხ. § 89, § 95).

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ახალგაზრდობის XXV საერთაშორისო დღე.
მასალები მოხსენებისათვის. თბ., საბლიტგამი, 1939.
80 გვ.
თავფ. მე-2 გვ. შემდ.: მ. ვოლფვი, ნ. სლუცკერი, ი. ჩეჩეტკინა.
შინაარსი: ახალი თაობის პრობლემები. ახალგაზრდობის საბრძოლო განწყობილება იზრდება. ახალგაზრდობის კომუნისტური მოძრაობა კაპიტალისტურ ქვეყნებში. სოციალისტური ქვეყნის ბედნიერი ახალგაზრდობა.

Вот она, Америка! Сборник памфлетов, расказов и очерков о Соединенных Штатах Америки. М., «Молодая гвардия», 1949.
264 стр.; 10 л. илл.
На обороте тит. л. сост.: Е. Пральников.
Содерж.: М. Горький. В Америке. Мои интервью. — В. Вилль-Белоцерковский. Там, где «Статуя Свободы». — В. Маяковский. Мое открытие Америки. — Э. А. Хамадан. Американские силуэты. — Ю. Жуков. Американские заметки.

ვ) ცნობები იმის შესახებ, რომ თხზულებას აქვს გაგრძელება, ან თვითონ არის გაგრძელება სხვა გამოცემისა.

გაგრძელება რომანისა: „თავგადასავალი ბესიკი გაბაშვილისა".

ზ) ცნობები წიგნში მოცემულ ბიბლიოგრაფიის შესახებ იმ შემთხვევაში, როდესაც ბიბლიოგრაფია დროულია როგორც საგანგებო ნუსხა, ან მიმოხილვა წიგნის დასასრულს, ან ცალკე თავების, ნაწილების და წერილების ბოლოს.

ბიბლიოგრაფიის არსებობა აღწერილობაში აღინიშნება შემდეგი სახით:

ბიბლიოგრ.: გვ. 250—252.

ბიბლიოგრ. თავების ბოლოს.

დამხმარე ბიბლიოგრაფიულ სახელმძღვანელოებში შენიშვნების რაოდენობა შეიძლება შემცირებულ იქნას. იმ აღწერილობებს,

რომელთაც ანოტაციები ახლავთ, რიგი ცნობებისა მოყვანილია თვით ანოტაციაში: ავტორებისათვის პრემიის მინიჭების, სამეცნიერო ხარისხისა, სამეცნიერო და საპატიო წოდებათა შესახებ. აგრეთვე ტექსტის ენის, ამ ნაწარმოების სხვა ნაწარმოებთან კავშირისა, წიგნის შინაარსისა და თანდართულ ბიბლიოგრაფიის შესახებ.

§ 32. ანოტაციები. ა) აღწერილობას თან დაერთვის ანოტაცია იმისათვის, რომ მკითხველს მიეცეს უფრო გარკვეული წარმოდგენა წიგნის შინაარსისა, მისი იდეურ-პოლიტიკური მიმართულებისა და სამეცნიერო ან მხატვრულ ღირებულების შესახებ, ან როგორი მკითხველისათვის არის ის განკუთვნილი, აგრეთვე წიგნის არსებითი თავისებურებისა და ავტორის შესახებ.

ბ) ანოტაციის შედგენის დროს გამოყენებულ უნდა იქნას ამ საგნის კლასიკური დახასიათებანი: მარქსიზმ-ლენინიზმის კლასიკოსთა აზრი, მშობლიური მეცნიერების კლასიკოსთა აზრი და სხვა, წიგნის ტექსტში მოცემული ფორმულიარები, წიგნის საცნობარო და სამეცნიერო აპარატი, აგრეთვე ავტორიტეტული წყაროები (მაგალ. სტატიები ცენტრალურ გაზეთებიდან; ჟურნალებიდან: უახლესი ცნობები ენციკლოპედიებიდან, ბიბლიოგრაფიული საძიებლებიდან და ა. შ.).

გ) ანოტაციის ფორმულირება უნდა იყოს პოლიტიკურად მახვილი, მკაფიო, მარტივი, ლიტერატურული და შეძლების და გვარად მოკლე.

დ) ანოტაცია თავსდება შენიშვნების შემდეგ და იწყება აბზაცით.

ანოტაცია — დართული აღწერილობის ნიმუში

ჭეიშვილი ა.

ლელო. თბ., სახელგამი, 1951. 435 გვ. ილ.

რომანი ეხება საქართველოს კოლმეურნე - გლეხობის ცხოვრებას ოცდაათიანი წლების მეორე ნახევარში. ლელო — ხალხური ბურთის თამაშია. „ლელოს გატანა“ ქართულად ნიშნავს დასახული მიზნის მიღწევას' წარმატების მოპოვებას პირველობისათვის ბრძოლაში. ჩაისა და ციტრუსების პლანტაციებში ერთმანეთს ეჯიბრებიან სამღვთოს და მელექედურის კოლმეურნეობები. რომანის მთავარი გმირებია— ახალგაზ[illegible] სტახანოველები სოფ. სამღვთოს კოლმეურნეობიდან: თავდაბალი[illegible]მოყვარე კომკავშირელი ქიშვარდი და მისი შეყვარებული ქალიშვ[illegible]ციცინო. ავტორმა შექმნა კოლექტიური შრომის შთამაგონებელი [illegible]ი. ისეთი ადამიანების სახეები, რომელთათვისაც საკოლმეურნეო სა[illegible] საკუთარი, მშობლიური საქმეა. თავგამოდებით იცავენ რა კოლ[illegible]ეობის ინტერესებს,

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ისინი შეურიგებლად ებრძვიან იმ ზარმაცებსა და უქნარა ადამიანებს, რომლებიც წარსულის მავნე გადანაშთების ტყვეობაში არიან. რომანს მიენიჭა სტალინური პრემია. ბოლოში წიგნს დართული აქვს ალ. ჭეიშვილის ავტობიოგრაფია.

შ ე ნ ი შ ვ ნ ა: ანოტაცია არის წიგნის მკითხველისათვის რეკომენდაციის საუკეთესო, ყველაზე მოქმედი მეთოდი. მაგრამ ანოტაციის შედგენა მოითხოვს სპეციალურ ცოდნას და ლიტერატურულ ჩვევებს. ამიტომ ბიბლიოთეკებმა ფართოდ უნდა გამოიყენონ თავიანთ კატალოგებში ანოტირებული ნაბეჭდი ბარათები.

ე) როცა აღწერილობას დართული აქვს ანოტაცია, იცვლება ბიბლიოგრაფიული აღწერილობა: ცნობები, რომელნიც ავსებენ სათაურს, ახასიათებენ ავტორს, ხსნიან კრებულის, ან მრავალტომიანი გამოცემის ცალკე ტომის შინაარსს, გადაიტანებიან ანოტაციაში. ამრიგად აღწერილობა უნდა შედგეს ანოტაციასთან განუყოფელ კავშირში.

ანოტაციებით აღწერილობის მაგალითები

გულია გ.

გაზაფხული საკენში. თარგმ. პ. ბახტაძემ. თბ., სახელგამი, 1950.

147 გვ.

ავტორი მოგვითხრობს ადამიანებზე, რომლებიც ცხოვრობენ მთიან აფხაზეთის მიყრუებულ სოფელში — საკენში. საკენის მცხოვრებნი მონაწილეობას იღებენ ჩვენი დიდი სამშობლოს ყველა საქმიანობაში. მწერალმა გვიჩვენა თუ როგორ იზრდება და ფართოვდება პარტიის ხელმძღვანელობით ხალხის ინიციატივა. მთავარი გმირები კესოუ მირბა, სმელი, კამა და სხვა ერთგული შვილები არიან თავისი სოფლის და შრომობენ მისი კეთილდღეობისათვის. მათ მუშაობაში ხელს უშლიან გადაგვარებული ელემენტები; სასოფლო საბჭოს თავმჯდომარე, ზარმაცი ანტონი, უსაქმური რაშილი და სხვ. მოთხრობაში სასტიკად არიან გაკიცხული ეს პირები. მოთხრობას დიდი წარმატება აქვს საბჭოთა მკითხველში. მას მიენიჭა სტალინური პრემია.

გონჩარი ო.

მედროშენი. თარგმ. დ. კასრაძემ და ს. ფაშალიშვილმა. თბ., სახელგამი, 1952.

596 გვ.; 1 ფ. პორტრ.

წიგნი წარმოადგენს ტრილოგიას და შედგება სამი ნაწილისაგან: „ალპები[illegible] ცისფერი დუნაი“ და „ოქროს პრაღა“. წიგნი მოგვითხრობს საბჭოთა [illegible] მებრძოლებზე, რომელთაც ფაშიზმისაგან გაანთავისუფლეს ევროპის [illegible]რული ხალხები. წიგნის გმირები — მინსკელი სტუდენტი, ასეულის [illegible] იური ბრიანსკი, ახალგაზრდა ლეიტენანტი ევგენი ჩერნიში, უკრა[illegible]ი კოლმეურნე ხომა ხაეცკი, სამხედრო ფერშალი შურა

3

იასნოგორსკი და სხვები მონაწილეობენ ტრანსილვანიის ალპებზე, [illegible] ლაში, იბრძვიან ბუდაპეშტისა და პრაღის განთავისუფლებისათვის; ავტორმა თავის ნაწარმოებში გადაგვიშალა თავისი გმირების მდიდარი სულიერი სამყარო, გვიჩვენა მათი მეგობრობა ბრძოლაში, პატრიოტიზმის და ინტერნაციონალიზმის მაღალი გრძნობა. ღრმა იდეურობასა და პატრიოტიზმშია ამ ადამიანების ძალა, რომელიც აღზარდა მათში კომუნისტურმა პარტიამ, საბჭოთა წყობილებამ. ნაწარმოები შეფასებულია მეორე ხარისხის სტალინური პრემიით.

იგივე აღწერილობების ნიმუშები უანოტაციოდ

გულია გ.
გაზაფხული საკენში. [მოთხრობა აფხაზეთის სოფელ საკენის ცხოვრებიდან]. თარგმ. პ. ბახტურიძემ. თბ., სახელგამი, 1950.
147 გვ.

გონჩარი ო.
მედროშენი. [ტრილოგია]. თარგმ. დ. კასრაძემ და ს. ფაშალიშვილმა. თბ., სახელგამი, 1952.
596 გვ.; 1 ფ. პორტრ.
შინაარსი: ალპები.—ცისფერი დუნაი. — ოქროს პრაღა.

გ) დამხმარე აღწერილობანი და დამხმარე ბარათები ანბანურ კატალოგში

§ **33. ზოგადი წესები.** ა) დამხმარე აღწერილობანი და დამხმარე ბარათები ჩაერთვიან ანბანურ კატალოგში უმთავრესად იმისათვის, რომ დაგვეხმარონ წიგნის მოძებნაში, რომელიც მკითხველმა შეიძლება მოითხოვოს იმ ავტორის გვარით, ან და ისეთი სათაურით, რომელიც არ შეესაბამება ძირითადი აღწერილობის პირველ სიტყვებს.

ბ) დამხმარე აღწერილობებს მიეკუთვნება: 1) დამატებითი აღწერილობანი; 2) სერიული აღწერილობანი[1] და 3) ანალიტიკური აღწერილობანი[2].

---

[1] სერიული აღწერილობანი იხ. § 83.

[2] ანალიტიკური აღწერილობანი იხ. § 113—124.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

გ) დამხმარე ბარათებს მიეკუთვნებიან 1) მითითებითი ბარათები (მითითებანი); 2) საცნობარო ბარათები.

§ 34 დამატებითი აღწერილობანი და მათი გამოყენება. ა) დამატებითი აღწერილობანი კეთდება იმ შემთხვევებში, რომლებიც გათვალისწინებულია წინამდებარე წესების სათანადო პარაგრაფებში: თანაავტორებზე, რედაქტორებზე და სხვ.; სათაურზე, პირზე, დაწესებულებაზე ან ორგანიზაციაზე, ადგილზე, რომელთა აღწერას მიეძღვნება წიგნი.

ბ) ბიბლიოთეკის პროფილის, მისი მკითხველთა კონტიგენტის და მკითხველთა მოთხოვნილების ხასიათის შესაბამისად, დამატებითი აღწერილობის გამოყენება ბიბლიოთეკაში შეიძლება გაფართოებულ იქნას. დამატებითი აღწერილობა შეიძლება გაკეთდეს მთარგმნელებზე, ილუსტრატორებზე, შემდგენლებზე, კოლექტიურ ავტორზე სათაურით მოცემულ აღწერილობაში და სხვა.

დამხმარე ბიბლიოგრაფიულ სახელმძღვანელოებში დამატებითი აღწერილობა არ კეთდება, მაგრამ ფართოდ არის გამოყენებული აღწერილობის დუბლირება რამდენიმე განყოფილებისათვის.

ამას გარდა ბიბლიოგრაფიულ სახელმძღვანელოების ეფექტიურად გამოყენების მიზნით, საჭიროა დამატებით შესდგეს მისთვის დამხმარე საძიებლები; ეს საძიებლები ორგანიზებული უნდა იქნან არა იმ ნიშნების მიხედვით, როგორითაც მასალა განლაგებულია ძირითად ტექსტში. მაგალითად, მასალის სისტემატური განლაგების დროს დაერთვის ანბანური ან თემატური საძიებლები; თემატურს — გეოგრაფიული და ა. შ.

საძიებლებში მოცემულია ცნობების მინიმუმი (ავტორის გვარი და ინიციალები, სათაური ან მხოლოდ ავტორის გვარი და ინიციალები) ბიბლიოგრაფიულ დამხმარე სახელმძღვანელოს შესაბამისი გვერდისა და ნომრის მითითებით.

§ 35. დამატებითი აღწერილობის სახეები და ფორმები. განირჩევა ორი სახეობა დამატებითი აღწერილობისა: ა) სახელობითი და ბ) სათაურზე.

ა) სახელობითი დამატებითი აღწერილობა შეიცავს:

1) დამატებითი აღწერილობის თავსათაურს, რომელიც შესდგება გვარისა და ინიციალებისაგან, რასაც დაემატება შემოკლებული სიტყვები: „რედ“ (=რედაქტორი) „მთ.“ (=მთარგმნელი)

„ილ.“ (ილუსტრატორი), „მასზე“ [1]. დამხმარე აღწერილობის თავსათაური ყოველთვის იწყება მეორე ვერტიკალური ხაზიდან.

2. ძირითადი აღწერილობის მოკლე განმეორებას: აღწერილობის თავსათაური, სათაური, მითითება გამოცემის განმეორებაზე (განმარტებითი სიტყვების: გასწორებულია, შევსებულია და სხვ. გარეშე), გამოცემის ადგილი და წელი. ცალკე შემთხვევებში, როდესაც წიგნის სათაური საკმაოდ ინდივიდუალური არ არის, მიღებულია დატოვებულ იქნას ისეთი ქვესათაურული ცნობები, როგორიცაა: კრებული, ქრესტომათია, ბიბლიოგრ. საძიებელი, სახელმძღვანელო საშ. სკოლის მე-8 კლასისათვის და ა. შ.

პირზე დამატებითი აღწერილობის სქემა

დამატებითი აღწერილობის თავსათაური
ძირითადი აღწერილობის თავსათაური.
სათაური. ქვესათაური (გამოცემის გამეორება).
ბეჭდილობის ცნობები (გამოცემის ადგილი და წელი).

ძირითადი აღწერილობის ნიმუში

გვრიტიშვილი დ.
ივანე ჯავახიშვილი. მონოგრაფია.
თბ., სახლიტგამი, 1949.
148 გვ.; 4 ფ ი. ილ.

ავტორიან ძირითადი აღწერილობისათვის დამატებით შედგენილი სახელობითი აღწერილობის ნიმუში

ჯავახიშვილი ი., მასზე.
გვრიტიშვილი დ.
ივანე ჯავახიშვილი. თბ., 1949.

---

[1] სიტყვა „თანაავტორი“ აღწერილობის თავსათაურში არ იწერება.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ძირითადი აღწერილობის ნიმუში

მიჩურინული ბიოლოგიის საფუძვლები. დ. ვ. ვინოგრადოვის რედ.. თბ., სამეცნიერო მეთოდკაბინეტი, 1951.
384 გვ. ილ. (საქ. სსრ. განათლების სამინისტრო).
სათაურის წინ. ავტ.: ტ. ვ. ვინოგრადოვი, მ. პ. ვინოგრადოვი, ს. ი. გალპერინი [და სხვ.].
ბიბლიოგრ.: გვ. 378 — 380.

სათაურზე შედგენილი ძირითადი აღწერილობისათვის დამატებითი სახელობითი აღწერილობის ნიმუში

ვინოგრადოვა ტ. ვ. და სხვ.
მიჩურინული ბიოლოგიის საფუძვლები. თბ., 1951.

ამავე ფორმით კეთდება აღწერილობა დაწესებულებაზე ან ორგანიზაციაზე და ადგილზე.

ბ) დამატებით აღწერილობა სათაურზე შეიცავს:

1) ნაწარმოების სათაურს, მითითებას გამოცემის გამეორებაზე, გამოცემის ადგილსა და წელს. სათაური იწყება მეორე ვერტიკალურიდან და გრძელდება შემდეგ სტრიქონებზე $1/2$ სმ მარჯვნივ.

2) ძირითადი აღწერილობის თავსათაურს, რომელიც იწყება პირველი ვერტიკალური ხაზიდან.

სათაურზე დამატებითი აღწერილობის სქემა

სათაური. ქვესათაურული ცნობები.
(გამოცემის გამეორება). ბეჭდილობის ცნობები (ადგილი და წელი გამოცემისა).
ძირითადი აღწერილობის თავსათაური.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ძირითადი აღწერილობის ნიმუში

საკავშირო პროფკავშირთა ცენტრალური საბჭო.
დადგენილება პროფესიულ კავშირთა სრულიად საკავშირო ცენტრალურ საბჭოს პრეზიდიუმისა. ოქმი № 81. 1949 წლის 14 იანვარი. 1949 წლის კოლექტიური ხელშეკრულების დადების შესახებ. თბ., 1949.
12 გვ.

სათაურზე დამატებითი აღწერილობის ნიმუში

დადგენილება პროფესიულ კავშირთა სრულიად სიკავშირო ცენტრალური საბჭოს პრეზიდიუმისა. ოქმი № 81. 1949 წლის 14 იანვარი. 1949 წლის კოლექტიური ხელშეკრულების დადების შესახებ. თბ., 1949.
საკავშირო პროფკავშირთა ცენტრალური საბჭო.

გ) წიგნის გარეკანზე მოთავსებულ სათაურზე დამატებითი აღწერილობის შედგენის დროს ეს სათაური ბარათზე მოიყვანება მეორე ვერტიკალურიდან და თუ პირველ სტრიქონზე ვერ მოთავსდება — გაგრძელდება შემდეგ სტრიქონებზე $1/2$ სმ მარჯვნივ, მის შემდეგ მრგვალ ბრჩხილებში ჩაისმება სიტყვები: სათაური კანზე. ქვევით თავსდება მოკლე გამეორება ძირითადი აღწერილობისა.

ძირითადი აღწერილობის ნიმუშები

ბოროზდინი კ.
სამეგრელო და სვანეთი. 1854—1861. თარგმ. თ. სახოკიას მიერ თბ., სახელგამი, 1934.
352 გვ. ილ.
კანზე სათაური: სამეგრელო.

ზეინკალი — მეიარაღის სამუშაო ადგილი სახელოსნო და რკინიგზის სასწავლებლებში. თბ., „ტექნიკა და შრომა", 1948.
60 გვ. ილ.
კანზე სათაური: ზეინკლის სამუშაო ადგილი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

სამეგრელო. (სათაური კანზე)
ბოროზდინი კ.
სამეგრელო და სვანეთი. თბ,. 1934.

ზეინკლის სამუშაო ადგილი (სათაური კანზე).
ზეინკალი — მეიარაღის სამუშაო ადგილი სახელოსნო
და რკინიგზის სასწავლებლებში. თბ., 1948.

(მრავალტომიან გამოცემების შეცვლილ სათაურების დამატებითი აღწერილობის შესახებ იხ. § 80).

§ 36. მითითებითი ბარათები („მითითებანი") და მათი გამოყენება. ა) მითითებები ორგვარია: საერთო და კერძო.

საერთო მითითება კეთდება წიგნში მოცემული ავტორის, რედაქტორის და მთარგმნელის გვარიდან, ან და დაწესებულებებისა და ორგანიზაციების დასახელების სხვადასხვა ფორმიდან იმ გვარებისაკენ ან დასახელებისაკენ, რომელიც მიღებულია აღწერილობის თავსათაურისათვის.

კერძო მითითებები გზავნიან აღწერილობის ერთ თავსათაურიდან მეორისაკენ, რომლის ქვეშაც აგრეთვე დაგროვილია მასალები კატალოგში.

ბ) მითითებითი ბარათები შეიცავენ შემდეგ ცნობებს:

1) სიტყვა (სიტყვები), რომლისაგანაც ხდება მითითება, ჩაიწერება მეორე ვერტიკალურ ხაზიდან და გრძელდება შემდეგ სტრიქონებზე $1/_2$ სმ მარჯვნივ პირველი სტრიქონის ჩანაწერიდან.

2) შემოკლებული სიტყვები „იხ." (იხილე), „см." (= смотри) საერთო მითითებისათვის და „იხ. აგრ." (= იხილე აგრეთვე) „см. также" (смотри также) — კერძო მითითებებისათვის, — რომელიც თავსდება შემდეგი თავისუფალი სტრიქონის შუაში.

3) აღწერილობის თავსათაური, რომელზედაც მიეთითება მკითხველებს, იწყება პირველი ვერტიკალური ხაზიდან და გრძელდება შემდეგ სტრიქონებზე მეორე ვერტიკალური ხაზიდან $1/_2$ სმ მარჯვნივ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საერთო მითითების ნიმუშები

> მაშაშვილი ალიო, ფსევდ.
> იხ.
> მირცხულავა ა.

> საქართველოს ახალგაზრდობის ლენინური კომუნისტური კავშირი.
> იხ.
> საქართველოს ა ლ კ კ.

კერძო მითითების ნიმუშები

> საქართველოს სსრ. განათლების სამინისტრო.
> იხ. აგრ.
> საქართველოს სსრ. განათლების სახ. კომ.-ტი.

> საქართველოს სსრ. განათლების სახ. კომ-ტი.
> იხ. აგრ.
> საქართველოს სსრ. განათლების სამინისტრო.

შ ე ნ ი შ ვ ნ ა: კატალოგში არ უნდა იქნას შეტანილი ისეთი ზოგადი მითითებანი, რომელნიც ძირითადი აღწერილობის გვერდით თასვდებიან.

§ 37. საცნობარო ბარათები და მათი გამოყენება. საცნობარო ბარათები კეთდება:

ა) დაწესებულებათა და ორგანიზაციების ოფიციალური მასალების ტიპიურ სათაურზე, რომელნიც აღიწერებიან კოლექტიურ ავტორზე (მაგალ. რეზოლუცია, ანგარიშგება, ოქმები და ა. შ.).

საცნობარო ბარათის ნიმუში ტიპიურ სათაურზე

> რეზოლუციები.
> დაწესებულებებისა და ორგანიზაციების რეზოლუციები იხ. კატალოგში, სათანადო დაწესებულების ან ორგანიზაციის დასახელებით. მაგალითად ს კ პ (ბ) კონფერენცია. მე-18. რეზოლუციები...

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ბ) მხატვრულ ნაწარმოებთა სათაურზე, გარდა ქართულ რუსულ და მსოფლიო ლიტერატურაში საყოველთაოდ ცნობილ ნაწარმოებთა.

საცნობარო ბარათის ნიმუში მხატვრულ ლიტერატურის ნაწარმოების სათაურზე

თავადის ქალი მაია.
ავტ.:
ქიაჩელი ლ.

შ ე ნ ი შ ვ ნ ა: საცნობარო ბარათის შედგენა მხატვრული ნაწარმოების სათაურზე სავალდებულო არ არის.

დ) საბიბლიოთეკო აღნიშვნები საკატალოგო ბარათებზე

§ 38. **შიფრი.** წიგნის შიფრი (ინდექსი და საავტორო ნიშანი) აღინიშნება ანბანური და სისტემატური კატალოგების ყველა ბარათებზე, გარდა მითითებითი და საცნობარო ბარათებისა. შიფრი იწერება ბარათის წინა გვერდზე, მარცხენა ზედა კუთხეში, ამასთან ინდექსი იწერება პირველ, ხოლო საავტორო ნიშანი მეორე ჰორიზონტალურ სტრიქონზე. ასეთი განლაგება რჩება მეორე და სხვა მომდევნო ბარათებზე (თუ ძირითადი აღწერილობა არ თავდება პირველ ბარათზე) და დამხმარე ბარათებზე.

02 793

ქ 86 გ 85

სერიულ აღწერილობაში ცალკე ნაკვეთების შიფრი დაისმის პირველი ვერტიკალიდან მარცხნივ იმ სტრიქონზე, რომლითაც იწყება სათანადო ნაკვეთის სპეციფიკაცია.

§ 39. **საინვენტარო ნომერი.** წიგნის საინვენტარო ნომერი (ნომრები) დაიწერება სასამსახურო ანბანური კატალოგის ძირითადი ბარათის მეორე გვერდის მარცხენა ქვედა კუთხეში. ბარათი, რომელიც გადაბრუნებულია ღეროსათვის განკუთვნილ ხვრეტით ზევით, მოიყვანება მხოლოდ რიცხობრივი აღნიშვნა, მის წინამორბედ მითითებათა—„№“ „ინვ. №“—გამოკლებით, თუ საინვენტარო ნომრები რამდენიმეა, ისინი ჩაიწერებიან ქვემოდან ზევით ბარათის მარცხენა გვერდის პარალელურად სვეტის სახით.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

8554
7428
6581

მრავალტომიან გამოცემათა აღწერის დროს, თვითეულ საინვენტარო ნომრის წინ დაიწერება ის ტომი, რომელსაც ეხება ეს ნომერი.

ტ. 2—3643
ტ. 1—3259

თუ აიწერება ისეთი წიგნი, რომლის ეგზემპლარები სხვადასხვა ფონდშია, თვითეული საინვენტარო ნომრის შემდეგ უჩვენებენ ფონდის შემოკლებულ დასახელებას.

4826 სამკ. დარბ. (ч. з.)
2877 აბ. (а б.)

§ 40. **ცნობა დამხმარე აღწერილობათა შესახებ.** ცნობა დამხმარე აღწერილობების შესახებ მოთავსდება ანბანური კატალოგის ძირითადი ბარათის უკანა გვერდზე ღეროსათვის განკუთვნილ ხვრეტის ქვეშ სვეტის სახით. ცნობები მიიცემა შემოკლებული ფორმით:

თანაავტ. (соавт.) (= დამატებითი აღწერილობა თანაავტორზე)

2 თანაავტ. (2 соавт.) (=დამატებითი აღწერილობა ორ თანაავტორზე)

შემდგ. (сост) (=დამატებითი აღწერილობა შემდგენელზე)

რედ. (ред.) (=დამატებითი აღწერილობა რედაქტორზე)

მთარგმნ. (пер.) (=დამატებითი აღწერილობა მთარგმნელზე)

სათ. (загл.) (=დამატებითი აღწერილობა სათაურზე)

სათ. კანზე. (загл. на обл.) (= დამატებითი აღწერილობა სათაურზე, რომელიც კანზეა მოყვანილი)

სერ. (сер.) (=სერიული აღწერილობა)

ან. (ан.) (=ანალიტიკური აღწერილობა)

ეროვნული ბიბლიოთეკა

თუ დამხმარე აღწერილობის მითითება მოკლე აღნიშვნის სახით არ იძლევა ნათელ წარმოდგენას იმაზე, თუ რა თავსათაურით არის წარმოდგენილი დამატებითი აღწერილობა, შემოკლებული სიტყვების „თანაავტ." „რედ." და სხვ. მაგიერ მოიყვანება იმ პირების გვარი, რომელზედაც არის შედგენილი დამატებითი აღწერილობა. კერძოდ, ცნობებში ყოველთვის მოიყვანება გვარი და ინიციალები იმ პირისა, ვის შესახებაც წიგნი მოგვითხრობს („პერსონალია"), გვარი და ინციალები პირველი ავტორისა, თუ წიგნს სამზე მეტი ავტორი ჰყავს, დაწესებულების ან ორგანიზაციის და ადგილის დასახელება. დაწესებულებათა და ორგანიზაციათა დასახელებაში დასაშვებია ცალკე სიტყვების შემოკლება. მაგალითად: საქ. სახ. მუზეუმი.

შ ე ნ ი შ ვ ნ ა: იმ კრებულებში, რომელსაც აქვთ საერთო სათაური, მოთავსებული წერილების აღწერილობისას ცნობაში სიტყვის „ან"-ის შემდეგ, უჩვენებენ ავტორის გვარებსა და მათ ნაწარმოებების სათაურების პირველ სიტყვებს.

§ 41. **სისტემატური კატალოგის ინდექსები.** ინდექსებს, რომლითაც წიგნი ასახულია სისტემატურ კატალოგში, უჩვენებენ შემდეგნაირად:

ა) სისტემატურ კატალოგის ძირითად ბარათზე, მარჯვენა ქვედა კუთხეში მოყავთ მთლიანი ინდექსი. გარდა ამისა თვითეულ ბარათზე (ძირითადსა და დამხმარეზე) მარცხენა ქვედა კუთხეში იწერება საკატალოგო ინდექსი, რომელიც განსაზღვრავს ბარათის ადგილს კატალოგში (იმ შემთხვევაშიც კი, როდესაც ის იმეორებს მთლიან ინდექსს).

სისტემატურ კატალოგის ძირითად ბარათზე საბიბლიოთეკო აღნიშვნების განლაგება

57* ჩ-84	**ჩუბინიძე შ.** **ბუნების დიდი გარდამქმნელი ი. ვ. მიჩურინი. თბ., სახელგამი, 1949.** **32 გვ. ილ. (მეცნ.-პოპულ. ბ-კა).**
57(09ს)**	**57(09ს)+5(09ს)+63(09ს)** ***

* შიფრი.
** საკატალოგო ინდექსი.
*** სრული ინდექსი.

ეროვნული

სისტემატურ კატალოგის დამატებითი ბარათზე საბიბლიოთეკო აღნიშვნების განლაგება

57 * ჩ—84	ჩუბინიძე შ. ბუნების დიდი გარდამქმნელი ი. ვ. მიჩურინი. თბ., სახელგამი, 1949, 32 გვ. ილ. (მეცნ.-პოპულ. ბ-კა).
57(09ს) **	

* შიფრი.

** საკატალოგო ინდექსი.

ბ) ანბანურ კატალოგში სისტემატური კატალოგის ინდექსები მოჰყავთ ძირითადი აღწერილობის უკანა გვერდზე, მარჯვენა ქვედა კუთხეში.

საბიბლიოთეკო აღნიშვნების განლაგება ანბანური კატალოგის ძირითადი ბარათის უკანა გვერდზე

	მიჩურინი ი. ვ., მასზე.
4217 3152 2874	57(09ს)+5(09ს)+63(09ს)

შ ე ნ ი შ ვ ნ ა: დაბეჭდილ ბარათებზე მთლიანი ინდექსი რჩება მხოლოდ პირველ გვერდზე.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ნაწილი 2

ავტორიანი და უავტორო წიგნების აღწერა

§ 42. **ავტორიანი წიგნების აღწერა.** ა) იმ შემთხვევებში, როდესაც ავტორი წიგნში ნაჩვენებია, წიგნი აიწერება ავტორის გვარით.

ავტორიანი წიგნის აღწერილობის ნიმუში

სტალინი ი.
სოციალიზმის ეკონომიკური პრობლემები სსრ კავშირში [ეკონომიკური დისკუსიების მონაწილეებს]. თბ., სახელგამი, 1952.
10 გვ.
შინაარსი: შენიშვნები 1951 წლის ნოემბრის დისკუსიასთან დაკავშირებულ ეკონომიკურ საკითხებზე: — პასუხი ამხ. ნოტკინს, ალექსანდრე ილიას-ძეს. — ამხ. ლ. დ. იაროშენკოს შეცდომების შესახებ. — პასუხი ამხანაგებს ა. ვ. სანინას და ვ. გ. ვენჟერს.

ლეონიძე გ.
ფორთოხალთა ბერშოულა. [პოემები]. თბ., სახელგამი, 1952.
52 გვ.; 2 ფ. ილ.
მიენიჭა სტალინური პრემია.

ბ) თუ ავტორის გვარი არ არის ნაჩვენები არც თავფურცელზე და არც კანზე, არამედ ნაჩვენებია თავფურცლის მე-2 გვერდზე, წინასიტყვაობაში, ან და წიგნის სხვა რომელსამე ნაწილში, ამ შემთხვევაში წიგნს უკეთდება შენიშვნა შემდეგი ფორმით: ავტ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ნაჩვენებია თავფურცლის მე-2 გვერდზე, ავტორი ნაჩვენებია ტექსტის მე-17 გვ. და სხვ. სათაურზე დგება დამატებითი აღწერილობა.

წიგნის აღწერილობის ნიმუში, რომლის ავტორი თავფურცლის მეორე გვერდზეა ნაჩვენები

ორჯონიკიძე ი.
მასობრივი ბიბლიოთეკების საბიბლიოთეკო ტექნიკის მინიმუმი. თბ., სახელგამი, 1952.
64 გვ. ნახაზ.
ავტორი ნაჩვენებია თავფ. მე-2 გვ.

სათაურზე დამატებითი აღწერილობის ნიმუში

მასობრივი ბიბლიოთეკების საბიბლიოთეკო ტექნიკის მინიმუმი. თბ., 1952.
ორჯონიკიძე ი.

იმ შემთხვევაში, როდესაც ავტორის გვარი ნაჩვენებია თავფურცელზე, კანზე კი არა, კეთდება შენიშვნა: კანზე ავტორი ნაჩვენები არ არის. სათაურზე დგება აგრეთვე დამატებითი აღწერილობა.

წიგნის აღწერილობის ნიმუში, რომლის ავტორი კანზე ნაჩვენები არ არის

ბარამიძე გ. და სიხარულიძე ი.
მშობლიური ლიტერატურა. VI კლასის სახელმძღვანელო. თბ., სახელგამი, 1953.
443 გვ. ილ.
კანზე ავტ. ნაჩვენები არ არიან.

დამატებითი აღწერილობის ნიმუში სათაურზე

მშობლიური ლიტერატურა. VI კლასის სახელმძღვანელო. თბ., 1953.
ბარამიძე გ. და სიხარულიძე ი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დამხმარე ბიბლიოგრაფიულ სახელმძღვანელოებში შენიშვნა ავტორზე არ კეთდება.

გ) თუ ავტორის გვარი მოცემულია თავსათაურში, აღწერილობაში, როგორც წესი, ის არ მეორდება.

წიგნში:	აღწერილობაში:
თხზულებათა კრებული ალ. ჭავჭავაძისა.	ჭავჭავაძე ა. თხზულებათა კრებული.
პირველი ნაბიჯი, რომანი გ. წერეთლისა.	წერეთელი გ. პირველი ნაბიჯი

ავტორის გვარი მეორდება:

1. იმ შემთხვევაში, თუ წიგნის ავტორებად არიან პარტიისა და მთავრობის ხელმძღვანელები, და მათი გვარები შეტანილია წიგნის სათაურში.

სტალინი ი. ბ.
ამხ. სტალინის სიტყვა, წარმოთქმული წითელ არმიის აკადემიკოსთა გამოშვებაზე კრემლის სასახლეში 1935 წ. 4 მაისს, თბ., პარტგამ-ბა, 1935.
12 გვ.

2. როდესაც წიგნში მოყვანილი გვარი არსებითად განსხვავდება აღწერილობის თავსათაურში მოყვანილ გვარისაგან.

ეული-ქურიძე ს.
რჩეული. ერთტომეული. თბ., „ფედერაცია“, 1941.
204 გვ.
სათაურის წინ ავტორი: სანდრო ეული.

დამხმარე ბიბლიოგრაფიულ სახელმძღვანელოებში შენიშვნა ავტორის გვარის კითხვა-სხვაობის შესახებ არ კეთდება.

დ) თუ წიგნში ავტორის გვარს წინ უძღვის სიტყვები: „შეადგინა“ (составил) „შეკრიბა“ („собрал“) და ა. შ. წიგნი შეიძლება აღწერილ იქნას შემდგენლის გვარზე ან და სათაურზე, იმისდამიხედვით, თუ რა ხასიათისაა გამოცემა.

სამეცნიერო ნაშრომები, ქრესტომათიები, ლექსიკონები, ცნობარები, ბიბლიოგრაფიული საძიებლები, სახელმძღვანელოები, დამხმარე სასწავლო სახელმძღვანელოები აიწერება შემდგენელზე.

კუპრაძე მ.
ა. ს. პუშკინი ქართულ ენაზე. (ბიბლიოგრაფია). თბ., 1949.
73 გვ. (კ. მარქსის სახელობის საქ. სახ. საჯარო ბ-კა. სერია ბიბლიოგრაფიისა).
შემდგენელი ნაჩვენებია თავფურც. მე-2 გვ.

(სათაურზე უკეთდება დამატებითი აღწერილობა)

თავფურცლის ნიმუში

ТРУДЫ

Арктитического научно-исследовательского института Главного управления Северного морского пути при Совете Министров СССР

Том 202

МОРСКИЕ МЛЕКОПИТАЮЩИЕ АРКТИКИ

Составил
М. П. Виноградов
под редакцией
Проф. Е. К. Суворова

ИЗДАТЕЛЬСТВО ГЛАВСЕВМОРПУТИ
Ленинград 1949 Москва

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

Виноградов М. П.
Морские млекопитающие Арктики. Под ред. проф. Е. К. Суворова. Л.—М., Главсевморпуть, 1949
280 стр. с илл., карт. (Труды, Арктического науч.-исслед. ин-та Глав. упр. Сев. морского пути при Совете Министров СССР. Т. 202).
Библиогр. в конце частей.

სხვადასხვა ავტორების მიერ შედგენილი სტატიების კრებულები და ოფიციალური დოკუმენტების კრებულები აიწერება სათაურზე. შემდგენელის გვარი მოყვანილ უნდა იქნას ან ქვესათაურულ ცნობებში (თუ ის ნაჩვენებია თავფურცელზე ან კანზე) ანდა შენიშვნაში.

ხალხური ლექსები და ზღაპრები. შეკრებილი გიორგი ნათაძის მიერ ს. ხუციშვილის. რედ. თბ., „საბჭოთა მწერალი", 1950.
VIII, 203 გვ.

საბჭოთა ხალხის პარტიზანული ბრძოლა დიდ სამამულო ომში. მასალათა კრებული. შემდგ. კ. გ. გრიგოლია. თბ., 1942.
10 გვ. (განათლების სახალხო კომ-ტის დაწყ. და საშ. სკოლის სამეცნ.-საკვლ. ინსტ-ტი)

ქართველი პოეტები ქუთაისს. [კრებული] ქუთაისი, 1947.
XI, 128 გვ.
თავფ. მე-2 გვერდზე შემდგენელი: გ. სამხარაძე, მ. ალავიძე.

Металлургия и металловедение. Под ред. лауреата Сталинской премии доц. К. И. Гостева. М., Оборонгиз. 1951.
26 стр. с илл. (Материалы по обмену производ-технич. опытом).
На обороте тит. л. сост.: Б. И. Малкин.

Техника безопасности на железнодорожном транспорте. Сборник постановлений, правил, инструкций и приказов. М., Транжелдориздат, 1951.
768 стр. с черт.
На обороте тит. л. сост.: А. П. Богданский.

ინსტრუქციები, სამახსოვროები, პროგრამები და სხვა ამის მაგვარი მასალები აიწერება შემდგენელის გვარზე იმ შემთხვევაში, თუ ის მოყვანილია თავფურცელზე ან კანზე, და სათაურზე,— ყველა დანარჩენ შემთხვევაში სათაურზე აღწერისას შემდგენელი ნაჩვენები უნდა იყოს შენიშვნაში.

ინსტრუქცია სოფლის კოოპერატივების და სოფლის მაღაზიების სავაჭრო ბრუნვის დაკრედიტების შესახებ. თბ., 1942.
28 გვ. (საქ. სამომხმ. კოოპერ. ორგანიზაციების ცენტრ. კავშირი. ცეკავშირი)
ტექსტის ბოლოს შემდგენელი: ა. საფრონოვი.

ქართული ლიტერატურის ისტორიის პროგრამა (პედ. ინ-ტის ისტორიის ფაკულტეტებისათვის) თბ., საქ. სსრ განსახკომის მეთოდკაბინეტი, 1944.
17 გვ. (საქ. განათლ. სახ. კომ-ის უმაღლესი სკოლის სამმართველო).
თავფ. მე-2 გვ. შემდგენელი: ს. ხუციშვილი.

Дубровский К. К.
Инструкция для наблюдений покрытий звезд луною. М., Акад. наук СССР, 1951.
9 стр. (Всесоюзн. астроном.—геодез. о-во при Акад. наук СССР)

Юдин Я. М.
Памятка машиниста паровых турбин небольшой мощности. М.—Л., Госэнергоиздат, 1951.
191 стр. с илл.
Перед загл. авт.: инж. Я. М. Юдин

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

Указания по применению кладки стен из шлакобетонных пустотелых блоков с облицовкой пятистенным кирпичом полусухого прессования. Киев, 1951.
32 стр. с черт.; 1 л. илл. (М-во жил.-гражданского стройтельства Укр. ССЦ. техн. упр.)
На 6-й стр. сост.: инж. Струтянский А. Б.

Нормативы времени на разметочные, слесарные и сборочные работы. Харьков-Москва, Металлургиздат, 1951.
275 стр. с илл. (М-во черной металлургии СССР. Науч.-исслед. бюро организации производства черной металлургии „Оргчермет").
На обороте тит. л. сост.: Г. И. Шандренко и М. А. Муртищев.
Библиогр.: стр. 275.

ბიბლიოგრაფიულ დამხმარე სახელმძღვანელოებში შემდგენელის გვარი მოიყვანება მხოლოდ სათაურზე აღწერის დროს, და არა შენიშვნებში, არამედ ქვესათაურში.

ე) რედაქტორები და გამომცემლები არ ითვლებიან გამოქვეყნებული მასალის ავტორებად.

§ 43. **აღწერილობის თავსათაურების ერთგვარობა.** ა) ავტორის გვარი ყველა იმ ნაწარმოებისათვის, რომელიც კატალოგშია ასახული, აღწერილობის თავსათაურში მოცემული უნდა იქნას ერთგვარად—სახელობით ბრუნვაში. გვარის შემდეგ დაიწერება სახელისა და მამის სახელის ინიციალები. იმ შემთხვევაში, როდესაც წიგნში ნაჩვენებია სახელი და მამის სახელი ან სახელები, ისინი მოცემულ უნდა იქნენ აგრეთვე ინიციალების სახით.

ბიბლიოგრაფიულ საძიებლებისა და სიებისათვის მეორე ინიციალის დამატება, თუ წიგნში მხოლოდ ერთი ინიციალია ნაჩვენები, არ არის სავალდებულო. მაგრამ აღწერილობის თავსათაურის ფორმულირების დროს არ არის დასაშვები სხვაობა ერთი ბიბლიოგრაფიული საძიებლისა ან სიის ფარგლებში.

ბ) ცალკე იშვიათ შემთხვევებში, როცა ავტორი ცნობილია საკუთარი სახელით, ან შერქმეული სახელით—მეტსახელით, აღწერილობის თავსათაურისათვის გამოიყენება საკუთარი სახელი ან შერ-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ქმეული სახელი. გვარისაგან, თუ ის შეგვხვდა წიგნში — კეთდება მითითება.

ვაჟა-ფშაველა
(მითითება: რაზიკაშვილი ლ-დან)
უიარაღო
(მითითება: თათარიშვილი კ. დან)

§ 44. **ორმაგი გვარები.** ავტორების ორმაგი გვარები გადააქვთ აღწერილობის თავსათაურში მათი შემადგენელი ნაწილების თანამიმდევრობის დაცვით:

წ ი გ ნ შ ი:	ა ღ წ ე რ ი ლ ო ბ ა შ ი:
ა. ჯამბაკურ-ორბელიანი	ჯამბაკურ-ორბელიანი ა.
ვ. ალექსი-მესხიშვილი	ალექსი-მესხიშვილი ვ.
ნ. კვეზერელი-კოპაძე	კვეზერელი-კოპაძე ნ.

თუ ავტორი ცნობილია სახელით და გვარის მაგიერ სახელს მიწერილი აქვს ადგილის აღმნიშვნელი სიტყვა, (იოსებ თბილელი) ან წოდებისა და ხარისხის აღნიშვნა (იოანე ბატონიშვილი) მაშინ წიგნის აღწერა ავტორის სახელზე კეთდება.

იოსებ თბილელი.
დიდმოურავიანი. გ. ლეონიძის რედ. თბ., სახელგამი, 1939.
111 გვ. პორტრ.

იოანე ბატონიშვილი.
კალმასობა. კ. კეკელიძისა და ალ. ბარამიძის რედ. თბ., სახელგამი, 1948.
254 გვ.

§ 45. **ავტორის გვარის სხვადასხვაგვარი დამწერლობა.** თუ ავტორის გვარი მის ნაწარმოებთა სხვადასხვა გამოცემებში მოცემულია სხვადასხვაგვარად (მაგ. ფსევდონიმი და ნამდვილი გვარი, სხვადასხვა დამწერლობა რუს და უცხოელი გვარებისა), აღწერილობის თავსათაურისათვის იღებენ ერთგვარ ფორმას, ისეთს, რომელიც ყველაზე უფრო ცნობილია ლიტერატურაში. თუ საკითხი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საექვოა—მაშინ აიწერება გვარზე, რომელზედაც გამოსულია მის ნაწარმოებთა უმრავლესობა. იმ შემთხვევაში, თუ წიგნში მოცემული გვარი განსხვავდება იმ გვარისაგან, რომელიც მიღებულია აღწერილობის თავსათაურად, კეთდება მითითება.

წიგნში:	აღწერილობაში:
გეტე გიოტე გოეთე	გოეთე
Д. Голсуорси Д. Гелсуорси Д. Голсворси Д. Гальсворти	Голсуорси Д.

მითითების ნიმუში

გეტე· იხ
გოეთე·

§ 46. **თავსართიანი გვარები.** გვარებს, რომელთაც აქვთ თავსართები (თანდებული, წევრები და ამ. მაგ.) აღწერილობაში უჩვენებენ იმ ფორმით, რომლითაც ავტორი უფრო ცნობილია. როგორც წესი თავსართები დე, ფონ, ვან, ფონ დერ, ვან დერ,—აღწერილობის თავსათაურში არ უნდა იქნენ ნაჩვენები.

წიგნში:	აღწერილობაში:
გიუ-დე-მოპასანი	მოპასანი გ.
ონორე დე ბალზაკი	ბალზაკი ო.

დაცულ უნდა იქნეს თავსართები: ტერ. მაკ, ო', ლე, დიუ, ლა (Ля).

წიგნში;	აღწერილობაში:
ტერ-გევონდიანი	ტერ-გევონდიანი ა. გ.
К. Мак-Вильямс	Мак-Вильямс К.
Анри Ле Шателье	Ле Шателье А.
А. Н. О‘Рурк	О‘Рурк А. Н.

§ 47. **ჩინელი და კორეელი ავტორები.** ა) ჩინური სახელები, რომლებიც სამი ნაწილისაგან შესდგება, პირველი და მეორე ნაწილი იწერება ასომთავრულით, (რუსულ კატალოგისათვის), მესამე ნაწილი

ეროვნული

კი უერთდება დეფიზით და იწერება ჩვეულებრივ პატარა ასოთი. თუ სახელი ჩვეულებრივ ორი ნაწილისაგან შესდგება—ორივე სახელი ასომთავრულით იწერება.

მაო ძე-დუნი	Мао Цзе-дун
ჩჟოუ ენ-ლაი	Чжоу Энь-лай
გო მო-ჟო	Го Мо-жо
ჩჟუ-დე	Чжу-де

ბ) კორეელების გვარები და სახელები ყველა ნაწილში იწერება ასომთავრულით—უდეფიზოთ

კიმ ირ სენი	Ким Ир Сен.
პაკ დენ აი	Пак Ден А'и.
პაკ ხენ ენ	Пак Хен Ен.

§ 48. **ორი და სამი ავტორის წიგნი.** ორი და სამი ავტორის წიგნის აღწერილობის დროს თავსათაურში გამოიტანება ყველა ავტორის გვარები. უკანასკნელი გვარის წინ დაისმის კავშირი „და“. მეორე და მესამე ავტორზე (თანაავტორებზე) დგება დამატებითი აღწერილობანი.

ორი ავტორის მიერ დაწერილი წიგნის აღწერილობის ნიმუში

კამალოვი ნ. და გორდაძე გ.
ადამიანის ჰელმინთოზების მკურნალობა. სახელმძღვანელო ექიმთათვის. გამოც. მე-2, შესწ. თბ., საქმედგამი, 1952.
48 გვ.
სათაურის წინ ავტ.: პროფ. ნ. კამალოვი და დოც. გ. გორდაძე.

მეორე ავტორზე დამატებითი აღწერილობის ნიმუში

გორდაძე გ.
კამალოვი ნ. და გორდაძე გ.
ადამიანის ჰელმინთოზების მკურნალობა, თბ., 1952.

სამი ავტორის მიერ დაწერილ წიგნის აღწერილობის ნიმუში

ვაჩნაძე დ. ვ., მომცემლიძე მ. ა. და შიშინაშვილი დ. ნ.
საშენი მასალის გამოცდა. თბ., „ტექნიკა და შრომა", 1952.
296 გვ. ნახ.; 1 ფ. ნახ.
ბიბლიოგრაფ: გვ. 292—293.

მეორე ავტორზე დამატებითი აღწერილობის ნიმუში

მომცემლიძე მ. ა.
ვაჩნაძე დ. ვ., მომცემლიძე მ. ა. და შიშინაშვილი დ. ნ.
საშენი მასალის გამოცდა. თბ., 1952.

მესამე ავტორზე დამატებითი აღწერილობის ნიმუში

შიშინაშვილი დ. ნ.
ვაჩნაძე დ. ვ., მომცემლიძე მ. ა. და შიშინაშვილი დ. ნ.
საშენი მასალის გამოცდა. თბ., 1952.

შ ე ნ ი შ ვ ნ ა: დამატებითი აღწერილობა თანაავტორებზე არ არის სავალდებულო.

ბიბლიოგრაფიულ საძიებლებსა და სიებში ორი და სამი ავტორის მიერ დაწერილი წიგნების აღწერილობის დროს უნდა დაცულ იქნას იგივე წესები, ე. ი. აღწერილობის თავსათაურში უჩვენებენ ორ ან სამ ავტორს. ავტორების გვარები უნდა აწყობილ იქნას შავი ასოებით (სიებში იბეჭდება ასომთავრული ასოებით).

ორი და სამი ავტორის წიგნების აღწერილობის ნიმუში ბიბლიოგრაფიულ საძიებლებისათვის

კამალოვი ნ. და გორდაძე გ. ადამიანის ჰელმინთოზების მკურნალობა. სახელმძღვანელო ექიმთათვის. გამოც. 2-რე, შესწ. თბ., „საქმედგამი", 1952. 48 გვ.

ვაჩნაძე დ. ვ., მომცემლიძე მ. ა. და შიშინაშვილი დ. ნ. საშენი მასალის გამოცდა. თბ., „ტექნიკა და შრომა", 1952. 296 გვ. ნახ.; 1 ფ. ნახ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

§ 49. **ოთხი და მეტ ავტორთა წიგნები.** ა) ოთხი ავტორის წიგნი აიწერება სათაურზე. თუ წიგნში ავტორები ნაჩვენებია სათაურის წინ, ოთხივე ავტორის გვარები მოიყვანება შენიშვნაში, მაგრამ თუ ავტორები ნაჩვენებია სათაურის შემდეგ, ისინი დაცული უნდა იქნან აღწერილობის ტექსტში იმ ფორმითა და თანამიმდევრობით, როგორც ეს მოცემულია წიგნში. ორივე შემთხვევაში კეთდება დამატებითი აღწერილობა პირველ ავტორზე და მის გვარს მიემატება სიტყვები „და სხვ." („и др.").

ᲝᲗᲮ-ᲐᲕᲢᲝᲠᲘᲐᲜᲘ ᲬᲘᲒᲜᲘᲡ ᲐᲦᲬᲔᲠᲘᲚᲝᲑᲘᲡ ᲜᲘᲛᲣᲨᲘ

სოციალისტურ სასოფლო-სამეურნეო წამოწყებათა ორგანიზაცია. თარგმ. რუსულიდან ნ. ქუჩუკაშვილისა. დოც. პ. ჟღენტის რედ. თბ., „ტექნიკა და შრომა", 1945.

294 გვ. სქემ. (სსსრ მიწსახკომი. საქ. სახ. ზოოტექნ.-სავეტერინარო ინ-ტი).

სათაურის წინ ავტ: ლ. მ. ზალცმანი, ბ. ე. ბაბიკი, მ. მ. ბროზგული, მ. ი. ვესნიკი.

ᲓᲐᲛᲐᲢᲔᲑᲘᲗᲘ ᲐᲦᲬᲔᲠᲘᲚᲝᲑᲘᲡ ᲜᲘᲛᲣᲨᲘ ᲞᲘᲠᲕᲔᲚ ᲐᲕᲢᲝᲠᲖᲔ

ზალცმანი ლ. მ. და სხვ.

სოციალისტურ სასოფლო-სამეურნეო წამოწყებათა ორგანიზაცია. თბ., 1945.

ᲝᲗᲮ-ᲐᲕᲢᲝᲠᲘᲐᲜᲘ ᲬᲘᲒᲜᲘᲡ ᲐᲦᲬᲔᲠᲘᲚᲝᲑᲘᲡ ᲜᲘᲛᲣᲨᲘ, ᲑᲘᲑᲚᲘᲝᲒᲠᲐᲤᲘᲣᲚ ᲡᲐᲫᲘᲔᲑᲚᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲐᲜ ᲡᲘᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ

სოციალისტურ სასოფლო-სამეურნეო წამოწყებათა ორგანიზაცია. თარგმ. რუს. ნ. ქუჩუკავშვილისა. დოც. პ. ჟღენტის რედ. თბ., „ტექნიკა და შრომა", 1945. 224 გვ. სქემ. (სსრ მიწსახკომი საქ. სსრ ზოოტექნ. სავეტერ. ინ-ტი).
ავტ.: ლ. მ. ზალცმანი, ბ. ე. ბაბიკი, მ. მ. ბროზგული და მ. ი. ვესნიკი.

ბ) ხუთი და მეტი ავტორის წიგნები აიწერება სათაურზე; შენიშვნებში და ქვესათაურულ ცნობებში მოყვანილი უნდა იქნას პირველი სამი ავტორის გვარი შემოკლებული სიტყვების დამატებით, კვადრატულ ფრჩხილებში [და სხვ.] [и др.]. პირველ ავტორზე დგება დამატებითი აღწერილობა.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

აღწერილობის ნიმუში

იოსებ ბესარიონისძე სტალინი· მოკლე ბიოგრაფია გამოც. მე-2 შესწ. და შევს. შემდგენ.: გ. თ. ალექსანდროვი, მ. რ. გალაქტიონოვი, ვ. ს. კრუჟკოვი [და სხვ.] თბ., სახელგამი, პოლიტ. ლიტ-ის სექტ., 1949.
241 გვ. 14 ფ. ილ. (საკ. კ. პ. (ბ) ც. კ.-თან არსებ. მარქს-ენგელს-ლენინის ინ-ტის საქ. ფილიალი) ბიბლიოგრ. ტექსტის შენიშვნებში.

პირველ ავტორზე დამატებითი აღწერილობის ნიმუში

ალექსანდროვი გ. თ. და სხვ.
იოსებ ბესარიონისძე სტალინი. თბ., 1949.

გ) ოთხი და მეტი ავტორის წიგნების აღწერილობის დროს, ცალკე შემთხვევაში შეიძლება გაკეთებულ იქნას დამატებითი აღწერილობა არა მარტო პირველ, არამედ სხვა ავტორებზედაც, აგრეთვე რედაქტორებზე, თუ მათ შორის არიან ცნობილი მეცნიერები, ან და ისეთი პირები, რომლებიც ამ ბიბლიოთეკის მკითხველებისათვის განსაკუთრებულ ინტერესს წარმოადგენენ.

ელექტრო-ენერგიის გამოყენება კოლმეურნეობებში. [შეადგინეს: ვ. ვ. გორნოვესოვმა, მ. ი. კული-კმა, ა. მ. ლოზნიცმა,... ნ. ა. საბანოვმა და სხვ. ნ. ა. საბანოვის რედ.] თარგმ. დ. პ. ბოკერიას და ა. პ. კაციტაძის მიერ. თბ , სახელგამი, 1950.
116 გვ. სურ. (სოფლ. მეურნ. ელექტროფიკა-ციის სრ. საკ. სამეც-კვლ. ინ-ტი).

დამატებითი აღწერილობის ნიმუში რედაქტორზე

საბანოვი ნ. ა., რედ.
ელექტროენერგიის გამოყენება კოლმეურნეობებში. თბ., 1950.

(კეთდება აგრეთვე დამატებითი აღწერილობა პირველ ავტორზე)

§ 50. **უავტოროდ გამოცემული წიგნის აღწერა.** თუ წიგნში ავტორი არ არის ნაჩვენები, აღწერილობა წარმოებს სათაურზე. თუ თავფურცელზე ან კანზე მოხსენებულია რედაქტორის გვარი, მასზე დგება დამატებითი აღწერილობა.

უავტორო წიგნის აღწერილობის ნიმუში

სახუნელი დავითი. კრებული პროფ. ლ. მელიქსეთ-ბეგის რედ.. თბ., თბილისის სახ. უნ-ტი. 1939.
169 გვ. ილ.; 1 ფ. პორტრ.

დამატებითი აღწერილობის ნიმუში რედაქტორებზე

მელიქსეთბეგი ლ., რედ.
სახუნელი დავითი. თბ., 1939.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ნაწილი 3

ოფიციალურ და საუწყებო გამოცემათა აღწერილობა

ა. ზოგადი დებულებები.

§ 51. აღწერილობა კოლექტიურ ავტორზე და სათაურზე. ა) ოფიციალური და საუწყებო გამოცემანი, რომელნიც გამოქვეყნებულია დაწესებულების, ორგანიზაციის, საზოგადოების ან სხვა რომელიმე კოლექტივის სახელით, შეიძლება აღწერილ იქნას იმ დაწესებულების სახელით, რომელმაც გამოაქვეყნა (კოლექტიური ავტორი) ან და სათაურზე.

ბ) კოლექტიურ ავტორზე აიწერება:

კანონისმიერი აქტები — სსრკ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის ბრძანებულებანი, სსრკ მინისტრთა საბჭოს დადგენილებანი, ერთობლივი დადგენილებანი სსრკ მინისტრთა საბჭოსი და პარტიის ცენტრალური კომიტეტის და აგრეთვე მოკავშირე რესპუბლიკების ანალოგიური გამოცემანი;

ოფიციალური დოკუმენტალური მასალები, წესდებანი, დადგენილებანი, გადაწყვეტილებანი, რეზოლუციები, სტენოგრაფიული ანგარიშები, გეგმები, ანგარიშგებანი და სხვ. შემდეგი დაწესებულებებისა და ორგანიზაციებისა:

1. სსრკ უმაღლეს საბჭოსი და აგრეთვე მოკავშირე და ავტონომიურ რესპუბლიკების უმაღლესი საბჭოების;
2. სსრკ მინისტრთა საბჭოსი და რესპუბლიკების მინისტრთა საბჭოების;
3. სახელმწიფო ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანოების;
4. საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის, მოკავშირე

რესპუბლიკების პარტიების, საოლქო, სამხარეო, საქალაქო და რაიონული პარტორგანიზაციების;

5. საკავშირო ალკკ და რესპუბლიკური კომკავშირის ორგანიზაციების;

6. საკავშირო პროფკავშირთა ცენტრალური საბჭოსი და პროფესიული კავშირების.

კოლექტიურ ავტორზე აღწერილობის ნიმუში.

საქართველოს სსრ. უმაღლესი საბჭო. მოწვევა მე-3. სესია 1.

სტენოგრაფიული ანგარიში. საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პირველი სესია (მესამე მოწვევისა) 1951 წლის 18-20 აპრილი. თბ., 1951.

256 გვ.

საქართველოს სსრ. მინისტრთა საბჭო.

საქართველოს სსრ ტყეებში თივის თიბვისა და პირუტყვის ძოვების წესების დამტკიცების შესახებ. დადგენილება № 1049 საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოსი 1947 წლის 27 სექტემბერი. თბ., სახელგამი, 1948.

12 გვ.

საქართველოს კ. პ. (ბ). ც. კ.

დირექტივები მეორე ხუთწლიანი გეგმის შედგენისათვის. საქ. კ. პ. (ბ) ც. კ. ბიუროს დადგენილება. თბ., სახელგამი, 1952.

32 გვ.

საკ. კ. პ. (ბ). ც. კ.

საკ. კ. პ (ბ) ც. კ-ის ინსტრუქციები. ხელმძღვანელი პარტიული ორგანოების არჩევნების ჩატარების შესახებ. საკ. კ. პ (ბ) წევრების და კანდიდატების აღრიცხვის შესახებ. საკ. კ. ბ (ბ) წევრთა და წევრობის კინდიდატთა ერთი პარტიული ორგანიზაციიდან მეორეში გადასვლის წესის შესახებ. პარტიის წევრთა და კანდიდატთა საწევრო გადასახადის შესახებ. თბ., 1949.

77 გვ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საკავშირო პროფკავშირთა ცენტრალური საბჭო.
დადგენილება პროფესიულ კავშირთა საკავშირო ცენტრალური საბჭოს პრეზიდიუმისა 1946 წელში მუშების და მოსამსახურეების ინდივიდუალური და კოლექტიური შეზოსტნეობის შემდგომი განვითარების და გაუმჯობესების საქმეში პროფკავშირული ორგანიზაციების მუშაობის შესახებ. თბ., 1946.
27 გვ.

თბილისის მშრომელთა დეპუტატების საქალაქო საბჭო.
თბილისის საბჭოს 1936 წლის ადგილობრივი ბიუჯეტები. თბ., 1936.
28 გვ.

(კონსტიტუციებისა და კანონების აღწერილობის შესახებ იხ. § 55).

გ) კოლექტიურ ავტორზე აღიწერებიან აგრეთვე სამინისტროების და მათი მთავარი სამმართველოების გამოცემები; მინისტრთა საბჭოებთან არსებული კომიტეტების, სამეცნიერო და კულტსაგანმანათლებლო დაწესებულებების, სასწავლებლების, ნებაყოფლობითი საზოგადოებების, სამეურნეო, სატრანსპორტო და სხვა ორგანიზაციების, სამეცნიერო ყრილობების, კონფერენციების და ამის მაგვარი, მაგრამ მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ მათი გამომქვეყნებელი კოლექტივის დასახელება შედის, ან იგულისხმება შემავალად სათაურში, როგორც მისი განუყოფელი ნაწილი.

სსრკ. დამზადებათა სამინისტრო.
დებულება დამზადებათა სამინისტროს რაიონული რწმუნებულისა აგენტების შესახებ თბ., 1948.
16 გვ.

გეოლოგიის და მინერალოგიის ინსტიტუტი. თბილისი.
შრომათა კრებული. თბ., საქართველოს მეცნ. აკადემია, 1951.
496 გვ. ილ.; 5 ფ. ილ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საქართველოს ინდუსტრიული ინსტიტუტი.
ცნობარი ს. მ. კიროვის სახელობის საქართველოს ინდუსტრიულ ინსტიტუტში 1946 წელს შემსვლელთათვის. თბ., 1946.
52. გვ.

თბილისის უმაღლეს სასწავლებლების სტუდენტთა კონფერენცია, 1-ლი. 1947.
მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა თეზისები. თბ., სახ. უნ-ტი, 1947.
52 გვ. (სსრკ. უმაღლ. განათლების სამინისტრო).

შენიშვნა: თუ წიგნის სათაურში მოყვანილი კოლექტივი წარმოადგენს მხოლოდ ობიექტს მისი შინაარსისას, აღწერა სწარმოებს შემდგენელზე, ან სათაურზე (იხ. § 99 ნაწარმოებნი კოლექტივების შესახებ).

დ) სათაურზე აიწერება პროპაგანდისტული, მეთოდური და საინსტრუქციო მასალები (სამახსოვროები, ინსტრუქციები, აგროწესები) სახელმწიფო ხელისუფლების ადგილობრივი ორგანოებისა და პარტიული, კომკავშირული და პროფკავშირული ორგანიზაციებისა.

მეთოდური დამუშავება № 12 პარტგანათლების ქსელის კანდიდატთა შემადგენლობის საზაფხულო ქსელისათვის. თბ., სახელგამი, 1931.
32 გვ. (საქ. კ. პ. (ბ) ც. კ. კულტ. და პროპაგანდ. განყ. და პარტმუშ. ცენტრ. კაბინეტი).

ინსტრუქცია მოსავლის აღების, გალეწვის და შენახვის პერიოდში ხანძარსაწინააღმდეგო დაცვის შესახებ. თბ., სახელგამი, 1948.
29 გვ. ილ.; 1 ფ. ილ. (საქ. სსრ. სოფლის მეურნეობის სამინისტრო).

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ხვრომითითებანი ჩაის სანერგეების გაშენების და ჩაის პლანტაციების მოვლაზე. თბ., სახელგამი, 1941.

46 გვ. (საქ. სსრ მიწათმოქმედების სახალხო კომ-ტი).

ე) სათაურზე აიწერება აგრეთვე დაწესებულებებისა და ორგანიზაციების მასალები, რომლებიც ჩამოთვლილია პუნქტ „გ“-ში, ამავე §-სა, თუ წიგნის სათაური არ შეიცავს კოლექტივის დასახელებას და მის მიუთითებლადაც საკმაოდ ინდივიდუალურია.

გამომუშავების ხანიმუშო ნორმები და შეფასებები კოლმეურნეობებში. თბ., სახელგამი, 1948.

VI, 99 გვ. (საქ. სსრ სოფლის მეურნეობის სამინისტრო).

კარტოფილის აპრობაციის სახელძღვანელო. თბ., 1946.

39 გვ. ნახ. (საქ. სსრ მიწათმოქმედების სამინისტრო. მეხილეობა - მებოსტნეობის სამმართველო).

წესები საქალაქთაშორისო ტელეფონებით სარგებლობისა. თარგმ. ვ. სანაიას და ა. ხელაძის. თბ., 1940:

31 გვ. (საქ. სსრ კავშირგაბმულობის სახალხო კომ-ტი. ტელეგრაფ-ტელეფონის სამმართველო).

ინსტრუქცია ახლად ორგანიზებული სარაიონო, საქალაქო, სასოფლო და საბავშვო ბიბლიოთეკების გახსნის წესის შესახებ. თბ., საქ. სსრ სახ. წიგნის პალატა, 1949.

16 გვ. (საქ. სსრ მინისტრთა საბჭოსთან არს. კულტურულ - საგანმანათლებლო დაწესებულებების საქმეთა კომ-ტი).

ეროვნული ბიბლიოთეკა

		პედაგოგიურ-მეთოდური ლიტერატურა. (ანოტირებული კატალოგი). თბ., 1944. 56 გვ. (დაწყ. და საშ. სკოლის სახ. სამეც.-საკვლ. ინ-ტი).

		Физиология процессов утомления и восстановленя. Сборник трудов Конференции Кафедры нормальной физиологии. Под ред действ. чл. АН УССР проф. Г. В. Фольборта. Киев, Госмедиздат УССР, 1951. 156 стр. с илл. (Киевск. ордена Труд. Красного Знамени мед. ин-т им. акад. А. А. Богомольца). Библиогр в конце статей.

		Строительные материалы. Стандарты и техн. условия на основные изделия, выпускаемые предприятиями МПСМ РСФСР. М., 1951. 492 стр. с илл. (РСФСР. М-во пром. строит. материалов). На обор. тит. л. сост.: М. А. Соболев.

შ ე ნ ი შ ვ ნ ა: საქმის უკეთ ორგანიზაციის მიზნით სამეცნიერო და სპეციალურ ბიბლიოთეკებში, ოფიციალური და საუწყებო მასალების კატალოგებში მიზანშეწონილია, ბიბლიოთეკის პროფილის მიხედვით, გაფართოებულ იქნას კოლექტიურ ავტორზე აღწერილობის საზღვრები. ვიწრო, საუწყებო ხასიათის გამოცემები, რომელთაც მოკლევადიანი მნიშვნელობა აქვს, სასურველია დამუშავებულ იქნას ჯგუფური წესით.

სარეკომენდაციო ბიბლიოგრაფიაში აღწერილობას კოლექტიურ ავტორზე არ იყენებენ. დაწესებულებათა, ორგანიზაციათა და სხვ. ოფიციალური გამოცემები აიწერება სათაურზე.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

§ 52. **აღწერილობის თავსათაურის ერთგვარობა.** აღწერილობის თავსათაურში დაწესებულების ან ორგანიზაციის დასახელება მოყვანილ უნდა იქნას ერთგვარად კატალოგში ასახული ყველა მისი გამოცემისათვის (სახელგამოცვლილ კოლექტივების გამოცემათა აღწერილობის შესახებ იხ. § 74).

იმ შემთხვევაში, როდესაც წიგნში მოცემული დასახელება არსებითად განსხვავდება აღწერილობის თავსათაურისათვის მიღებულ დასახელებისაგან—კეთდება მითითება (იხ. § 54-ბ).

§ 53. **კოლექტივის დასახელების განმეორება აღწერილობის ტექსტში.** სსრკ და მოკავშირე რესპუბლიკების სახელმწიფო ხელისუფლების უმაღლესი ორგანოების, საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის, საკ. ალკკ, ხელმძღვანელი პარტიული და კომკავშირული ორგანოებისა და საკავშირო პროფკავშირთა ცენტრალური საბჭოს გამოცემების აღწერის დროს—აღწერილობის თავსათაურში მოყვანილი კოლექტივის დასახელება მეორდება სათაურში და ქვესათაურში. დანარჩენ შემთხვევებში ორგანიზაციისა ან დაწესებულებების დასახელება, რომელიც მიღებულია, როგორც თავსათაური, აღწერილობაში არ მეორდება, მიუხედავად იმისა, მოცემულია იგი სრულად თუ შეკვეცილად. გამოტოვებული სიტყვები შეიცვლება მრავალ წერტილით. გამონაკლისს წარმოადგენენ შემთხვევები, როდესაც წიგნის სათაური კოლექტივის დაუსახელებლად გაუგებარი ხდება.

საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტია.
საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის წესდება.

სსრკ. ფინანსთა სამინისტრო.
ინსტრუქცია... № 346 1943 წლის 10 ივნისის სასოფლო-სამეურნეო გადასახადის შესახებ.

სსრკ. სახელმწიფო ბანკი.
ინსტრუქცია სსრ კავშირის სახელმწიფო ბანკის დაწესებულებებში საბუღალტრო აღრიცხვის, საბუთბრუნვის, კონტროლის და ანგარიშგების შესახებ. თბ., 1946.
531 გვ.

Куйбышевский обл. Совет депутатов трудящихся.
Решение .. от 28 сентября 1951 года..

თუ გამოცემაში ნაჩვენებია არა მარტო დაწესებულება, რომელიც ავტორია გამოქვეყნებული მასალისა, არამედ ის უწყებაც, რომლის სისტემაშიც ეს დაწესებულება შედის, ეს უკანასკნელი (უწყება) აღწერილობაში არ შედის.

§ 54. **დამხმარე აღწერილობათა გამოყენება.** კოლექტიურ ავტორზე აღწერის დროს ანბანურ კატალოგში შეიტანება შემდეგი დამატებითი აღწერილობანი და დამხმარე ბარათები:

ა) დამატებითი აღწერილობანი: 1. სათაურზე, თუ ამ უკანასკნელში არ შედის ან არ იგულისხმება შემავალად, როგორც განუყოფელი ნაწილი, დაწესებულების ან ორგანიზაციის დასახელება, რომელზედაც შედგენილია აღწერილობა.

კოლექტიურ ავტორზე შედგენილი წიგნის აღწერილობის ნიმუში, რომელსაც დასრულებული სათაური აქვს:

საკავშირო ალკკ. ც. კ.
ინსტრუქციების კრებული. პირველადი კომკავშირული ორგანიზაციების მდივნებისათვის. თბ., 1948.
56 გვ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

> ინსტრუქციების კრებული. პირველადი კომკავშირული ორგანიზაციების მდივნებისათვის. თბ., 1948.
>
> საკავშირო ალკკ. ც. კ.

2. კოლექტივზე, რომელიც გამოცემის თანაავტორია (მეორე კოლექტივი) (იხ. § 75).

ბ) მითითებითი ბარათები კეთდება: 1. ზოგადი მითითებანი — წიგნში მოყვანილ დაწესებულების ან ორგანიზაციის სახელწოდებიდან, იმ დაწესებულებების სახელწოდებისადმი, რომლითაც აწერილია წიგნი.

> Всесоюзний Центральний совет профессиональных союзов
>
> см.
>
> ВЦСПС

> ВСНИТО
>
> см.
>
> Всесоюзный совет научных инженерно-технических обществ.

> Комитет по делам культурно-просветительных учреждений при Совете Министров РСФСР.
>
> см.
>
> РСФСР. Комитет по делам Культурно-просветительных учреждений.

2. კერძო მითითებანი — დაწესებულება-ორგანიზაციის ერთი დასახელებიდან მეორისადმი, რომელიც აგრეთვე მიღებულია აღწერილობის თავსათაურად, იმ შემთხვევაში, როდესაც ერთი და იგივე დაწესებულების გამოცემანი თავმოყრილია კატალოგში სხვადასხვა თავსათაურით.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

Ленинградский медицинский институт, 3-й
см. также
Венно-морская медицинская академия.

Военно-морская медицинская акалемия
см. также
Ленинградский медицинский институт, 3-й

გ) **საცნობარო ბარათები.**— სიტყვებზე „რეზოლუცია", „დადგენილება", და ა. შ., რომლითაც იწყება ოფიციალურ გამოცემათა სათაურები.

დადგენილება.
დაწესებულებათა და ორგანიზაციების დადგენილებანი იხ. კატალოგში სათანადო ორგანიზაციის და დაწესებულებების დასახელებით. მაგალ. სსრკ მინისტრთა საბჭო. დადგენილება...

შ ე ნ ი შ ვ ნ ა: საცნობარო ბარათები ამას გარდა შეიძლება გამოყენებულ იქნას კატალოგში მოცემულ დიდი რაოდენობის მითითებათა შემცვლელებად. კოლექტივის ერთსა და იგივე ტიპიურ დასახელსბაზე. მაგალ. კატალოგში მოცემული მითითება სიტყვიდან „სამინისტრო" შეიძლება შეცვლილი იქნას ასეთი საცნობარო ბარათით:

სამინისტრო.
სამინისტროების გამოცემები იხ. კატალოგში ქვეყნის ან რესპუბლიკის სახელწოდებაზე, რასაც სამინისტროს დასახელება მოსდევს. მაგალ.: სსრკ. შინაგანი და საგარეო ვაჭრობის სამინისტრო; საქართველოს სსრ განათლების სამინისტრო.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ზ. ოფიციალურ და საუწყებო გამოცემათა ცალკეულ სახეობის აღწერილობა

§ 55. **კონსტიტუციებისა და კანონების გამოცემანი.** კონსტიტუციათა ტექსტები, კანონები და კანონთა კოდექსები აიწერება სათაურზე.

კონსტიტუციის აღწერილობის ნიმუში

> **საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კონსტიტუცია (ძირითადი კანონი). სსრკ მეორე მოწვევის უმაღლესი საბჭოს I, II და III სესიების მიერ მიღებული ცვლილებებითა და დამატებებით. თბ., სახელგამი, პოლიტლიტ. სექტ., 1953.**
> **36 გვ.**

კანონების აღწერილობის ნიმუში

> **კანონი სსრ კავშირის, მოკავშირე და ავტონომიურ რესპუბლიკების სასამართლო წყობილების შესახებ. თბ., „კომუნისტი", 1948.**
> **32 გვ.**

> **სამოქალაქო სამართლის კოდექსი (ცვლილებებით 1949 წ. ოქტომბრის 1-დე). თბ., სახელგამი, პოლიტლიტ. სექტ., 1950.**
> **247 გვ.**

§ 56. **სახელმწიფო ხელისუფლების და სახელმწიფოებრივი მმართველობის უმაღლესი ორგანოების გამოცემანი. ზოგადი წესები.** ა) სსრკ სახელმწიფო ხელისუფლების უმაღლესი ორგანოებისა და სახელმწიფოებრივი მმართველობის და აგრეთვე მის შემადგენლობაში შემავალ რესპუბლიკათა სახელმწიფოებრივი ხელისუფლების უმაღლესი ორგანოების გამოცემათა აღწერილობის დროს, აღწერილობის თავსათაურში პირველ ადგილზე უჩვენებენ „სსრკ" ან რესპუბლიკის დასახელებას, რასაც მოსდევს სახელმწიფოებ-

ბიბლიოთეკა

რივი ხელისუფლების ორგანოს, ან სახელმწიფოებრივი სამმართველოს დასახელება.

წ ი გ ნ შ ი:	აღწერილობაში:
სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭო Верховный Совет СССР	სსრკ. უმაღლესი საბჭო. СССР. Вевховный Совет
საკავშირო მინისტრთა საბჭო Совет Министров СССР	სსრკ. მინისტრთა საბჭო. СССР. Совет Министров
საქართველოს განათლების სამინისტრო Министерство просвещения Башкирской АССР	საქართველოს სსრ. განათლების სამინისტრო... Башкирская АССР. Министерство просвещения.

სახელმწიფოებრივი ხელისუფლების ორგანოსაგან, ან სახელმწიფოებრივი სამმართველოს დასახელებიდან კატალოგში კეთდება მითითება ან საცნობარო ბარათი (იხ. § 54, გ).

> Министерство просвещения Башкирской АССР.
>
> см.
>
> Башкирская АССР. Министерство просвещения.

ბ) უცხო სახელმწიფოთა უმაღლეს-საკანონმდებლო და აღმასრულებელ ორგანოების ოფიციალურ გამოცემათა აღწერა იმავე წესით ხდება, ე. ი. აღწერილობის თავსათაურში პირველ ადგილზე გამოიყოფა ქვეყნის დასახელება.

სახალხო დემოკრატიის ქვეყნებისა და დემოკრატიულ რესპუბლიკათა დასახელება მოიყვანება ამ ქვეყნების ოფიციალური დოკუმენტების შესაბამისად.

> Китайская Народная Республика. Народный политический консультативный совет.
>
> Общая программа Народного полититческого консультативного совета Китая. Принята 1-й сессией... 29 сент. 1949 г. М., Госполитиздат, 1950.
>
> 23 стр.

§ 57. სსრკ უმაღლესი საბჭოს და მოკავშირე ავტონომიური რესპუბლიკების უმაღლესი საბჭოების გამოცემანი: ა) უმაღლესი საბჭოს და მოკავშირე და ავტონომიურ რესპუბლიკების უმაღლეს საბჭოების გამოცემათა თავსათაურში პირველ ადგილზე უჩვენებენ „სსრკ"-ს ან და რესპუბლიკის დასახელებას, რის შემდეგ მოჰყავთ: „უმაღლესი საბჭო", სსრკ უმაღლეს საბჭოს პრეზიდიუმის გამოცემისათვის დაემატება: „პრეზიდიუმი".

სსრკ უმაღლეს საბჭოს პრეზიდიუმის ბრძანებულების
აღწერილობის ნიმუში

სსრკ. უმაღლესი საბჭო. პრეზიდიუმი.
ბრძანებულება სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმისა სახელმწიფო ბაჟის შესახებ. თბ., 1949.
56 გვ.

მ ი თ ი თ ე ბ ი ს ნ ი მ უ შ ი

უმაღლესი საბჭო—სსრკ.
იხ.
სსრკ. უმაღლესი საბჭო.

Верховнный Совет СССР.
см.
СССР. Верховный Совет.

ბ) უმაღლესი საბჭოს სესიების გამოცემათა აღწერისას, აღწერილობის თავსათაურში უჩვენებენ მოწვევისა და სესიის რიგითი ნომერს შემდეგი ფორმით: მოწვევა, მე-2 (Созыв, 2-й). სესია, მე-4. (Сессия, 4-я).

ეროვნული ბიბლიოთეკა

სსრკ უმაღლესი საბჭოს სესიის სტენოგრაფიული ანგარიშის აღწერილობის ნიმუში

სსრკ. უმაღლესი საბჭო. მოწვევა, მე-3, სესია, მე-2.
სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს სხდომები (მეორე სესია) 6—12 მარტი. სტენოგრ. ანგარიში. თბ., 1951.
388 გვ.

მოკავშირე რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭოს სესიის სტენოგრაფიული ანგარიშის აღწერილობის ნიმუში

საქართველოს სსრ. უმაღლესი საბჭო. მოწვევა, მე-3. სესია, 1.
საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პირველი სესია (მესამე მოწვევისა) 1951 წლის 18—20 აპრილი სტენოგრ. ანგარიში. თბ., 1951.
256 გვ.

მითითების ნიმუში

უმაღლესი საბჭო საქართველოს სსრ
იხ.
საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭო.

Верховный Совет Грузинской ССР.
см.
Грузинская ССР. Веоховный Совет.

§ 58. **სსრკ მინისტრთა საბჭოსი და მოკავშირე და ავტონომიურ რესპუბლიკების მინისტრთა საბჭოების გამოცემანი.** სსრკ მინისტრთა საბჭოს და მოკავშირე და ავტონომიური რესპუბლიკების მინისტრთა საბჭოების ოფიციალური გამოცემანი აიწერებიან თავსათაურით, რომელიც იწყება: „სსრკ"-თი ან და რესპუბ-

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ლიკის დასახელებით, რომლის შემდეგ მიეწერება: „მინისტრთა საბჭო".

სსრკ მინისტრთა საბჭოს დადგენილების
აღწერილობის ნიმუში

სსრკ. მინისტრთა საბჭო.
კოლმეურნეობებში შრომის ორგანიზაციის გაუმჯობესების, ნაყოფიერების გადიდების და ანაზღაურების მოწესრიგების ღონისძიებათა შესახებ სსრკ მინისტრთა საბჭოს დადგენილება № 1259. 1948 წლის 19 აპრილი. თბ., „კომუნისტი", 1948.
24 გვ.

(უკეთდება დამატებითი აღწერილობა სათაურზე)

მითითების ნიმუში

მინისტრთა საბჭო სსრკ.
იხ.
სსრკ. მინისტრთა საბჭო.

§ 59. **სამინისტროებისა და მინისტრთა საბჭოსთან არსებულ კომიტეტების გამოცემანი:** ა) მოკავშირე და რესპუბლიკურ სამინისტროებისა და მინისტრთა საბჭოსთან არსებული კომიტეტების მიერ გამოცემული ოფიციალური მასალების აღწერილობის თავსათაურში პირველ ადგილზე უჩვენებენ „სსრკ"-ს ან რესპუბლიკის დასახელებას, შემდეგ კი სამინისტროს ან კომიტეტის დასახელებას. სამინისტროს ან კომიტეტის დასახელებიდან კეთდება მითითება ან საცნობარო ბარათი (იხ. § 54-ბ, გ).

სამინისტროს მასალების აღწერილობის ნიმუში

საქართველოს სსრ. ვაჭრობის სამინისტრო.
საქ. სსრ ბაზრებზე მოვაჭრეთაგან ერთჯერადი გამოსაღებისა და მომსახურების გადასახადების აკრეფის მოწესრიგების შესახებ. ბრძანება № 87 საქართველოს სსრ ვაჭრობის სამინისტროსადმი. 14 ნოემბერი 1947 წ. თბ., 1947.
32 გვ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მითითების ნიმუში

ვაჭრობის სამინისტრო. საქართველოს სსრ. იხ. საქართველოს სსრ. ვაჭრობის სამინისტრო.

კომიტეტის მასალების აღწერილობის ნიმუში

СССР. Государственный плановый комитет. Сообщение Государственного планового комитета СССР и Центрального статистического управления СССР об итогах выполнения четвертого (первого послевоенного) пятилетнего плана СССР на 1946—1950 годы. М., Госполитиздат, 1951. 23 стр.

მითითების ნიმუში

Государственный плановый комитет СССР. см. СССР Государственный плановый комитет.

ბ) მასალები მთავარ სამმართველოებისა, რომლებიც სახალხო მეურნეობის განსაზღვრულ დარგს განაგებენ, აიწერება ანალოგიურად სამინისტროების გამოცემებისა.

მთავარ სამმართველოს აღწერილობის ნიმუში

სსრკ. სახ. დაზღვევის მთავარი სამმართველო. წესები დაზღვევისა, სიკვდილის და ინვალიდობის შემთხვევისათვის. თბ., 1947. 12 გვ. (სსრკ. ფინანსთა სახ. კომისარიატი. სახ. დაზღვევის მთავარი სამმართველო. სახდაზღვევა).

(უკეთდება დამატებითი აღწერილობა სათაურზე)

ეროვნული ბიბლიოთეკა

სახდაზღვევა. სსრკ. ფინანსთა სახ. კომ-ტი.

იხ.

სსრკ. სახ. დაზღვევის მთავარი სამმართველო.

გ) მთავარ სამმართველოების და სამმართველოების მასალები, რომლებიც სამინისტროს ფუნქციონალურ განყოფილებას წარმოადგენენ (მაგალ.: სასწავლებელთა მთავარი სამმართველოები, ტექნიკური სამმართველოები) და აგრეთვე სამინისტროების ცალკე განყოფილების მასალები აიწერება სამინისტროს დასახელებაზე, სამმართველოს ან განყოფილების დაუსახელებლად. ეს უკანასკნელი მოიყვანება აღწერილობის ტექსტში.

ნიმუში სამმართველოს მასალების აღწერილობისა,
რომელსაც ინდივიდუალური დასახელება არა აქვს

СССР. Министерство речного флота.

Сборник ведомственных нормалей МРФ на предметы хозяйственного, шкиперского, судового и такелажного инвентаря. МРФ 1037—50, 1039—50, 1083—50. Л.-М., Речиздат, 1951.

104 стр. с черт. (МРФ СССР. Центр. техн. упр. ЦТКБ).

ნიმუში სამინისტროს განყოფილების აღწერილობისა

СССР. Министерство речного флота.

Временное руковрдство по составлению судоремонтных и судостроительных предприятий Министерства речного флота СССР. М., Речиздат, 1951.

230 стр.: 1 л. форм. (М-во речного флота СССР. Центр. план.-экон. отд.)

(კეთდება დამატებითი აღწერილობა სათაურზე)

§ 60. **სახელმწიფო ხელისუფლების ადგილობრივ ორგანოების გამოცემანი.** ოფიციალური მასალები სსრკ, მოკავშირე და ავტონომიურ რესპუბლიკების სახელმწიფო მმართველობის ადგილობრივი ორგანოებისა და აგრეთვე მშრომელთა დეპუტატების საბჭოებისა (მათი სესიების, განყოფილებებისა და სამმართველოების) აიწერება დაწესებულების სახელით, რომელიც გეოგრაფიული ზედსართავით იწყება.

თბილისის საქალაქო საბინაო განყოფილება.
ქუთაისის საოლქო განათლების განყოფილება.
თბილისის მშრომელთა დეპუტატების საქალაქო საბჭო.
მოჟაისკის ჯანმრთელობის დაცვის სარაიონო განყოფილება.
ორლოვის ოლქის მშრომელთა დეპუტატების საბჭო.

მშრომელთა დეპუტატების საოლქო საბჭოს ოფიციალური მასალების აღწერილობის ნიმუში

Воронежский обл. Совет депутатов трудящихся.
Сборник важнейших решений Исполкома Воронежского областного Совета депутатов трудящихся. [Окт. 1951 г.]. Воронеж, 1951.
19 стр.

მშრომელთა დეპუტატების საბჭოს განყოფილების ოფიციალური მასალების აღწერილობის ნიმუში

Куйбышевский гор. финансовый отдел.
Отчет об исполнении городского бюджета за 1947 год. Куйбышев. [1948].
31 стр.

(წიგნში სათაურის წინ: Куйбышевский исполнительный комитет Городского Совета депутатов трудящихся. Финансовый отдел).

ადგილობრივი მმართველობის ორგანოების ოფიციალური მასალების აღწერილობის ნიმუში

Николаевское обл. управление сельского хозяйства.
План мероприятий по постановке сельхозпропаганды, внедрению достижений науки и передового опыта и организации массового колхозного опытничества на 1951 год. Никалаев, 1951.
16 стр.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

§ 61. საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის გამოცემანი.

ა) საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ოფიციალური გამოცემანი აიწერება „საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის“ სრული სახელწოდებით. პარტიის შემოკლებულ დასახელებაზე კეთდება საცნობარო ბარათი.

პარტიის წესდების აღწერილობის ნიმუში

საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტია.
საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის წესდება (მიღებულია პარტიის XIX ყრილობის მიერ). თბ., სახელგამი, პოლიტლიტ. სექტ., 1952.
32 გვ.

საცნობარო ბარათის ნიმუში შემოკლებულ დასახელებაზე

სკკპ.
სკკპ-ს გამოცემების აღწერილობა
იხ.: საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტია.

ბ) საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ოფიციალური გამოცემანი XIX ყრილობამდე აიწერება პარტიის იმ სახელწოდებით, რომელიც სათანადო ისტორიულ პერიოდს შეეფერება: რსდმპ, რსდმპ (ბ), რკპ (ბ), საკ. კ. პ. (ბ).

საკ. კ. პ. (ბ) გამოცემის აღწერილობის ნიმუში

საკავშირო კ. პ. (ბ).
საკავშირო კომუნისტური პარტიის (ბოლშევიკების) პროგრამა და წესდება. თბ., სახელგამი პოლიტლიტ. სექტ., 1947.
107 გვ.

გ) ყრილობისა და კონფერენციების მასალების აღწერის დროს აღწერილობის თავსათაურში, პარტიის დასახელების შემდეგ დაიწერება სიტყვები „ყრილობა“ („Съезд“) ან „კონფერენცია“ („Конференция“) მათი რიგითი ნომრის დამატებით.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ყრილობის მასალების აღწერილობის ნიმუში

საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტია. ყრილობა, მე-19. პარტიის XIX ყრილობის დირექტივები სსრ კავშირის განვითარების 1951—1955 წლების მეხუთე ხუთწლიანი გეგმის შესახებ. საკ. კ. პ. (ბ) XIX ყრილობის რეზოლუცია სახ. საგეგმო კომისიის თავმჯდომარის ამხ. მ. ზ. საბუროვის მოხსენების გამო. თბ., სახელგამი, პოლიტლიტ. სექტ. 1953. 40 გვ.

საქ. კ. პ. (ბ) კონფერენციის რეზოლუციების აღწერილობის ნიმუში

საკავშირო კ. პ. (ბ). კონფერენცია, მე-18. საკ. კ. პ. (ბ) სრულიად-საკავშირო კონფერენციის რეზოლუციები 1941 წლის 15—20 თებერვალი. თბ., სახელგამი, პოლიტლიტ. სექტ., 1941. 24 გვ.

დ) პარტიის ცენტრალური კომიტეტისა და მისი პლენუმების გამოცემათა აღწერისას თავსათაურში პარტიის დასახელების შემდეგ მოიყვანება „ც. კ." (ЦК) პლენუმებისათვის „ც. კ. პლენუმი", პლენუმის მოწვევის წლისა და თვის დასახელებით. მაგალითად, საკავშირო კ. პ. (ბ). ც. კ. პლენუმი. 1947. თებერვალი.

საკავშირო კ. პ. (ბ) ც. კ. დადგენილების აღწერილობის ნიმუში

საკავშირო კ. პ. (ბ). ც. კ. „საკ. კ. პ. (ბ) ისტორიის მოკლე კურსის" გამოშვებასთან დაკავშირებით პარტიული პროპაგანდის დაყენების შესახებ. საკ. კ. პ. (ბ) ც. კ-ის დადგენილება. თბ., სახელგამი, პოლიტლიტ. სექტ., 1938. 39 გვ.

(უკეთდება დამატებითი აღწერილობა სათაურზე)

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ე) პოლიტიკური ანგარიშები და მოხსენებები პარტიის ცენტრალური კომიტეტის მუშაობის შესახებ, რომელიც ცკ-ს პრეზიდიუმის წევრების მიერ არის გაკეთებული, ხოლო XIX ყრილობამდე პოლიტბიუროს წევრების მიერ არის გაკეთებული, აიწერება მომხსენებლის გვარზე.

სტალინი ი. ბ.
საანგარიშო მოხსენება პარტიის XVIII ყრილობაზე საკ. კ. პ. (ბ) ც. კ-ის მუშაობის შესახებ. თბ., სახელგამი, 1939.
72 გვ.

მალენკოვი გ.
საანგარიშო მოხსენება პარტიის XIX ყრილობას საკავშირო კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის მუშაობის შესახებ.—5 ოქტომბერი, 1952 წ. თბ., სახელგამი, პოლიტლიტ. სექტ., 1953.
136 გვ. პორტრ.

იმისათვის, რომ კატალოგში ერთ ადგილზე მოვუყაროთ თავი პარტიის ყველა ყრილობებისა და კონფერენციების მასალებს, რეკომენდირებულია პოლიტიკური ანგარიშების, მოხსენებების, აგრეთვე ცალკე გამოსვლების აღწერისას, გაკეთდეს დამატებითი აღწერილობა ყრილობაზე ან კონფერენციაზე.

ვ) სსრკ მინისტრთა საბჭოსი და პარტიის ცენტრ. კომ-ის ზიარი დადგენილებანი აიწერება თავსათაურით, რომელიც შეცავს მინისტრთა საბჭოს და პარტიის ც. კ-ს დასახელებებს.

სსრკ მინისტრთა საბჭოს და საკპ (ბ) ც. კ-ის ზიარი დადგენილების ნიმუში

სსრკ მინისტრთა საბჭო და საკ. კ. პ. (ბ). ც. კ.
კოლმეურნეობებში სასოფლო-სამეურნეო არტელის წესდების დარღვევათა ლიკვიდაციის ზომების შესახებ. სსრკ მინ. საბჭოს და საკ. კ. პ. (ბ) ც. კ. 1946 წ. 19 სექტ. დადგენილება. თბ., სახელგამი, პოლიტლიტ. სექტ., 1946.
44 გვ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საკავშირო კ. პ. (ბ). ცკ.
სსრკ მინისტრთა საბჭო და საკ. კ. პ. (ბ) ც. კ.
კოლმეურნეობებში სასოფლო-სამეურნეო არტელის წესდების დარღვევათა ლიკვიდაციის ზომების შესახებ... დადგენილება. თბ., 1946.

(კეთდება აგრეთვე დამატებითი აღწერილობა სათაურზე)

საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტისა, საბჭოთა კავშირის მინისტრთა საბჭოს და უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის ზიარი დადგენილებებისა და მიმართვების დროს თავსათაურში უჩვენებენ: საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტია. ც. კ., სსრკ მინისტრთა საბჭო, სსრკ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდუმი.

§ 62. **მოკავშირე რესპუბლიკების კომუნისტური პარტიების გამოცემები.** მოკავშირე რესპუბლიკების კომუნისტური პარტიების გამოცემები აიწერება იმავე წესით, როგორც ეს მიღებულია საკავშირო კომუნისტური პარტიის გამოცემებისათვის. კომუნისტური პარტიის დასახელება XIX ყრილობის შემდეგ მოიყვანება სრულად, მაგალითად: საქართველოს კომუნისტური პარტია, ც. კ. პლენუმი, 1952. დეკემბერი.

მოკავშირე რესპუბლიკების კომუნისტური პარტიების ყრილობის რეზოლუციის აღწერილობის ნიმუში

საქართველოს კ. პ. (ბ). ყრილობა, მე-7.
საქართველოს კომპარტიის (ბ) VII ყრილობის რეზოლუციები. თბ., სახელგამი, 1930.
45 გვ.

მოკავშირე რესპუბლიკის კ. პ (ბ) ც. კ-ტის და მინისტრთა საბჭოს დადგენილების აღწერილობის ნიმუში

საქართველოს სსრ. მინისტრთა საბჭო და საქ. კ. პ. (ბ) ცკ.
ღონისძიებანი 1947 წელს სასოფლო-სამეურნეო კულტურების უხვი მოსავლის მიღებისათვის... დადგენილება. თბ., „კომუნისტი", 1947.
56 გვ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დამატებითი აღწერილობის ნიმუში

საქართველოს კ. პ. (ბ). ცკ.
საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭო და საქ. კ. პ. (ბ) ც. კ.
ღონისძიებანი. 1947 წლის სასოფლო-სამეურნეო კულტურების უხვი მოსავლის მიღებისათვის... დადგენილება. თბ., 1947.

§ 63. **პარტიის საოლქო, სამხარეო, საქალაქო და რაიონულ ორგანიზაციათა გამოცემები.** საოლქო, სამხარეო, საქალაქო და რაიონული პარტიული ორგანიზაციების ოფიციალური მასალების აღწერის დროს, აგრეთვე პარტიული კონფერენციების მასალების აღწერისას, პარტიის დასახელების მოყვანის შემდეგ, მოიყვანება ორგანიზაციის ან კონფერენციის დასახელება, რომელიც გეოგრაფიული ზედსართავი სახელით იწყება. კონფერენციის დასახელების დროს დაისმის მისი რიგითი ნომერი. პლენუმებს აღწერილობის თავსათაურში არ უჩვენებენ.

სკკპ რაიონული კომიტეტის დადგენილების აღწერილობის ნიმუში

Коммунистическая партия Советского Союза. Некрасовский районный комитет.
Постановление III-го пленума... от 18 ноября 1952 года „О состоянии и мерах по улучшению работы колхозных комсомольских организаций". Некрасовское, [1952].
6 стр.

საქ. კ. პ. (ბ) სამხარეო კომიტეტის დადგენილების აღწერილობის ნიმუში

ВКП(б). Алтайский краев. комитет.
Постановления VII пленума... 15—16 окт. 1951 г. О работе с руководящими колхозными кадрами. —О задачах партийных организаций в проведении партийного просвещения в новом учебном году. Барнаул, 1951.
20 стр.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საქ. კ. პ. (ბ) საქალაქო კონფერენციის დადგენილებათა აღწერილობის ნიმუში

ВКП(б). Сыктывкарская гор. конференция, 9-я.
Постановление... по отчетному докладу горкома ВКП(б) Сыкывкар, Коми гос. изд., 1948.
21 стр.

საქალაქო პარტიული აქტივის რეზოლუციის აღწერილობის ნიმუში

ВКП(б). Куйбышевское гор. собрание актива. 1951.
Итого VI пленума Обкома ВКП(б) и задачи городской партийной организации в связи с началом учебного года в сети партийного просвещения. Резолюция собрания парт. актива Куйбышевской гор. парт. организации от 27 сент. 1951 г. (По докладу секретаря Горкома ВКП(б) т. Черных Н. С.) Куйбышев. 1951.
6 стр.

§ 64. **საკავშირო ალკკ-სა და კომკავშირის რესპუბლიკური ორგანიზაციების გამოცემანი.** საქ. ახალგაზრდობის ლენინურ კომკავშირისა და რესპუბლიკური კომკავშირული ორგანიზაციების ოფიციალური მასალები აიწერება იმ წესებით, რომელიც მიღებულია პარტიული გამოცემებისათვის. აღწერილობის თავსათაურში ორგანიზაციის დასახელება მოიყვანება შემოკლებულად: საკავშირო ალკკ, უკრაინის ალკკ, საქართველოს ალკკ. ВЛКСМ, ЛКСМ Грузии, ЛКСМ Украины და ა. შ.

საქ. ალკკ ყრილობის აღწერილობის ნიმუში

საკავშირო ალკკ. ყრილობა, მე-11.
საკავშირო ალკკ XI ყრილობის რეზოლუციები: 1. საკავშირო ალკკ ცენტრ. კომ-ტის საანგარიშო მოხსენების გამო. 2. სკოლაში კომკავშირის მუშაობის შესახებ. 3. ცვლილებანი საქ. ალკკ წესდებაში. თბ., „კომუნისტი“, 1949.
60 გვ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საკავშირო ალკკ. ც. კ-ის დადგენილების აღწერილობის ნიმუში

საკავშირო ალკკ. ცკ.

კომკავშირში პროპაგანდის მოწყობის შესახებ. საკ. კ. პ. (ბ) ც. კ. დადგენილების საფუძველზე „საკ. კ. პ. (ბ) ისტორიის მოკლე კურსის“ გამოშვებასთან დაკავშირებით პარტიული პროპაგანდის დაყენების შესახებ. საქ. ალკკ ც. კ-ის დადგენილება 1939 წ. 18 თებერვალი. თბ., სახელგამი, პოლიტლიტ. სექტ., 1946.

28 გვ.

(კეთდება დამატებითი აღწერილობა სათაურზე)

მითითების ნიმუში

საკავშირო ახალგაზრდობის ლენინური კომუნისტური კავშირი.

იხ.

საკავშირო ალკკ.

მოკავშირე რესპუბლიკის ალკკ-ს ცენტრალური კომიტეტის პლენუმის დადგენილების ნიმუში

საქართველოს ალკკ. ც. კ. პლენუმი. 1944. სექტემბერი.

საქ. ალკკ ცენტრალური კომიტეტის XII პლენუმის დადგენილება საქ. ალკკ ცენტრალური კომიტეტის ანგარიშის გამო საქ. ალკკ ცენტრალური კომიტეტის 1944 წ. 18 აგვისტოს დადგენილების შესრულების ღონისძიებათა შესახებ. თბ., 1944.

8 გვ.

საქ. ალკკ საოლქო კომიტეტის დადგენილების ნიმუში

საქართველოს ალკკ. აფხაზეთის საოლქო კომიტეტი.

დადგენილება... მე-3 პლენუმისა „აფხაზეთის სოფლების კეთილმოწყობის საქმეში კომკავშირული ორგანიზაციების მონაწილეობის შესახებ“. [სოხუმი], აფხაზეთის სახელგამი, 1949.

6 გვ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მოკავშირე რესპუბლიკის ალკკ-ს საქალაქო კომიტეტის
ალწერილობის ნიმუში

საქართველოს ალკკ. ქუთაისის საქალაქო კომიტეტი.
საქ. ალკკ ქუთაისის ორგანიზაციის მონაწილეობის გეგმა საგაზაფხულო სასოფლო-სამეურნეო თესვის კამპანიაში. ქუთაისი, 1931.
18 გვ.

§ 65. **საკავშირო პროფკავშირთა ცენტრ. საბჭოს (ВЦСПС) და პროფკავშირთა რესპუბლიკურ და საოლქო საბჭოების გამოცემანი.** ა) საკავშირო პროფესიულ კავშირების ცენტრალურ საბჭოს ოფიციალური გამოცემანი აიწერებიან (რუსულად) მიღებული შემოკლებული სახელწოდებით ВЦСПС საკავშირო პროფკავშირთა ცენტრალური საბჭო.

საკავშირო პროფკავშირთა ცენტრ. საბჭოს ოფიციალური
მასალის ალწერილობის ნიმუში

საკავშირო პროფკავშირთა ცენტრალური საბჭო.
დაზღვეულთათვის საავადმყოფო ფურცლების გაცემის წესების შესახებ. ინსტრუქცია სპკცს და სსრკ ჯანსახკომისარიატისა 1937 წ. 31 ივლისიდან. თბ., 1937.
20 გვ.

ბ) საკავშირო პროფკავშირთა ცენტრალურ საბჭოს პლენუმების ოფიციალური მასალების აღწერილობის დროს აღწერილობის თავსათაურში დაემატება სიტყვა „პლენუმი“, რის შემდეგაც მოიყვანება პლენუმის რიგითი ნომერი და მისი მოწვევის წელი.

საკავშირო პროფკავშირთა ცენტრალური საბჭოს პლენუმის
დადგენილების ალწერილობის ნიმუში

საკავშირო პროფკავშირთა ცენტრალური საბჭო.
პლენუმი, მე-14. 1947.
საკავშირო პროფსაბჭოს XIV პლენუმის დადგენილებები. თბ., 1947.
64 გვ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

გ) მოკავშირე რესპუბლიკებისა და ოლქების პროფესიულ კავშირთა საბჭოების ოფიციალური გამოცემანი აიწერება მათი სრული სახელწოდებით, რომელიც გეოგრაფიული ზედსართავი სახელით იწყება. აღწერილობის თავსათაურში პლენუმს არ უჩვენებენ.

პროფესიულ კავშირთა რესპუბლიკური საბჭოს პლენუმის დადგენილების აღწერილობის ნიმუში

საქართველოს პროფკავშირთა რესპუბლიკური საბჭო.
დადგენილება... II პლენუმისა. [30 მაისი. 1951 წ.] თბ., 1951.
10 გვ.

პროფესიულ კავშირების საოლქო საბჭოს დადგენილების აღწერილობის ნიმუში

Воронежский обл. совет проф. союзов.
II пленум... 7—8 июня 1951 года. [Постановление] Воронеж, 1951.
15 стр.

§ 66. **პროფესიულ კავშირების საკავშირო და რესპუბლიკური ყრილობის გამოცემანი.** პროფესიულ კავშირების საკავშირო და რესპუბლიკურ ყრილობების ოფიციალური მასალები აიწერება ყრილობის სახელწოდებით, რომლის შემდეგ ნაჩვენები იქნება რიგითი ნომერი.

პროფკავშირთა სრულიად საკავშირო ყრილობა, მე-9.
პროფკავშირების IX სრულიად საკავშირო ყრილობის რეზოლუციები. თბ., „ტექნიკა და შრომა“, 1932.
86 გვ.

§ 67. **ცალკეულ პროფესიულ კავშირთა გამოცემანი.** ა. პროფესიულ კავშირების მასალების აღწერის დროს თავსათაურად მოი-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ყვანება პროფკავშირის დასახელება და მას მიეწერება ტერიტორიის სახელწოდება, რომელზედაც კავშირი ავრცელებს თავის საქმიანობას.

დაწყებითი და საშულო სკოლების მუშაკთა კავშირი საქ. სსრ.

კულტურულ-საგანმანათლებლო დაწესებულებათა მუშაკების კავშირი საქ. სსრ.

ბ) პროფესიულ კავშირთა ყრილობების მასალები აიწერება კავშირის სახელწოდებით, რომელსაც მიეწერება სიტყვა „ყრილობა“. და შემდეგ მისი რიგითი ნომერი.

პროფესიულ კავშირის ყრილობის აღწერილობის ნიმუში

დაწყებითი და საშუალო სკოლის მუშაკთა კავშირი
საქართველოს სსრ. ყრილობა, მე-4.
საშუალო სკოლის მუშაკთა პროფკავშირის
ცენტრ. კომიტეტის საანგარიშო მოხსენების გამო
1949 წ. 5—6 იანვარი. თბ., 1949.
20 გვ.

Профсоюз работников искусств СССР. Съезд, 13-й.
Постановления... По отчету ЦП профсоюза Рабис
о работе за период с марта 1949 г. по март 1951 г.
М., 1951.
21 стр.

მითითების ნიმუში პროფკავშირის შეკვეცილი სახელწოდებისაგან

Рабис
см.
Профсоюз работников искусств СССР.

გ) პროფესიულ კავშირთა ცენტრალურ კომიტეტების და მათი პლენუმების მასალების აწერის დროს, აღწერილობის თავსათაურში პროფკავშირის სახელწოდების შემდეგ უჩვენებენ: ცკ. პლენუმი მოიყვანება მხოლოდ ტექსტის აღწერილობაში.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

პროფესიული კავშირის ცენტრალური კომიტეტის პლენუმის დადგენილებათა აღწერილობის ნიმუში

დაწყებითი და საშუალო სკოლის მუშაკთა კავშირი.
საქართველოს სსრ. ც. კ.
დადგენილებები საქართველოს სსრ დაწყებითი და საშუალო სკოლის მუშაკთა პროფკავშირის ცენტრალურ კომიტეტის VII პლენუმისა. (1953 წ. 27—28 მარტი) თბ., 1953.
20 გვ.

§ 68. პროფესიულ კავშირების რესპუბლიკური და ადგილობრივი კომიტეტებისა და კონფერენციების გამოცემანი. პროფესიულ კავშირების რესპუბლიკური და ადგილობრივი კომიტეტების და კონფერენციების მასალების აღწერის დროს თავსათაურში კავშირის სახელწოდების შემდეგ მოიყვანება დასახელება კომიტეტის ან კონფერენციის, რომელიც გეოგრაფიული ზედსართავით იწყება. პლენუმს აღწერილობის თავსათაურში არ უჩვენებენ.

პროფესიულ კავშირების რესპუბლიკური კომიტეტის დადგენილების აღწერილობის ნიმუში

პოლიტ-საგანმანათლებლო დაწესებულებების მუშაკთა
პროფკავშირი სსრკ. საქართველოს რესპუბლიკური კომიტეტი.
... მე-2 პლენუმის დადგენილებანი. [1948 წ. 9—10 მარტი]. თბ., 1948.
23 გვ.

პროფესიული კავშირების საოლქო კომიტეტის დადგენილების ნიმუში

Профсоюз рабочих леса и сплава СССР. Кировский
обл. комитет.
Постановление III пленума... 1 окт. 1951 г. „Об улучшении работы профсоюзных организаций по руководству социалистическим соревнованием и культ. бытовым обслуживанием рабочих в осенне-зимний сезон лесозаготовок 1951—1952 г.". Киров, „Кировская правда", 1951.
14 стр.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

პროფესიულ კავშირის საოლქო კონფერენციის
დადგენილების აღწერილობის ნიმუში

Профсоюз медицинских работников СССР. -оронежская обл. конференция, 5-я.

Постановление... 3 янв. 1951 г. [По отчетному докладу о работе обкома профсоюза]. Воронеж, 1951.

8 стр.

§ 69. **ნებაყოფლობით საზოგადოებათა გამოცემები.** ა) იმ შემთხვევებში, როდესაც ნებაყოფლობითი საზოგადოებათა გამოცემანი აღწერილი უნდა იქნას კოლექტივის სახელზე, მისი სახელწოდება დაიწერება თავსათაურში, როგორც წესი, შემოკლებული ფორმით. თუ საზოგადოებას საყოველთაო ცნობილი სახელი არ აქვს, აღწერა ხდება მისი სრული სახელწოდებით.

ნებაყოფლობითი საზოგადოების მასალების შემოკლებით
სახელწოდებ ზე აღწერილობის ნიმუში

დოსარმი, სსრკ.

დებულება სრულიად საკავშირო არმიის ხელშემწყობი ნებაყოფლობითი საზოგადოების პირველადი ორგანიზაციების (დოსარმი). თბ., 1949.

14 გვ.

ბ) იმ საზოგადოებათა მასალების აღწერილობის დროს, რომელთაც დამახასიათებელი სახელწოდება აქვს—ეს უკანასკნელი მოიყვანება ბრჭყალებში თავსათაურის პირველ სიტყვად.

დამახასიათებელი სახელწოდების მქონე საზოგადოების
წესდების აღწერილობის ნიმუში

„საქართველოს მედიკი“. ნებაყოფლობითი სპორტული საზ-ბა.

წესდება... (პროექტი). თბ., 1941.

20 გვ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

§ 70. **სამეცნიერო, კულტსაგანმანათლებლო დაწესებულების, სასწავლებლებისა და სხვა ორგანიზაციების გამოცემანი.** ა) სამეცნიერო დაწესებულებათა, უმაღლეს სასწავლებლებსა, კულტსაგანმანათლებლო და სხვა დაწესებულებათა მასალებს კოლექტიურ ავტორის სახელის ქვეშ აღწერის დროს, კოლექტივის სახელწოდება მოიყვანება მთლიანად:

საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემია.

საქართველოს ინდუსტრიული ინსტიტუტი ს. მ. კიროვის სახელობისა.

თბილისის უნივერსიტეტი ი. ბ. სტალინის სახელობისა.

შენიშვნა: სხვადასხვა ქალაქებში მდებარე კოლექტივების სახელწოდებათა დამთხვევის შემთხვევაში აღწერილობის თავსართში უჩვენებენ კოლექტივის ადგილსამყოფელს.

ისტორიის ინსტიტუტი. თბილისი
ისტორიის ინსტიტუტი. ერევანი
ისტორიის ინსტიტუტი. მოსკოვი

სამეცნიერო დაწესებულების მასალების
აღწერის ნიმუში

საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემია.
საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემია 1941—1945 წწ. მანძილზე. (მოკლე მიმოხილვა). თბ., 1946.
61 გვ.

უმაღლესი სასწავლებლების მასალების
აღწერილობის ნიმუში

საქართველოს ინდუსტრიული ინსტიტუტი. ს. მ. კიროვის სახელობისა.
ცნობარი ს. მ. კიროვის სახელობის საქართველოს ინდუსტრიულ ინსტიტუტში 1946 წელს შემსვლელთათვის. თბ., 1946.
52 გვ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ბიბლიოთეკის მასალების აღწერილობის ნიმუში

> საქართველოს სახელმწიფო საჯარო ბიბლიოთეკა.
> კ. მარქსის სახელობისა.
> ... შრომები. ტ. 5. თბ., 1940.
> 288 გვ.

ბ) აღწერილობის თავსათაურში არ შეიტანება დაწესებულებათა და ორგანიზაციათა სახელწოდებაში შემავალი სიტყვები: „სახელმწიფო“ და „აკადემიური“, აგრეთვე მითითება მათი ორდენებით დაჯილდოების შესახებ. სიტყვა „სახელმწიფო“ რჩება იმ შემთხვევაში თუ უამისოდ კოლექტივის სახელწოდება თავის ინდივიდუალობას კარგავს.

წიგნში:	აღწერილობაში:
ზ. ფალიაშვილის სახელობის თბილისის ოპერისა და ბალეტის ლენინის ორდენოსანი სახელმწიფო თეატრი	თბილისის ოპერისა და ბალეტის თეატრი ზ. ფალიაშვილის სახელობისა
Государственная Ордена Трудового Красного знамени. Публичная библиотека им. М. Е. Салтикова-Щедрина	Публичная библиотека им. М. Е. Салтыкова-Щедрина.

მაგრამ

აჭარის სახელმწიფო გამომცემლობა	აჭარის სახელმწიფო გამომცემლობა.

გ) დაწესებულებებისა და ორგანიზაციების განყოფილებათა და სექტორების მასალის აღწერის დროს, აღწერილობის თავსათაურში მოიყვანება კოლექტივის დასახელება განყოფილების გარეშე.

ბიბლიოთეკის განყოფილების მასალების აღწერილობის ნიმუში

> Центральная политехническая библиотека.
> Каталог переводов, обзоров, библиографических списков и указателей, выполненных информационно-библиографическим отделом в 1 квартале 1951 г. М., 1951.
> 95 стр.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

§ 71. **სამეურნეო ორგანიზაციების გამოცემები:** ა) იმ შემთხვევებში, როდესაც სამრეწველო, სასოფლო-სამეურნეო და სავაჭრო ორგანიზაციების, აგრეთვე ტრესტების, ფაბრიკების, ქარხნების და ა. შ. გამოცემანი აღწერილ უნდა იქნას კოლექტივის სახელზე, მათი სახელწოდება აღწერილობის თავსათაურში, როგორც წესი, მოიყვანება მთლიანად.

ტრესტის მასალების აღწერილობის ნიმუში

> სამთო მრეწველობის ტრესტი
>
> წესდება საქ. სოც. საბ. რესპუბლიკის სახალხო მეურნეობის უმაღლეს საბჭოს გამგებლობაში მყოფ სახელმწიფო სამრეწველო „სამთო მრეწველობის ტრესტისა“. ტფ., 1928.
>
> 15 გვ., 2 ფ. ბალ.

(ტრესტის სრული სახელწოდება ნაჩვენებია ზესათაურულ ცნობებში)

ბ) თუ ორგანიზაცია ცნობილია შეკვეცილი ან დამახასიათებელი სახელწოდებით, მაშინ ეს სახელწოდება გამოაქვთ თავსათაურის პირველ ადგილზე და მოათავსებენ ბრჭყალებში.

დამახასიათებელი სახელწოდების მქონე ქარხნის აღწერილობის ნიმუში

> „დუკატი“, თამბაქოს ფაბრიკა. მოსკოვი
>
> პროექტი სსრ კავშირის საგემოვნო მრეწველობის სამინისტროს თამბაქოს მრეწველობის მთავარი სამმართველოს მოსკოვის სახელმწიფო თამბაქოს ფაბრიკა „დუკატის“ კოლექტიური ხელშეკრულებისა. [თბ.], 1947.
>
> 32 გვ.

გ) კოლექტივის სახელწოდებაში შემავალი სიტყვა „სახელმწიფო“ და აგრეთვე ცნობები ორდენით დაჯილდოების შესახებ აღწერილობის თავსათაურში არ შეიტანება.

წიგნში:	აღწერილობაში:
Государственный союзный ордена Трудового Красного Знамени завод „Уралэлектроаппарат“	„Уралэлектроаппарат“, завод.

§ 72. **კონგრესების, ყრილობების და კონფერენციების მასალები.** ა) სხვადასხვა ორგანიზაციების წარმომადგენელთა კონგრესების, ყრილობების და კონფერენციების კოლექტიურ ავტორზე აღწერის დროს აღწერილობის თავსათაურში მოიყვანება კონგრესის, ყრილობის და კონფერენციის დასახელება, რიგითი ნომრის დამატებით. თუ ყრილობის დასახელებაში არ შედის მისი რიგითი ნომერი, მაშინ აღწერილობის თავსათაურში დაემატება მოწვევის წელი. მსოფლიო კონგრესების მასალების აღწერის დროს, უჩვენებენ ქალაქს, სადაც კონგრესი ჩატარდა.

მსოფლიო კონგრესის აღწერილობის ნიმუში

Всемирный конгресс сторонников мира, 1-й. Париж—Прага.
Материалы. 20—25 апр. 1949 г. М., Госполитиздат. 1949.
535 стр

საკავშირო კონფერენციის გამოცემის აღწერილობის ნიმუში

Всесоюзная конференция по внутризаводскому планированию в машиностроении, 3-я.
Решения... М., Машгиз, 1948.
60 стр. (Дом инженера и техника им. Ф. Э. Дзержинского).

ბ) რესპუბლიკური და ადგილობრივი ყრილობების და კონფერენციების დასახელება აღწერილობის თავსათაურში იწყება გეოგრაფიული ზედსართავით.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

სხვადასხვა ორგანიზაციების წარმომადგენელთა რესპუბლიკური კონფერენციების აღწერილობის ნიმუში

Латвийская респ. конференция по экономии сырья, материалов, топлива и электроэнергии. 1950.

Решения... 21—23 дек 1950 г. Рига, Респ. дом науки и техники, 1950. в вып. дан.: 1951.

48 стр. (Латв. совет науч. инж.-техн. обществ).

(წიგნში რესპუბლიკური კონფერენციის დადგენილებანი მასალების, ნედლეულის, სათბობის და ელექტროენერგიის შესახებ).

სხვადასხვა ორგანიზაციების წარმომადგენელთა ადგილობრივი კონფერენციის მასალების აღწერილობის ნიმუში

Ростовская-на-Дону гор. партийно-техническая конференция. 1951.

Резолюция... (28—29 июня 1951 г.) По докладу „Об использовании и внедрении новой техники и путях повышения производительности труда". Ростов н/Д. 1951.

12. стр. (Ростовский гор. ком. ВКП(б) и Обл. совет научных инж.-техн. обществ).

გ) კონგრესების, ყრილობების, კონფერენციების და სხვა მასალები, რომელთა მონაწილენი ერთი ორგანიზაციის წევრები არიან, აიწერება ამ ორგანიზაციის სახელწოდებით, ყრილობის დასახელების, მათი რიგითი ნომრისა, და თუ ეს უკანასკნელი არ არის, მოწვევის წლის დამატებით.

ერთი ორგანიზაციის წევრთა ყრილობის მასალების აღწერილობის ნიმუში

Всесоюзное общество по распространению политических и научных знаний. Съезд, 1-й.

Постановление.. 27-е янв. 1948 г. Об итогах деятельности за 1947 г. и о плане работ на 1948 г.... М., [1948].

[3] стр.

§ 73. **სამხედრო წესდებანი, დარიგებანი, ინსტრუქციები და ამგვარი გამოცემანი.** სამხედრო წესდებანი, დარიგებანი, ინსტრუქციები და სახელმძღვანელოები, აგრეთვე ოფიციალური სამხედრო მასალები, რომელნიც თავიანთი შინაარსით იარაღის, სამხედრო მოწყობილობის და ქონების აღწერილობას წარმოადგენენ, ან და შეიცავენ მითითებას მათი გამოყენების, მოვლის, ან რემონტის შესახებ, აიწერება სათაურზე.

მ. გ. წ. ა. საყარაულო სამსახურის წესდება. ტფ., სახელგამი, სამხედრო სექტორი, 1936.
140 გვ. (სსრკ თავდაცვის სახალხო კომ-ტი).

Наставление для офицеров Советской Армии. Индивидуальная гимнастика на каждый день.
(Предисл. маршала Советского Союза К. Ворошилова). Изд. 3-е. М., Воениздат, 1951.
72 стр с илл.: 2 л. илл. (Воен. М-во (СССР).

Руководство по заливке и обработке подшипников тракторных двигателей. М., Воениздат, 1945.
63 стр. (Глав. артиллер. упр. Красной Армии).

§ 74. **სახელწოდება-შეცვლილ დაწესებულებათა და ორგანიზაციათა გამოცემანი.** იმ შემთხვევებში, როდესაც დაწესებულებები და ორგანიზაციები იცვლიან თავიანთ სახელწოდებას, გამოცემანი, რომელნიც გამოვიდნენ სახელწოდების გამოცვლის შემდეგ, აიწერება ახალი სახელწოდებით, ხოლო სახელწოდების შეცვლამდე გამოსულნი აიწერება ძველი სახელწოდებით. საჭიროების

შემთხვევაში ძველი და ახალი სახელწოდებანი კატალოგში უნდა დაუკავშირდეს ერთმანეთს კერძო მითითებებით.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

აღწერილობა კოლექტივის ძველი სახელწოდებით

სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის საქართველოს ფილიალი.

საქართველოს ფილიალის სესია 1939 წლის 27—30 სექტემბერი. დღის წესრიგი და მოხსენება თეზისები. თბ., 1939.

72 გვ.

აღწერილობა კოლექტივის უკანასკნელი სახელწოდებით

საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემია. ასპირანტთა და ახალგაზრდა მეცნ. მუშაკთა კონფერენცია, მე-3.

... 1952 წლის 27—30 მაისი. მუშაობის გეგმა და მოხსენებათა თეზისები. თბ., 1952.

106 გვ.

მითითების ნიმუში

სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის საქართველოს ფილიალი.

იხ. აგრ.

საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემია.

საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემია.

იხ. აგრ.

სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის საქართველოს ფილიალი.

§ 75. **რამდენიმე დაწესებულებისა და ორგანიზაციის ზიარი გამოცემანი.** ორი დაწესებულების ან ორგანიზაციის ზიარი გამოცემანი აიწერება იმ დაწესებულების ან ორგანიზაციის სახელწოდებით, რომელიც თავფურცელში პირველად არის დასახელებული. მეორე კოლექტივის სახელწოდება მოიყვანება აღწერილობაში, და საჭიროების შემთხვევაში მასზე კეთდება დამატებითი აღწერილობა.

ზიარი გამოცემის აღწერილობის ნიმუში

ВКП (б). Калининградский обл. комитет.

Постановление Бюро Калининградского обкома ВКП (б) и Облисполкома от 3 ноября 1951 года. О состоянии и мерах улучшения культурно-просветительной работы на селе. Калининград, газ. „Калинингр. правда", 1951.

10 стр.

მეორე კოლექტივზე დამატებითი აღწერილობის ნიმუში

Калининградский обл. Совет депутатов трудящихся.

ВКП (б) Калининградский обл. комитет.

Постановление Бюро Калининградского обкома ВКП (б) и Облисполкома от 3 ноября 1951 года. Калининград, 1951.

(პარტიისა და მთავრობის ზიარი დადგენილებების და მიმართვების აღწერილობის შესახებ, იხ. §§ 61 და 62).

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ნაწილი 4

მრავალტომიან გამოცემათა და სერიათა აღწერილობა

ა. მრავალტომიანი გამოცემები

§ 76. **ზოგადი დებულებები.** ა) მრავალტომიანი გამოცემა არის გამოცემა, რომელიც შედგება ორი ან მეტი ტომის, ნაწილის, წიგნის ან ნაკვეთისაგან და, როგორც წესი, თავისი შინაარსით ერთ მთლიანს წარმოადგენს. მრავალტომიან გამოცემებს, მთელ რიგ შემთხვევაში აქვს ორი თავფურცელი: მარცხენა-საერთო, რომელიც შეიცავს სათაურს და სხვა მონაცემებს მთელი გამოცემისათვის და მარჯვენა—კერძო, რომელზედაც მოყვანილია ამ ტომისათვის განკუთვნილი ცნობები·

მრავალტომიანი გამოცემის თავფურცელი

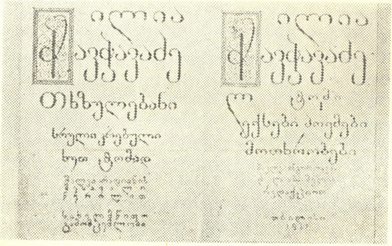

ბ) მრავალტომიან გამოცემაზე დგება ერთი კრებსითი აღწერილობა, რომელიც კეთდება პირველი ტომის თავფურცლის მიხედვით, მაგრამ თუ პირველი ტომი არ არის, მაშინ ერთ-ერთი პირველი ტომთაგანის, რომელიც მოიპოვება ბიბლიოთეკაში. თუ გვაქვს ორი თავფურცელი, საერთო და კერძო, აღწერილობის საფუძვლად ვიღებთ საერთო თავფურცელს.

გ) მრავალტომიან გამოცემების აღწერილობა ორი ნაწილისაგან შესდგება: 1) საერთო ნაწილისაგან, რომელიც შეიცავს ცნობებს მთელი გამოცემის შესახებ და 2) სპეციფიკაციისაგან, რომელიც შეიცავს ცალკეულ ტომების ცნობებს.

დ) საერთო ნაწილში მოიყვანება: ავტორის გვარი, სათაური, ქვესათაურული ცნობები, მითითება ტომების, ნაწილების, ნაკვეთების, წიგნების და ა. შ. ნომრებზე, რომლებიც ბიბლიოთეკაში მოიპოვება, ბეჭდილობის ცნობები, ზესათაურული ცნობები, შენიშვნები და ანოტაციები.

მითითება ტომების, ნაწილების და სხვ. ნომრებზე ყოველთვის კეთდება არაბული ციფრებით, შემდეგი ფორმით:—«ტ 1—4» «ნაკვ. 2—5», და მოიყვანება ქვესათაურულ ცნობების ბოლოს.

თუ ტომები იყოფა ნაკვეთებად, წიგნებად და სხვა (მაგ. ტ. 1: ნაკვ. 1), უჩვენებენ მხოლოდ ტომებს (ტ. 1).

იმ შემთხვევაში, თუ გამოცემა გამოდიოდა წლების მანძილზე, ბეჭდილობის ცნობებში აღინიშნება გამოცემის პირველი და უკანასკნელი წელი, მათ შორის ტირეს დასმით.

ზესათაურის ცნობები იწერება ახალი სტრიქონით („აბზაცით“) დაწყებული მეორე (მარჯვენა) ვერტიკალური ხაზიდან.

ე) სპეციფიკაცია შეიცავს: ტომის, ნაკვეთის, ნაწილის და ა. შ. რიგითი ნომერს, ავტორის გვარს და ინიციალებს (თუ ცალკე ტომები დაწერალია სხვადასხვა პირების მიერ), ტომის სათაურს, მის ქვესათაურის ცნობებს, გამოცემის წელს, (თუ ტომები სხვადასხვა წელსაა გამოსული), გვერდებისა და ილუსტრაციების რაოდენობას და ცალკე შემთხვევებში—შენიშვნებს და ანოტაციებს, რომლებიც აღნიშნულ ტომს შეეხება.

შ ე ნ ი შ ვ ნ ა: ენციკლოპედიების აღწერის დროს, სადაც მასალები ანბანზეა დალაგებული, სპეციფიკაცია არ კეთდება.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ავტორიანი მრავალტომეული გამოცემის აღწერილობის სქემა

ალწერილობის თავსათაური.

სათაური. ქვესათაურული ცნობები. ნომრების, ტომების, ნაწილების და სხვ. მითითება. ბეჭდილობის ცნობები.

(ზესათაურული ცნობები) . . . .

შენიშვნები . . . .

ანოტაცია . . . .

სპეციფიკაცია . . . .

შ ე ნ ი შ ვ ნ ა: თუ აღწერილობის საერთო ნაწილმა პირველი ბარათის ნახევარზე მეტი დაიკავა, სპეციფიკაციის ჩაწერა იწყება მეორე ბარათზე.

ავტორის გვარით გამოსული მრავალტომიანი გამოცემის აღწერილობის ნიმუში

1

ჭავჭავაძე ი.

თხუზულებანი. სრული კრებული 5 ტომად. შ. რადიანის შესავალი წერილით ტ. 1—5. თბ., სახელგამი, 1937—1952.

ტ. 1. ლექსები, პოემები. მოთხრობები. პ. ინგოროყვას და ალ. აბაშელის რედ. 1937 XLIII, 850 გვ.; 1 ფ. ილ.

იხ. შ. ბარ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

2

ტ. 2 წერილები. ლიტერატურაზე და ხელოვნებაზე. პრესა. ერი და ისტორია. წერილები სახალხო განათლების საკითხებზე. პ. ინგოროყვას რედ. 1941. 668 გვ.

ტ. 3, საქართველოს მატიანე ცხოვრება და კანონი, წერილები უცხოეთზე. პ. ინგოროყვას რედ. 1952. 636 გვ.

მრავალტომიანი გამოცემის სათაურზე აღწერილობის სქემა. კატალოგებსა და კარტოთეკებისათვის

სათაური. ქვესათაურული ცნობები, ნომრების, ტომების, ნაწილების და სხვ. მითითება. ბეჭდილობითი ცნობები.

(ზესათაურული ცნობები) . . . .

შენიშვნები. . . . .

ანოტაცია . . . .

სპეციფიკაცია . . . .

მრავალტომიან გამოცემების სათაურზე აღწერილობის ნიმუში

1

მეცნიერება საბჭოთა საქართველოში 25 წლის მანძილზე. ტ. 1—6. თბ., საქ. სსრ მეცნ. აკადემია, 1946—1947.

(საქ. სსრ მეცნ. აკადემია)

იხ. შ. ბარ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

2

ტ. 1. მათემატიკა-ფიზიკა-გეოფიზიკა-ასტრონომია [პ/მგ. რედ. ა. ხარაძე]. 1946. 69 გვ.

ტ. 2 ქიმია-გეოლოგია-გეოგრაფია [პ/მგ. რედ. ალ. ჯანელიძე]. 1946. 83 გვ.

ტ. 3. ფილოსოფია-ფსიქოლოგია-პედაგოგიკა. ენათმეცნიერება-ლიტერატურის ისტორია-სამართალი [პ/მგ. რედ. გ. ახვლედიანი]. 1946. III გვ.

იხ. შ. ბარ.

3

ტ. 4. ზოოლოგია-ფიზიოლოგია-მედიცინა [პ/მგ. რედ. ივ, ბერიტაშვილი] 1946. 110 გვ.

ტ. 5. ტექნიკა. [პ/მგ. რედ. გ. წულუკიძე] 1946. 25 გვ.

ტ. 6. ეკონომიკა. [პ/მგ. რედ. გ. ახვლედიანი]. 1947. 23 გვ.

ბიბლიოგრაფიულ საძიებლებსა და სიებში მრავალტომიან გამოცემათა აღწერილობა მათი ტიპისა და ხასიათის მიხედვით შეიძლება გაკეთდეს იმავე წესებით, რომელსაც კატალოგებისათვის იყენებენ ან და დავკმაყოფილდეთ მხოლოდ აღწერილობის საერთო ნაწილით. (ცალკე ტომების აღწერის შესახებ იხ. § 81-გ).

ბიბლიოგრაფიული საძიებლებისა და სიებისათვის მრავალტომიანი აღწერილობის ნიმუში

(აღწერილობა უსპეციფიკაციოთ)

ჭავჭავაძე ი. თხზულებანი. 5 ტომად. ტ. 1—5 თბ., სახელგამი, 1937—1952.

§ 77. **ერთნაირი კერძო სათაური რამდენსამე ტომში.** თუ რამდენიმე ტომს (ნაკვეთს, ნაწილს და ა. შ.) აქვს ერთნაირი კერძო სათაური, ეს უკანასკნელი მოყვანილ უნდა იქნეს სპეციფიკაციაში მხოლოდ პირველ ტომთაგანის აღწერილობის დროს. სხვა მომდევნო ტომებისათვის სათაური შეიცვლება სიტყვებით „იგივე“ („то же“).

მრავალტომიანი გამოცემის აღწერილობის ნიმუში, რომლის ცალკე ტომებს აქვს ერთნაირი სათაური

1

ჭავჭავაძე ი.

ნაწერების სრული კრებული. პ. ინგოროყვას და ალ. აბაშელის რედ. ტ. 1—10. თბ., „ქართული წიგნი“, 1925—1929.

ტ. 1 ლექსები და პოემები, 1925 XVI, 471 გვ.

ტ. 2 მოთხრობები. 1926, 351 გვ.

ტ. 3. იგივე. 1926, 311 გვ.

იხ. შ. ბარ.

2

ტ. 3. წერილები ლიტერატურაზე და ხელოვნებაზე. 1927. X, 441 გვ.

ტ. 5, ერი და ისტორია. 1927 VI, 290 გვ.

ტ. 6 საქართველოს მატიანე. 1927. VIII, 370 გვ.

ტ. 7. იგივე. 1928. VIII, 350 გვ.

ტ. 8. ცხოვრება და კანონი. 1928. VI, 371 გვ.

ტ. 9. პრესა, პოლემიკა. ფელეტონები. 1928. X, 404 გვ.

ტ. 10 წერილები უცხოეთზე. 1929 VII, 305 გვ.

§ 78. **კერძო სათაურების უქონლობა.** იმ შემთხვევებში, როდესაც კერძო სათაურები თავფურცელზე ნაჩვენები არ არის, მას იღებენ სპეციფიკაციისათვის წიგნის სხვა ნაწილებიდან (შმუცტიტული, საგამომცემლო ანოტაცია, წინასიტყვაობა და ა. შ.). თუ ტომებს სრულიად არ აქვს კერძო სათაური. სპეციფიკაციაში, შედ-

ლების დაგვარად, მოიყვანება ცნობები ტომის შინაარსის შესახებ, რომლის ამოღება შეიძლება სარჩევიდან, სხვადასხვა ნაწილების სათაურებიდან ან და ფორმულირებული იქნება ბიბლიოთეკარის მიერ; უკანასკნელ შემთხვევაში ეს ცნობები კვადრატულ ფრჩხილებში ჩაისმება.

მრავალტომიანი აღწერილობის ნიმუში რომლის ცალკე ტომებს არ აქვს კერძო სათაური (ტომების შინაარსი დალაგებილია სარჩევით)

Люди Русской науки. Очерки о выдающихся деятелях естествознания и техники. С предисл. и вступит. статьей акад. С. И. Вавилова. Сост. и ред. И. В. Кузнецов. Т. 1—2. М.-Л., Гостехиздат, 1948. Библиогр. в конце статей.

Т. 1. Физико-математические науии.—Химические науки. — Геологические науки. — Географические науки. 642 стр. с илл., портр.

Т. 2. Медико-биологические и сельскохоаяйственные науки. — Техника. — Архитектура. 643 — 1197 стр. с илл., портр.

ისეთი მრავალტომიანი გამოცემის აღწერილობის ნიმუში რომლის ტომების კერძო სათაური ფორმულირებულია წიგნის საცნობო აპარატის საფუძველზე ან შმუცტიტულიდან არის ამოღებული

1

წერეთელი ა.

რჩეული ნაწერები. [4 ტომად]. ს. გორგაძის და ს. აბაშელის რედ. ტ. 1—4. თბ., სახელგამი, 1925—1928

ტ. 1. [მხატვრული პროზა]. 1925. 345 გვ. 2 ფ. პორტრ.

ტ. 2. [პოემები]. 1926. XXXII, 348 გვ. 2 ფ. პორტრ.

იხ. შ. ბარ.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

2

ტ. 3. [დრამები]. 1927. 405 გვ.
ტ. 4. [ლექსები]. 1928. 338 გვ.

შ ე ნ ი შ ვ ნ ა: აღწერილობაში, რომელსაც თან ახლავს ანოტაცია, მრავალტომიანი გამოცემის ცალკეული ტომის შინაარსი იხსნება ამ ანოტაციაში. ამ შემთხვევაში სპეციფიკაციაში უჩვენებენ ტომის გამოცემის წელს, გვერდების და ილუსტრაციების რაოდენობას.

ბ) იმ შემთხვევებში, როდესაც ტომების სათაური არა გვაქვს, და არც არის საჭიროება მოვიყვანოთ იგი პუნქტებში ნაჩვენები წესით, სპეციფიკაციაში უჩვენებენ მხოლოდ ტომების რიგითი ნუმერაციას და გვერდების რაოდენობას, ხოლო იმ შემთხვევაში თუ მრავალტომიანი გამოცემა წლების მანძილზე გამოდიოდა, უჩვენებენ ტომის გამოცემის წელს.

მრავალტომიანი გამოცემის აღწერილობის ნიმუში, რომლის ცალკეულ ტომებს არ აქვს კერძო სათაური

1

ქუთათელი ა.
პირისპირ. რომანი. გამოც. მე-2. წიგნ. 1—3
თბ., „საბჭოთა მწერალი", 1947—1949.
წიგნ. 1. 1947. 356 გვ.
წიგნ. 2. 1948. 294 გვ.
იხ. შ. ბარ.

2

წიგნ. 3. 1949. 339 გვ.

§ 79. **ცალკე ტომების სხვადასხვა ავტორები.** მრავალტომიანი გამოცემები, რომელთა ცალკეული ტომები სხვადასხვა ავტორს ეკუთვნის, აიწერება საერთო სათაურით. ტომების ავტორების გვარები და ინიციალები სპეციფიკაციაში მოიყვანება.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

თითეულ ტომზე, რომელსაც დამთავრებული სათაური აქვს, კეთდება ინდივიდუალური აღწერილობა. თუ ტომებს დამთავრებული სათაური არ აქვთ, სდგება დამატებითი აღწერილობა ტომის ავტორზე ან და ყოველი ტომის პირველ ავტორთაგანზე.

მრავალტომიანი აღწერილობის ნიმუში, რომლის ცალკეული ნაწილები დაწერილია სხვადასხვა ავტორის მიერ (ტომებს აქვთ დამთავრებული სათაური)

1

მეტალურგიის ცნობარი. გამოც. მე-2 შევს. და შესწ.
ინჟ. ვ. კაკაბაძის ტექნ. რედაქციით. ტ. 1—3
ქუთაისი, ფეროშარგანტრესტი, 1928—1930.
(სტუდენტთა და ასპირანტთათვის)
იხ. შ. ბარ.

2

ტ. 1. ნიკოლაძე გ. ფხვნილი მადნის თვისებათა გამოკვლევა დომნაში გადადნობის დროს. 1928. 198 გვ.

ტ. 2. შალამბერიძე მ. ჭიათურის მარგანეცის ანალიზი. 117 გვ.

ტ. 3. ბრაუნსი რ. დომნაში ნახშარი ხენახშირი და ქვანახშირი. 1930. 141 გვ.

(კეთდება დამატებითი აღწერილობა რედაქტორზე)

მრავალტომიანი გამოცემის პირველი ნაკვეთის ინდივიდუალური აღწერილობის ნიმუში

ნიკოლაძე გ.

ფხვნილი მადნის თვისებათა გამოკვლევა დომნაში გადადნობის დროს. ქუთაისი, ფეროშარგანტრესტი, 1928.

198 გვ. (მეტალურგიის ცნობარი. ტ. 1).

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მრავალტომიან გამოცემის აღწერილობის ნიმუში, რომლის ცალკეული ნაწილები დაწერილია სხვადასხვა ავტორების მიერ (ტომებს არ აქვთ საკუთარი დამთავრებული სათაური)

Курс маркшейдерского дела. [Учеб. пособие для горных вузов]. Ч. 1—2. М.-Л., Углетехиздат, 1948—1949.

Перед загл. авт.: ч. 1 — М. И. Гусев; ч. 2 — проф. И. М. Бахурин, доц. М. П. Пятлин, доц. Г. А. Кротов.

Ч. 1. 1948. 266 стр. с илл. 5 л. илл.

Библиогр.: стр. 265.

Ч. 2. 1949. 258 стр. с илл.

დამატებითი აღწერილობის ნიმუში ერთ-ერთი ტომის ავტორზე

Гусев М. И.

Курс маркшейдерского дела М.-Л., 1948.

§ 80. **მრავალტომიან გამოცემათა სათაურების შეცვლა.** მრავალტომიან გამოცემათა სათაურების შეცვლის დროს აღწერილობა კეთდება პირველი ტომის სათაურზე, ხოლო შეცვლილი სათაური ნაჩვენები იქნება საერთო ნაწილისათვის გაკეთებულ შენიშვნაში. მაგრამ იმ შემთხვევაში თუ ტომების უმრავლესობა გამოსულია უკანასკნელი სათაურით და გამოცემაც ამ ახალი სათაურით უფრო არის ცნობილი, ძირითადი აღწერილობაც ამის მიხედვით კეთდება, ხოლო შენიშვნაში მოიყვანება პირველი ტომის სათაური. შეცვლილ სათაურზე შეიძლება გაკეთდეს დამატებითი აღწერილობა.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

შეცვლილი სათაურით გამოსული მრავალტომიან გამოცემათა ნიმუშები

Батманов В. А.
Электросварка в ремонте оборудования. Вып. 1—2. Москва-Свердловск, Машгиз, 1950—1951.
Загл. вып. 2: Сварка в ремонте оборудования.
Вып. 1. Сварка чугуна. 1950. 141 стр. с илл., черт.
Библиогр.: стр. 140.
Вып. 2. Сварка стали. 1951. 108 стр. с илл., черт.

1

Опыт работы школ Крайнего Севера. [Сборник статей]. Вып. 1—3. Л., Учпедгиз, 1949—1951.
(Упр. школ М-ва просвещения РСФСР. В помощь учителю).
Загл. вып. 3. В помощь учителю школ Крайнего Севера.

См. след. карт.

2

Вып. 1. Сост. Д. П. Корж. 1949. 110 стр.
Вып. 2. Сост. Д. П. Корж. 1950. 156 стр.
Вып. 3. Сборник сост. Отд. нерусских школ М-ва просвещения РСФСР. 1951. 139 стр.

შეცვლილ სათაურზე დამატებითი აღწერილობის ნიმუში

В помощь учителю школ Крайнего Севера. (Изм. загл.).
Опыт работы школ Крайнего Севера. Л., 1949—1951.

ეროვნული

§ 81. **დაუმთავრებელ გამოცემების, არასრული კომპლექტე-ბის და ცალკეული ტომების აღწერილობა.** ა) მრავალტომიან დაუმთავრებელ გამოცემების, ე. ი. ისეთი გამოცემების, რომელნიც ჯერ კიდევ განაგრძობენ გამოსვლას, აგრეთვე ბიბლიოთეკაში არსებული არასრული კომპლექტების აღწერა ხდება საერთო წესების მიხედვით. მითითებანი ბიბლიოთეკაში არსებულ ტომებზე და მათი გამოცემის წლებზე დროებით ფანქრით კეთდება. სპეციფიკაცია იწყება მეორე ბარათზე. დანაკლის ტომებისათვის რჩება ადგილი.

როგორც კი იწყებს ბიბლიოთეკაში შემოსვლას დაკლებული ტომები, ცნობები მათ შესახებ შეიტანება არსებულ აღწერილობაში. ყველა ტომის მიღების შემთხვევაში, დროებით ფანქრით გაკეთებული ჩანაწერები წაიშლება და შეიცვლება მუდმივი ჩანაწერით—მელნით.

დაუმთავრებელი გამოცემის აღწერილობის ნიმუში

1

წერეთელი ა.

თხზულებანი. სრული კრებული 7 ტომად. ა. აბაშელის, პ. ინგოროყვას და გ. ლეონიძის რედ. ტ. 1—2. 5. თბ., სახელგამი, 1940—1949.

იხ. შ. ბარ.

2

ტ. 1. ლექსები. ა. აბაშელის და პ. ინგოროყვას რედ. 1940. XXXIX, 888 გვ. 1 ფ. ფაქსიმ.

ტ. 2. იგივე 1942. 764 გვ.

იხ. შ. ბარ.

3

ტ. 5. დრამატიული ნაწერები. ი. გრიშაშვილის რედ. 1949. 583 გვ.

(ხაზგასმული ბარათზე ჩაიწერება ფანქრით)

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ბ) როგორც წესი, ერთ აღწერილობაში ერთიანდება ერთი გამოცემის ტომები. ცალკე შემთხვევებში დასაშვებია სხვადასხვა გამოცემათა ტომების ერთ აღწერილობაში გაერთიანება. მაგრამ ეს იმ შემთხვევაში, თუ გამოცემა სტერეოტიპიურია (უცვლელია), ან და, ყოველ შემთხვევაში, მასალების განაწილება—ტომების მიხედვით—ურთიერთს ემთხვევა.

მრავალტომიან გამოცემის კომპლექტის აღწერილობის ნიმუში, რომელიც სხვადასხვა გამოცემათა ტომებისაგან შესდგება

კისელევი ა.
ალგებრა. ნაწ. 1—2. თბ., სახელგამი, 1948.
ნაწ. 1. რვაწლიანი საშ. სკოლის 6—8 კლასის სახელმძღვანელო. თარგმ. 22-ე რუს. გამოცემიდან. 176 გვ.
ნაწ. 2. საშუალო სკოლის IX—XI კლასის სახელმძღვანელო. თარგმ. 23-ე რუს. გამოცემიდან. 324 გვ.

გ) თუ ბიბლიოთეკაში არის მრავალტომიანი გამოცემის გათიშული ცალკეული ტომები და კომპლექტის შედგენა შეუძლებელია, ტომები რომელთაც აქვთ დამთავრებული სათაური, შეიძლება აღწერილი იქნან დამოუკიდებლად.

გათიშულის მრავალტომიანი გამოცემის ცალკეული ტომის აღწერილობის ნიმუში

გამსახურდია კ.
დიდოსტატის მარჯვენა.—დავით აღმაშენებელი თბ., სახელგამი, 1948.
760 გვ. (კ. გამსახურდია. თხზულებათა კრებული. ტ. 2).

ბიბლიოგრაფიულ საძიებლებსა და სიებში ცალკე ტომების აღწერილობის დროს მასალა განლაგდება საქმით, რომელიც მი-

ეროვნული

ღებულია ერთტომიან გამოცემისათვის. (იხ. § 6. 7). სპეციფიკა-ცია საჭირო არ არის, ხოლო ტომის სათაური მოიყვანება ქვესათაურულ ცნობების ბოლოს.

ცალკეული ტომის აღწერილობის ნიმუში ბიბლიოგრაფიული საძიებლებისათვის

გამსახურდია კ. თხუზულებათა კრებული. ტ. 2. დიდოსტატის მარჯვენა-დავით აღმაშენებელი. თბ., სახელგამი. 1948.

შ ე ნ ი შ ვ ნ ა: თუ გამოცემა სისტემატიური კატალოგის რამდენიმე განყოფილებაში უნდა იქნეს ასახული, სპეციფიკაციაში მოიყვანება აღწერილობა მხოლოდ იმ ტომების, რომლებიც თავიანთი შინაარსით შეეფარდება კატალოგის განყოფილებას. თუ საჭიროა ამა თუ იმ ნაწილში ავსახოთ მხოლოდ ერთი ტომი, მათი სათაური მოიყვანება ქვესათაურის ცნობებში როგორც ეს კეთდება საძიებლებისათვის.

ბ. ს ე რ ი ე ბ ი

§ 82. **ზოგადი დებულებანი.** ა) მრავალტომიან გამოცემათაგან განსხვავებით, სერია შესდგება მთელ რიგ დამოუკიდებელ ნაწარმოებთაგან, რომლებიც გაერთიანებულნი არიან საერთო (სერიული) სათაურით და რიგ შემთხვევაში აქვთ საერთო თემატიკა, მკითხველთა დანიშნულება და ა. შ.. სერიების ნაკვეთები, როგორც წესი, ერთნარად არის გაფორმებული.

ხშირად სერიათა ნაკვეთებს აქვთ ორი თავფურცელი: მარცხენა— საერთო, რომელიც მთელი სერიის სათაურს და სხვა ცნობებს შეიცავს, და მარჯვენა—კერძო, რომელზედაც მოყვანილია ავტორი, სათაური, და სხვა ცნობები, რომელნიც ამ ნაკვეთს მიეკუთვნება.

ბ) სერიის თვითეულ ნაკვეთს კატალოგში უნდა ჰქონდეს ინდივიდუალური აღწერილობა, რომელიც საეთო წესით წარმოებს. თუ გვაქვს ორი თავფურცელი, აღწერილობის საფუძვლად იღებენ კერძო თავფურცელს.

სერიათა ნაკვეთების ინდივიდუალური აღწერილობის ნიმუში

ცხაკაია ს.
თვალსაჩინო პრაქტიკული გეომეტრიის სწავლება V—VI კლ. თბ., სახელგამი, 1947.
56. გვ. ნახ. (საქ. სსრ განათლ. სამინისტროს დაწყ. და საშ. სკოლ. სამართველო, მეთოდ წერილების სერია № 7).

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საქმე მოციქულთა. ძველი ხელნაწერების მიხედვით
გამოსცა ილია აბულაძემ. ა. შანიძის რედ.
თბ., საქ. სსრ მეცნ. აკადემია, 1950.
(06—222) გვ. (ძველი ქართული ენის ძეგლები. 7)
ბიბლიოგრ. ტექსტის შენიშვნებში.

მკითხველთა უკეთ მომსახურების მიზნით სასურველია, გარდა ინდივიდუალური აღწერილობისა სერიებზე, შედგენილ იქნას ბიბლიოთეკის პროფილის და მკითხველთა მოთხოვნილების ხასიათის შესაბამისად—კრებსითი სერიული აღწერილობა. იმ შემთხვევაში, როდესაც გვაქვს საერთო და კერძო თავფურცლები, სერიის აღწერა ხდება საერთო თავფურცლით.

ბიბლიოგრაფიულ საძიებლებსა და სიებში სერიული აღწერილობა შეიძლება გამოყენებულ იქნას იმ შემთხვევებში, როდესაც სერიის მთელი რიგი ნაკვეთები მოყვანილ უნდა იქნეს საძიებლის განსაზღვრულ ნაწილში.

§ 83. **სერიული აღწერილობა.** ა) სერიული აღწერილობა ხდება სერიის სათაურზე, მრავალტომიან აღწერილობის მსგავსად და შესდგება: 1. აღწერილობის საერთო ნაწილისაგან და 2. სპეციფიკაციისაგან.

საერთო ნაწილში მოიყვანება სერიის სათაური, გამოცემის ადგილი და წელი.

სპეციფიკაციაში უჩვენებენ ნაკვეთის ნომერს. ავტორის გვარსა და ინციალებს, თხზულების სათაურსა და გამოცემის წელს.

შიფრი დაისმის პირველი ვერტიკალიდან მარცხნივ სათანადო ნაკვეთის სპეციფიკაციის პირდაპირ.

შ ე ნ ი შ ვ ნ ა: ქვესათაურული ცნობები გამომცემლობის სახელწოდება და ზესათაურული ცნობები, სერიულ შენიშვნებში შეიტანება მხოლოდ იმ შემთხვევებში, როდესაც ეს აუცილებელია გამოცემის ინდივიდუალიზაციისათვის.

სერიული აღწერილობის სქემა. აღწერილობის საერთო ნაწილი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

1

სერიის სათაური. გამოცემის ადგილი და წელი

იხ. შ. ბარ.

სპეციფიკაცია

2

შიფრი	ნაკვეთის ნომერი. ავტორის გვარი და ინიციალები და ნაწარმოების სათაური. გამოცემის წელი.
შიფრი	ნაკვეთის ნომერი. ავტორის გვარი და ინიციალები და ნაწარმოების სათაური. გამოცემის წელი.

სერიული აღწერილობის ნიმუში

მასალები საქართველოს ეთნოგრაფიისათვის
თბ., 1938—1951.

იხ. შ. ბარ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ნაკვ., 1. ბარდაველიძე ვ. აღმოსავლეთ საქართველოს ქართველი მთიულების სასულიერო ტექსტები. 1938.

ნაკვ. 2. ხიზანიშვილი ნ. ეთნოგრაფიული ნაწერები. 1940.

ნაკვ. 4. ბედუკაძე ს. საცხოვრებელი ნაგებობანი ქართული ხალხური პოეზიის ნაბეჭდი მასალების მიხედვით. 1950.

ბ) თუ სერიის ნაკვეთებს რიგითი ნომრები არ აქვთ, ისინი სპეციფიკაციაში ჩაიწერებიან სისტემატური, ან ანბანური წესით, ან და იმ თანამიმდევრობით, როგორც მათ ღებულობენ ბიბლიოთეკაში.

დაუნომრავი სერიის ნაკვეთების ინდივიდუალური აღწერილობის ნიმუში

ზარდალიშვილი გ.

ადამიანი და გეოგრაფიული გარემო. თბ., საქ. მეცნ. აკადემია, 1952.

72. გვ. (სსრ მეცნ. აკადემია. საქ. სსრ გეოგრაფიული საზ-ბა. მეცნ. პოპულიარული ლიტ-ის სერია).

ბიბლიოგრ. ტექსტის შენიშვნებში.

დაუნომრავი სერიის აღწერილობის ნიმუში

1

მეცნიერულ-პოპულიარული ლიტერატურის სერია. თბ., 1940—1953.

(საქ. სსრ. მეცნიერებათა აკადემია),

იხ. შ. ბ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

	2
	ბურჯენაძე მ. საქართველოს მტკნარი წყლების თევზთა სარკვევი. 1940. ზარდალიშვილი გ. ადამიანი და გეოგრაფიული გარემო. 1952. ფეოდოროვი ა. და გრიგორიევი გ. როგორ ემსახურება კინო ადამიანს. 1952. ლომინაძე ბ. შიომღვიმე. 1953.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ნ ა წ ი ლ ი 5

მარქსიზმ—ლენინიზმის კლასიკოსთა ნაწარმოებების და მარქსიზმ—ლენინიზმის კლასიკოსებისადმი მიძღვნილ ნაწარმოებთა აღწერილობა

§ 84. **ზოგადი დებულებანი.** ყველა კატალოგებსა და კარტოთეკებში, აგრეთვე ბიბლიოგრაფიულ საძიებლებში მარქსიზმ — ლენინიზმის კლასიკოსთა ნაწარმოებნი წარმოდგენილ უნდა იქნან მაქსიმალური სისრულით და მრავალ მხრივ გახსნილნი. ამის მიღწევა შეიძლება მარქსიზმ — ლენინიზმის ნაწარმოებთა ფართო ასახვით სისტემატურ კატალოგის და ბიბლიოგრაფიულ დამხმარე სახელმძღვანელოების სხვადასხვა განყოფილებაში; სრული მოცულობით გამოყენებულ უნდა იქნას დამხმარე აღწერილობანი ანბანურ კატალოგში[1].

აღწერილობა წარმოებს საერთო წესებით. ამასთანავე უკეთდება ზოგიერთი სპეციალური შენიშვნები დამატებითი ცნობებით აღნიშნულ ნაწარმოებებზე უფრო ფართოდ, ვიდრე უკეთდება სხვა წიგნებს და დგება დამხმარე აღწერილობა.

§ 85. **ავტორის გვარის ჩვენება აღწერილობაში.** ა) მარქსიზმ— ლენინიზმის კლასიკოსთა ნაწარმოებების აღწერის დროს, ავტორის გვარი, რომელიც მოცემულია სათაურში და ქვესათაურულ ცნობებში, რჩება აღწერილობაში.

ბ) თუ ავტორის გვარი წიგნში მოყვანილია სათაურის წინ, აღწერილობაში ის მეორდება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ წიგნში მოცემულ გვარსა და თავსათაურში მოცემულ გვარს შუა არის სხვაობა.

---

[1] მარქსიზმ—ლენინიზმის კლასიკოსთა ნაწარმოებების ანალიტიკურ აღწერილობის შესახებ იხ. § 120.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

სტალინი ი. ბ.
ამხ. სტალინის სიტყვა უმაღლესი სკოლის მუშაკთა მიღებაზე კრემლში. 1938 წლ. 17 მაისს. ბთ., საბლიტგამი, 1939.
16 გვ.

ლენინი ვ. ი.
ახალგაზრდათა კავშირების ამოცანები. სიტყვა, წარმოთქმული კომკავშირის III ყრილობაზე 1920 წლის 4 ოქტომბერს თბ., სახელგამი, 1931.
68 გვ.
სათაურის წინ ავტორი: ვ. ულიანოვი (ლენინი).

---

§ 86. **ცალკეულ ნაწარმოებთა აღწერილობის თავისებურებანი.** ა) ვ. ი. ლენინის და ი. ბ. სტალინის ცალკე გამოცემის სახით გამოსულ ნაწარმოებთა აღწერის დროს რეკომენდირებულია შენიშვნაში მოვიყვანოთ ცნობები იმის შესახებ, რომ „თხზულებათა“ რომელი ტომის რომელ გვერდზეა დაბეჭდილი ნაწარმოები.

ლენინი ვ. ი.
რანი არიან „ხალხის მეგობრები“ და როგორ ომობენ ისინი სოციალ-დემოკრატების წინააღმდეგ? (პასუხი „რუსკოე ბოგატსვოს“ სტატიებზე მარქსისტების წინააღმდეგ). თბ., სახელგამი. პოლიტ. სექტ. 1939.
212 გვ.
თხზულებანი. გამოც. მე-4, ტ. 1 გვ. 133 — 395.

სტალინი ი. ბ.
ანარქიზმი თუ სოციალიზმი?. თბ., სახელგამი. პოლიტლიტ. სექტორი, 1951.
172 გვ.
თხზულებანი ტ. 1, გვ. 276—368.

ბ) თუ კ. მარქსის, ფ. ენგელსის, ვ. ლენინის და ი. სტალინის ნაწარმოები თარგმნილია ქართულად სხვადასხვა სათაურით, ყოველი

ნაწარმოების აღწერილობის შენიშვნაში უნდა ვუჩვენოთ ბიბლიოთეკაში არსებულ ამავე ნაწარმოების სხვა თარგმანის სათაური.

მარქსი კ. და ენგელსი ფ.
კომუნისტური პარტიის მანიფესტი. თბ., სახელგამი, პოლიტლიტ. სექტ., 1949.
100 გვ.; 2 ფ. პორტრ. (საკ. კ. პ. (ბ) ც. კ-თან არსებ. მარქს — ენგელს — ლენინის ინ-ტის საქ. ფილიალი).
თარგმნილია აგრეთვე სათაურით: მანიფესტი კომუნისტური პარტიისა.

გ) სხვადასხვა სათაურით გამოსულ ვ. ი. ლენინისა და ი. ბ. სტალინის ნაწარმოების აწერის დროს, აგრეთვე უკეთდება შენიშვნები ბიბლიოთეკაში არსებულ ამავე ნაწარმოების სხვა სათაურით გამოცემის შესახებ.

სტალინი ი. ბ.
სსრ კავშირის კონსტიტუციის პროექტის შესახებ. მოხსენება საბჭოების სრ. საკავშირო საგანგებო VIII ყრილობაზე 1936 წ. 25 ნოემბერს. თბ., „კომუნისტი", 1950.
48 გვ.
გამოცემულია აგრეთვე სათაურით: მოხსენება სსრ კავშირის კონსტიტუციის პროექტის შესახებ.

სტალინი ი. ბ.
მოხსენება სსრ კავშირის კონსტიტუციის პროექტის შესახებ. — საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კონსტიტუცია, (ძირითადი კანონი). გამ. მე-2 თბ., სახელგამი, პოლიტლიტ. სექტ., 1938.
84 გვ. 1 ფ. პორტრ.
გამოიცა. აგრეთვე სათაურით: სსრ კავშირის კონსტიტუციის პროექტის შესახებ.

§ 87. **გამოცემები უცხო ენებზე.** უცხო ენებზე გამოცემულ ვ. ი. ლენინისა და ი. ბ. სტალინის ნაწარმოებთა აღწერის დროს, შენიშვნაში უჩვენებენ ორიგინალის სათაურს. კ. მარქსისა და ფ. ენგელსის თხზულებათა ორიგინალურ და თარგმნილ გამოცემე-

ეროვნული

ბის აწერის დროს შენიშვნაში უჩვენებენ უკანასკნელ ქართული გამოცემის ტექსტის სათაურს.

Marx K.
The class struggles in France 1848 to 1850. With an introd. by F. Engels. Moscow, Foreign languages publ. house, 1948.
183 გვ.
სათაურის თარგმანი: კლასთა ბრძოლა საფრანგეთში 1848—1850 წლ.-მდე.

Léniné V.
L'état et la révolution. La doctrine du marxisme sur l'état et les tâches du prolétariat dans la révolution. Moscou, Ed. en langues étrangères, 1951.
132 გვ. (Les classiques du marxisme-léninisme).
ორიგინალის სათაური: Государство и революция.

Stalin J.
Marxismus und nationale Frage. 2-te, neu durchges. Ausg. Moskau, Verl. für fremdsprachige Literatur, 1943.
72 გვ. (Kleine Bücherei des Marxismus-Leninismus).
ორიგინალის სათაური: Марксизм и национальный вопрос.

---

§ 88. **დამატებითი ალწერილობების გამოყენება.** ა) ანბანური კატალოგისათვის დამატებითი ალწერილობას იყენებენ ყველა შემთხვევაში, როდესაც მარქსიზმ — ლენინიზმის კლასიკოსები არიან თანაავტორები, რედაქტორები, მთარგმნელები, წინასიტყვაობისა და ბოლოსიტყვაობის ავტორები. ანდა, როდესაც იწერება მარქსიზმ — ლენინიზმის კლასიკოსთა ნაწარმოებთა კრებული. ამ სახის დამატებითი ალწერილობანი უნდა გაუკეთონ იმ ბიბლიოთეკებმაც, რომლებიც დამატებითი ალწერილობას ნაკლებად იყენებენ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მარქსი კ. და ენგელსი ფ.
გერმანული იდეოლოგიიდან. ფეიერბახი. მატერიალისტური და იდეალისტური შეხედულების წინაალმდეგ. თბ., სახელგამი, პოლიტლიტ. სექტ., 1948.
101 გვ. (საკ. კ. პ. (ბ) ც. კ-თან არსებ. მარქს — ენგელს—ლენინის ინ-ტის საქ. ფილიალი).

ენგელსი ფ.
მარქსი კ. და ენგელსი ფ.
გერმანული იდეოლოგიიდან. ფეიერბახი. მატერიალისტური და იდეალისტური შეხედულების წინააღმდეგ. თბ., 1948.

ლენინი ვ. ი. და სტალინი ი. ბ.
ახალგაზრდობის შესახებ. [კრებული]. თბ., ხახელგამი. პოლიტ. სექტ., 1939.
292 გვ. (საკ. კ. პ. (ბ) ც. კ-თან არს. მარქს — ენგელს—ლენინის ინ-ტის თბილ. ფილიალი).

სტალინი ი. ბ.
ლენინი ვ. ი. და სტალინი ი. ბ.
ახალგაზრდობის შესახებ [კრებული] თბ., 1939.

მარქსი კ.
კლასთა ბრძოლა საფრანგეთში. (1848 — 1850 წლებში). ფრ. ენგელსის წინასიტყვ. გერმანულით თარგმ. კ. გამსახურდიას მიერ. ტფ., სახელგამი, 1923.
148 გვ.

ენგელსი ფ.
მარქსი კ.
კლასთა ბრძოლა საფრანგეთში (1848 — 1850 წლებში) ფრ., ენგელსის წინასიტყვ. ტფ. 1923.

ბ) მარქსიზმ—ლენინიზმის კლასიკოსებისადმი მიძღვნილ ნაწარმოებთა აწერის დროს, დამატებითი აღწერილობა კეთდება საერთო წესით.

ლენინი ვ. ი.
მარქსი. ენგელსი., მარქსიზმი. [წერილებისა და ნაწყვეტების კრებული მათი ნაწარმოებებიდან] თარგმ. მე-6 რუს. გამოც-დან. თბ., სახელგამი, პოლიტ-ლიტ. სექტ., 1948.
609 გვ.; 2 ფ. პორტ. (საკ. კ. პ. (ბ) ც. კ-თან არს. მარქს—ენგელს—ლენინის თბილ. ფილიალი).
ბიბლიოგრ.: საძიებელი კ. მარქსისა და ფ. ენგელსის იმ ნაწარმოებისა, რომლებიც მოხსენებულია ამ კრებულში. გვ. 595—597.

მარქსი კ., მასზე.
ლენინი ვ. ი.
მარქსი. ენგელსი. მარქსიზმი. [სტატიებისა და ნაწყვეტების კრებული მათი ნაწარმოებებიდან]. თარგმ. მე-6 რუს. გამოც-დან. თბ., 1948.

ენგელსი ფ., მასზე.
ლენინი ვ. ი.
მარქსი. ენგელსი. მარქსიზმი. [სტატიებისა და ნაწყვეტების კრებული მათი ნაწარმოებებიდან]. თარგმ. მე-6 რუს. გამოც-დან. თბ., 1948.

სტალინი ი. ბ.
ლენინის შესახებ, [წერილები და სიტყვები]. თბ., სახელგამი, 1951.
95 გვ.; 1 ფ. ილ.

ლენინი ვ. ი., მასზე.
სტალინი ი. ბ.
ლენინის შესახებ. [წერილები და სიტყვები]. თბ., 1951.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ლიბკნეხტი ვ.
მოგონებანი მარქსის შესახებ. ტფ., საქ. კ. პ. (ბ) ცენტრ. კომ-ტი., 1923
78 გვ.; 2 ფ. პორტრ.

მარქსი კ., მასზე.
ლიბკნეხტი ვ.
მოგ ონებანი მარქსის შეძახებ. ტფ.. 1923.

§ 89. გამოცემის შინაარსის გახსნა. ა) მარქსიზმ—ლენინიზმის თხზულებათა კრებულების აღწერის დროს, ქვესათაურულ ცნობებში აღინიშნება, რომ გამოცემა წარმოადგენს კრებულს. კრებულის შინაარსი გაიხსნება შენიშვნაში იმ შემთხვევაში, როდესაც კრებულის სათაური არ იძლევა საკმაო წარმოდგენას წიგნში მოთავსებულ მასალაზე.

ᲐᲚᲬᲔᲠᲘᲚᲝᲑᲘᲡ ᲜᲘᲛᲣᲨᲔᲑᲘ

მარქსი კ. და ენგელსი ფ.
ანტიურობის შესახებ. [სტატიებისა და წერილების კრებული. შემდგენელი] ს. ი. კოვალიოვი. თარგმ. რუსულიდან. თბ., ტფ. სახ. უნ-ტი, 1937.
263 გვ. (ტფ. სახ. უ-ტი. ეკონომიურ მეცნიერ. კაბინეტი).

ენგელსი ფ.
მარქსი კ. და ენგელსი ფ.
ანტიურობის შესახებ. [სტატიებისა და წერილების კრებული]. თბ., 1937.

ლენინი ვ. ი.
სახალხო განათლების შესახებ [კრებული]. ტფ., სახელგამი, სამეცნ-ლიტ. სექტ., 1936.
311 გვ. (საქ. სსრ განსახკომის პედაგოგიკის სამეც. საკვლ. ინს-ტი. თეორიული პედაგოგიკის სექცია).
სათაურის წინ ავტ.: ლენინი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

სტალინი ი. ბ.
სტატიები გაზეთ „ზვეზდა“-დან 1912 წ. აპრილი—მაისი). თბ., სახელგამი, პოლიტ. ლიტ. სექტ., 1940.
19 გვ.
შინაარსი: ახალი ხანა. — ისინი კარგად მუშაობენ.—დაიძრა—როგორ ემზადებიან ისინი არჩევნებისათვის. — დასკვნები.

ბ) თუ გამოცემაში არის დამატებითი მასალა, რომელიც არ არის ასახული სათაურში და ქვესათაურულ ცნობებში, ეს მასალა აღინიშნება შენიშვნაში, რომელიც იწყება სიტყვებით: „წიგნში აგრეთვე“.

მარქსი კ.
სამოქალაქო ომი საფრანგეთში. [ფ. ენგელსის შესავალით].—ტფ. სახელგამი, 1931.
XI, 143 გვ.
წიგნში აგრეთვე ვ. ლენინი: „კომუნის ხსოვნის“.

სტალინი ი. ბ.
დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის 27 წლისთავი. თავდაცვის სახელმწ. კომიტეტის თავმჯდომარის ამხანაგ ი. ბ. სტალინის მოხსენება მშრომელთა დეპუტატების მოსკოვის საბჭოს და ქ. მოსკოვის პარტიულ და საზოგადოებრივ ორგანიზაციათა 1944 წ. 6 ნოემბრის საზეიმო სხდომაზე. თბ., სამხ. გამ-ბა. 1944.
25 გვ.
წიგნში აგრეთვე: ბრძანება უმაღლესი მთავარსარდლისა 1944 წლის 7 ნოემბერი. № 220. ქ. მოსკოვი.

§ 90. მრავალტომიანი გამოცემანი. ა) მარქსიზმ—ლენინიზმის კლასიკოსთა ნაწარმოებების მრავალტომიანი გამოცემები აიწერება თანახმად წესებისა, რომელიც მოცემულია ამ წიგნის მე-4 ნაწილში.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მრავალტომიანი გამოცემის აღწერილობის ნიმუში

1

ლენინი ვ. ი.

რჩეული ნაწერები. 6 ტომად ფ. მახარაძის რედ. ტ. 1—6. თბ., პარტგამომცემლობა, 1933—1935.

ტ. 1. 1894—1904. 1934. cVI, 880 გვ.

ტ. 2. 1905—1914. 1933. VII, 934 გვ.

ტ. 3. 1914—1917. 1933. IX, 957 გვ.

ტ. 4. 1918—1920. 1934. X, 849 გვ.

იხ. შ. ბარ.

2

ტ. 5. 1921. 1923. 1934. XXI. 919 გვ.

ტ. 6. ნაწ. 1. მარქსიზმის თეორიული საფუძვლები. ნაწ. 2. აგრარული საკითხის თეორია. 1935. LXXX V, 390 გვ.

ბ) მარქსიზმ—ლენინიზმის კლასიკოსთა თხზულებების აღწერის დროს, თვითეული ტომის სპეციფიკაციას უკეთდება ანოტაცია, რომელიც მის შინაარსს გახსნის. ვ. ი. ლენინისა და ი. ბ. სტალინის თხზულებათა ყველა ტომების ანოტაციები მოყვანილია რაიონული ბიბლიოთეკის კატალოგის მეორე გამოცემაში, [1]) რეკომენდებულია აგრეთვე ისარგებლოთ ანოტირებული ნაბეჭდი ბარათებით.

§ 91. პოლიტიკური ანგარიშები და მოხსენებები. ინტერვიუ-საუბრები. პოლიტიკური ანგარიშები და მოხსენებები, ინტერვიუ და საუბრები აიწერება, როგორც ავტორის შრომები (იხ. აგრეთვე § 61-ე).

პოლიტიკური ანგარიშის აღწერილობის ნიმუში

სტალინი ი. ბ.

ცენტრალური კომიტეტის პოლიტიკური ანგარიში საკ. კ. პ. (ბ) XIV ყრილობას. 1925 წ. 18 დეკემბერი. თბ., სახელგამი, პოლიტლიტ. სექტ., 1951. 307 გვ.; 1 ფ. პორტრ.

[1]) Каталог районной библиотеки. 2-е изд., доп. и переработ. Вып, 1. М., 1953.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მოხსენების აღწერილობის ნიმუში

სტალინი ი. ბ.
პირველი ხუთწლედის შედეგები. (მოხსენება საკ. კ. პ. (ბ) ცეკას და ცენტრ. საკონტრ. კომისიის გაერთ. პლენუმზე 1933 წ. 7 იანვარს) თბ., სახელგამი, პოლიტ. განყ-ბა., 1933.
45 გვ.

საუბრის აღწერილობის ნიმუში

სტალინი ი. ბ.
საუბარი „პრავდის“ კორესპონდენტთან. თბ., სახელგამი, პოლიტ. ლიტ სექტ., 1951.
12 გვ.

§ 92. **ამხანაგ ი. ბ. სტალინის ბრძანებები.** ბრძანებების სათაური და მასში მოთავსებული ცნობები აღწერილობაში გადაიტანება იმ სისრულით და თანამიმდევრობით, როგორც ისინი მოყვანილია გამოცემაში.

სტალინი ი. ბ.
ბრძანება თავდაცვის სახალხო კომისრისა 1942 წლის 1 მაისი № 130 ქ. მოსკოვი. თბ., სახელგამი, პოლიტ. ლიტ. სექტორი, 1942.
22 გვ.

სტალინი ი. ბ.
ბრძანება უმაღლესი მთავარსარდლისა 1944 წლის 1 მაისი. № 70. ქ. მოსკოვი. თბ., სახელგამი. პოლიტ. ლიტ. სექტ., 1944.
14 გვ. ილ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

Сталин И. В.
Приказ Верховного Главнокомандующего Маршала Советского Союза товарища И. Сталина 1 Мая 1943 г. № 195. Москва. Ереван, Армгиз 1943.
14 стр. с портр.

§ 93. **წერილები ამხ. ი. ბ. სტალინისადმი.** ა) ცალკე პირების წერილები ამხ. ი. ბ. სტალინისადმი, რომლებიც გამოქვეყნებულია ი. ბ. სტალინის პასუხით, კატალოგში აისახება მის შრომებს შორის.

სტალინი ი. ბ.
ამხ. ივანოვის წერილი და ამხანაგ სტალინის პასუხი. გამოც. მე-2. თბ., სახელგამი, 1938.
23 გვ.

ბ) მშრომელთა კოლექტიური წერილები ი. ბ. სტალინისადმი აიწერება სათაურზე. იმისათვის, რომ მშრომელთა მრავალრიცხოვანი წერილები ამხ. ი. ბ. სტალინისადმი გავაერთიანოთ ანბანურ კატალოგში, ისინი დამატებითი აღწერილობის მეშვეობით აისახებიან იმ ნაწარმოებთა შემდეგ, რომელნიც მიძღვნილია ი. ბ. სტალინისადმი. ცალკე გამყოფით: „წერილები ამხანაგ ი. ბ. სტალინისადმი“.

წერილი ამხ. სტალინს ბეზენჩუკის სამანქანო-სატრაქტორო სადგურის (შუა ვოლგის მხარე) მოქმედების რაიონის დამკვრელ კოლმეურნეებისაგან. თბ., „ზარია ვოსტოკა“, 1933.
15 გვ.

სტალინი ი. ბ.
წერილი ამხ. სტალინს ბეზენჩუკის სამანქანო-სატრაქტორო სადგურის (შუა ვოლგის მხარე) მოქმედების რაიონის დამკვრელ კოლმეურნეებისაგან თბ., 1933.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ნაწილი 6

ცალკეულ პირთა ცხოვრებისა და მოღვაწეობისადმი მიძღვნილ ნაწარმოებების, კრებულების, წერილების, მიწერ-მოწერის, ალბომების, ილუსტრაციების და ა. შ. აღწერილობა

§ 94. **კრებულები საერთო სათაურით.** ა) კრებულები, რომელთაც საერთო სათაური აქვთ, შეიძლება აღწერილ იქნან:

1) სათაურზე, თუ კრებული შედგება რამდენიმე ავტორის ნაწარმოებისაგან;

2) ავტორის გვარზე, თუ კრებული შეიცავს ერთი ავტორის თხზულებებს.

ბ) შემდგენელის გვარი მოიყვანება აღწერილობაში ქვესათაურულ ცნობებში (თუ ის ნაჩვენებია თავფურცელზე ან კანზე) ანდა შენიშვნაში.

Русские песни. [С XYIII века по 1905 г.].
Брянск, „Брянский рабочий", 1941.
223 стр.
В вып. дан. сост.: И. Швец.

გ) კრებულები საერთო დამახასიათებელი სათაურით აიწერება სათაურზე იმ შემთხვევებშიაც-კი, როდესაც თავფურცელზე ნაჩვენებია ავტორები ანდა ავტორები მათი თხზულებათა სათაურით.

Народы победят! [Сборник]. М., Воениздат, 1951.
168 стр.; 3 л. портр.
Содерж.: Ю. Фучик. Слово перед казнью. — П. Неруда. Да пробудится лесоруб! Поэма.—Н. Хикмет. Стихи.

(ავტორები ნაჩვენებია თავფურცელზე)

ეროვნული ბიბლიოთეკა

	Три испанские комедии. Пер. М. Лозинского. Вступит. статья К. Державина. М.-Л. „Искусство", 1951. 455 стр. Содерж.: Лопе де Вега. Фуенте-Овехуна. — Хуна Руис де Аларкон. Сомнительная правда. — Тирсо де Молина. Дон Хиль Зеленые Штаны.	

(წიგნს აქვს გაშლილი თავფურცელი. შინაარსი მოცემულია მარჯვენა, სათაური კი მარცხენა მხარეზე).

დ) სხვადასხვა ავტორთა ნაწარმოებთაგან შედგენილი კრებულების აღწერილობის დროს, კეთდება დამატებითი აღწერილობა შემდგენელზე ან რედაქტორზე, თუ მათი მონაწილეობა გამოცემაში ახასიათებს მასალების შერჩევას და კრებულის სამეცნიერო ღირებულებას.

	რუსი	საბჭოთა პოეტები სამამულო ომს. ლექსების კრებული. ლევან ასათიანის რედ. შედგენილი. თბ., „საბჭოთა მწერალი", 1943. 79 გვ.

რედაქტორზე დამატებითი აღწერილობის ნიმუში

	რუსი	ასათიანი ლ., რედ. საბჭოთა პოეტები სასამულო ომს. თბ., 1948.

§ 95. კრებულების შინაარსის გახსნა. წიგნის არჩევაში მკითხველის დახმარების მიზნით, კრებულის აღწერილობის დროს სასურველია შენიშვნაში გაიხსნას წიგნის შინაარსი. ეს იმ შემთხვევაში უნდა გაკეთდეს, თუ კრებულში შეტანილია ისეთი მასალები, რომლებიც განსაკუთრებულ ინტერესს წარმოადგენენ ცალკეულ ნაშრომის ავტორებისა, ან მათი თემატიკის აქტუალობის თვალსაზრისით. ამასთანავე მხედველობაში უნდა იქნას მიღებული ბიბლიოთეკების ფონდების დაკომპლექტების პროფილი და მკითხველთა მოთხოვნილების ხასიათი. სამეცნიერო, ტექნიკური და სამხედრო ბიბლიო-

თეკები განსაკუთრებულ ყურადღებას უნდა აქცევდნენ კრებულების შინაარსის გახსნას მათი სპეციალიზაციის მიხედვით. სასურველია აგრეთვე გაუკეთდეს კრებულებს შენიშვნა მათი შინაარსის შესახებ, როდესაც ამ კრებულების სათაური ზოგჯერ იმდენად ზოგადი, ფართო და არა კონკრეტულია, რომ არ იძლევა საკმაო წარმოდგენას მასში მოთავსებულ მასალაზე.

კრებულის შინაარსის გახსნის დროს იყენებენ სხვადასხვა მეთოდებს, სახელდობრ:

ა) შინაარსში მთლიანად მოყავთ კრებულში შეტანილი ნაშრომების ავტორები და სათაურები.

ალმანახი. პროზა. 1953. [რედ. ს. ჭილაია]. თბ.,
სახელგამი, 1953.
736 გვ.
შინაარსი: ა. ბელიაშვილი. რუსთავი.—ალ. ჭეიშვილი. დიდი ტალღა. — რ. ჯაფარიძე. ჯარისკაცის ქვრივი. — კ. დევდარიანი. დიდ გზაზე. — ოთ. ჩხეიძე. ჯებირი.—ქ. ელისაბედაშვილი. იმ ზაფხულს.

ბ) თუ კრებულში დიდი რაოდენობით არის შეტანილი შრომები, შენიშვნაში შეიძლება ჩამოვთვალოთ ავტორების მხოლოდ გვარები.

სამშობლოს საგუშაგოზე. [ლექსები და მოთხრობები.
რედაქტორები: რ. გვეტაძე. კ. კალაძე] თბ.,
„საბჭოთა მწერალი“, 1951.
105 გვ. სურ. და ნოტ.
ავტ.: გრ. აბაშიძე, შ, აფხაიძე, ა. ბელიაშვილი, კ. ბობოხიძე, ი. გრიშაშვილი, თ. გოგოლაძე, მ. ზანგურაშვილი, კ. კალაძე, ი. ლისაშვილი, ა. ლომიძე, რ. მარგიანი, ა. მირცხულავა, ი. ნონეშვილი, ი. რეზნიკოვი, გ. ტაბიძე, ი. ტალინინი, ვ. შუბლაძე, ბ. ჩხეიძე, გრ. ცეცხლაძე, რ. ჯაფარიძე.

გ) შინაარსის გახსნისას შეიძლება დავკმაყოფილდეთ კრებულის ნაწილების ჩვენებით, თუ მათი დასახელება იძლევა საკმაო წარმოდგენას კრებულში მოთავსებულ მასალაზე. ამ შემთხვევაში შენიშვნა იწყება სიტყვებით: „წიგნის ნაწილები“. („Разделы книги“).

ეროვნული ბიბლიოთეკა

პოლუმორდვინოვი ე.
მოთხრობები. თბ., სახელგამი, 1946.
408 გვ. ილ.
წიგნის ნაწილები: I. სამამულო ომი.—II. სვანური მოთხრობები.—III. ბედნიერ ცხოვრებაზე მეოცნებენი.—IV. გარდასული თბილისი.—V. ბრძოლის დიდ გზაზე.—VI. წარსულის აჩრდილები.

თუ კრებულში ძალიან ბევრი წერილებია, მისი შინაარსი შეიძლება მოცემულ იქნას შერჩევით:

ჩამოითვლება ის შრომები, რომელნიც ამ ბიბლიოთეკის მკითხველებს ყველაზე მეტად აინტერესებთ, ამასთან თუ მოიყვანენ პირველ სტატიებს, შენიშვნა დამთავრდება სიტყვებით [„და სხვა სტატიები"] [„и др. статьи"].

თუ სტატიები ამოღებულია კრებულის სხვადასხვა ადგილებიდან, შენიშვნა იწყება სიტყვებით: „წერილებს შორის:... „Среди статей:...".

ქართველი მეცნიერები. [სტატიების კრებული] თბ., საბლიტგამი, 1951.
206 გვ.
შინაარსი: ვ. გაბაშვილი. ვახუშტი ბაგრატიონი — ისტორიკოსი.— ი. შაქარიშვილი.—ვახუშტი ბაგრატიონი—გეოგრაფი.—ვ. პარკაძე. დავით ბატონიშვილი. [და სხვ. სტატიები].

მეთოდური მასალების კრებული. თბ., „ტექნიკა და შრომა", 1940.
111 გვ. (საქ. სსრ განათლების სახკომისარიატი. სამეცნ.—მეთოდური სკოლამდელი კაბინეტი).
სტატიათა შორის: ბავშვების თამაში და მეცადინეობა საბავშვო ბაღში.—ფ. ხუნდაძე. ბავშვების შემოქმედებითი თამაში.—ლ. ხუხუნი. ღია მეცადინეობის კონსპექტი და ოქმი.

შენიშვნა: აღწერილობებში, რომელნიც განკუთვნილია სისტემატური კატალოგის ან დამხმარე ბიბლიოგრაფიული სახელმძღვანელოებისათვის, შენიშვნაში ჩამოთვლიან სტატიებს, რომელნიც სათანადო განყოფილებას მიეკუთვნება.

ეროვნული

ე) შენიშვნა შინაარსის შესახებ არ კეთდება, თუ კრებულის სათაური საკმაოდ ახასიათებს შეკრებილ მასალას. კერძოდ, შინაარსი არ იხსნება ისეთი კრებულების აღწერის დროს, რომლებიც ვიწრო თემატიკას ეხება, ან ისეთი კრებულების, რომელნიც შეიცავენ მნიშვნელოვანი რაოდენობით მცირე მოცულობის ნაწარმოებთ. უკანასკნელ შემთხვევაში სათაური შეიძლება შეივსოს მოკლე ანოტაციით, რომელიც მოგვცემს საერთო წარმოდგენას კრებულის შინაარსზე.

აკაკი წერეთელი. საიუბილეო კრებული. თბ., თბილ. სახ. უნ-ტი, 1940.
VI, 451 გვ.; 1 ფ. პორტრ.

აგიტაცია სამამულო ომის სამსახურში. კრებული მასალებისა აგიტატორის დასახმარებლად თბ., „კომუნისტი“, 1941.
36 გვ.
1941 წელს გაზ. „პრავდაში“ გამოქვეყნებული სტატიები.

Моя любимая Родина. [Сборник худож. творчества школьников]. М., „Молодая гвардия“, 1951.
126 стр. илл.; 10 л. илл.
В конце книги сост.: А. Сысоева, З. Яхонтова.

Мы работаем на мир. [Сборник]. Челябинск, Обл. гос. изд., 1951.
135 стр.
Рассказы стахановцев, колхозников, ученых, педагогов и журналистов Южного Урала.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ვ) კატალოგში კრებულის შინაარსის გახსნა არ განისაზღვრება მასში მოთავსებულ წერილების ჩამოთვლით, ნაწილების აღნიშვნით ან ავტორების გვარების ჩამოთვლით. ცალკეულ ნაწარმოებზე ან წერილებზე, რომლებიც ამ ბიბლიოთეკის მკითხველთა განსაკუთრებულ ინტერესს იწვევს, რეკომენდებულია შესდგეს ანალიტიკური აღწერილობა (ანალიტიკური აღწერილობის შედგენის წესები იხ. მე-8 ნაწილში).

§ 96. კრებულები, რომელთაც არ აქვთ საერთო სათაური. ა) კრებულები, რომელთაც არ აქვთ საერთო სათაური და რომელთა თავფურცელზე ან გარეკანზე ჩამოთვლილია ავტორები და სათაური კრებულში მოთავსებულ ორი ან სამი დამოუკიდებელი ნაწარმოებისა, აიწერება პირველი ნაწარმოების ავტორზე. მეორე და მესამე ავტორების გვარები და მათი ნაწარმოებების სათაურები მოიყვანება აღწერილობის ტექსტში იმ ფორმით და თანმიმდევრობით, როგორიც ეს მოცემულია თავფურცელზე (გარეკანზე) და გამოიყოფა ტირეთი. თუ აუცილებელია, მეორე და მესამე ნაწარმოებზე, რომლებიც კრებულშია მოთავსებული, შეიძლება გაკეთებულ იქნას ანალიტიკური აღწერილობა.

საერთო სათაურის არ მქონე კრებულების აღწერილობის ნიმუში

ტერნოვსკი ს. დ.
ბავშვის დაცვა უბედური შემთხვევისაგან. — ე. ა. ცობი. ავადმყოფი ბავშვის მოვლა ოჯახში
თბ., საქმედგამი, 1952.
31 გვ. (სან. განათლების ბ-კა. 99).
ავტ. ნაჩვენებია გარეკანზე.

ანალიტიკური აღწერილობის ნიმუში

ცობი ე. ა.
ავადმყოფი ბავშვის მოვლა ოჯახში, — წიგნში: ტერნოვსკი ს. დ. ბავშვის დაცვა უბედური შემთხვევისაგან. თბ., 1952, გვ. 11—30.

ბ) თუ წიგნი სხვადასხვა ავტორის რამდენსამე შრომას შეიცავს, მაგრამ თავფურცელზე (გარეკანზე) მოყვანილია მხოლოდ პირველი შრომის სათაური, აღწერა ხდება თავფურცლის (გარეკა-

ეროვნული

ნის) მიხედვით. კრებულში მოთავსებულ სხვა დანარჩენ ნაწარმოე-ბის შესახებ კეთდება შენიშვნა, რომელიც იწყება სიტყვებით: „წიგნში აგრეთვე“... („В книге также“)...

Волков П. Г.
Льнообрабатывающие машины—на полную мощность. Минск, Гос. изд БССР. Ред. с.-х. лит, 1951.
19 стр. с илл. (М-зо сельского хозяйства БССР, Упр. с.-х. пропагады).
Авт. указан на 17-й стр.: П. Волков, лауреат Сталинской премии,
В книге также: П. Кондрашук. Как повысить производительность машины „ТЛ-40“.

§ 97. **წერილები. მიწერ-მოწერა.** ა) ერთი პირის წერილები მეორესადმი, ან რამდენსამე პირისადმი აიწერება წერილების ავტორის სახელით.

ადრესატზე (ადრესატებზე) კეთდება დამატებითი აღწერილობა მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როდესაც ადრესატი პოლიტიკური მოღვაწეა ან ცნობილი მოღვაწე მეცნიერებასა, ლიტერატურასა ან ხელოვნებაში.

ᲬᲔᲠᲘᲚᲔᲑᲘᲡ ᲐᲦᲬᲔᲠᲘᲡ ᲜᲘᲛᲣᲨᲘ

ბელინსკი ბ.
წერილი გოგოლს. თარგმ. ვ. მგალობლიშვილისა [წინასიტყვა და რედ. გ. ჯიბლაძის] თბ., საბლიტგამი, 1948.
40 გვ.; 1 ფ. პორტრ.

გოგოლი ნ. ვ.
ბელინსკი ბ.
წერილი გოგოლს. თბ., 1948.

ბ) მიწერმოწერა რამდენიმე პირთა შორის აიწერება იმ წესით, რომელიც მიღებულია რამდენიმე ავტორის ნაწარმოებთათვის. (იხ. §§ 48—49).

მარქსი კ. და ენგელსი ფ.
რჩეული წერილები. [თარგმ. ფ. გოგიჩაიშვილის და შ. პაპუაშვილის მიერ, დ. ლაშქარაძის რედ.] თბ., სახელგამი. პოლიტ. ლიტ. სექტ., 1949.
XII, 594 გვ.; 1 ფ. სურ. (საკ. კ. პ. (ბ) ც. კ-თან არს. მარქს—ენგელს—ლენინის ინს-ტის საქ. ფილიალი).

მეორე ავტორზე დამატებითი აღწერილობის ნიმუში

ენგელსი ფ.
მარქსი კ. და ენგელსი ფ.
რჩეული წერილები. თბ , 1949.

§ 98. ცალკე პირთა ცხოვრებისა და მოღვაწეობისადმი მიძღვნილ ნაწარმოებთა აღწერა. ა) ცალკე პირთა ბიოგრაფიები, საიუბილეო კრებულები, კრებულები „პატივსაცემად“, „სახსოვრად“ და ანალოგიური გამოცემები („პერსონალიები“) აიწერება თანახმად საერთო წესებისა. იმ პირზე, რომლის ცხოვრებასა და მოღვაწეობას მიეძღვნა წიგნი, კეთდება დამატებითი აღწერილობა. დამატებითი აღწერილობის თავსათაურში, ინიციალების შემდეგ, მათგან მძიმეთი გამოყოფით იწერება სიტყვა „მასზე“ („о нем“ или „о ней“).

„პერსონალიების“ აღწერილობის ნიმუში

ასათიანი ლ.
ვლადიმერ მაიაკოვსკი საქართველოში. თბილისში წაკითხული საჯარო ლექციის სტენოგრამა. თბ., 1951.
32 გვ. (საქ. სსრ პოლიტ. ცოდნის გამ. საზ-ბა).

ილია ჭავჭავაძე. საიუბილეო კრებული. (1837—1937). თბ., სახ. უნ-ტი, 1939.
439 გვ.; 1 ფ. პორტრ.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

მაიაკოვსკი ვ., მასზე.
ასათიანი ლ.
ვლადიმერ მაიაკოვსკი საქართველოში. თბ., 1951.

ჭავჭავაძე ი., მასზე.
ილია ჭავჭავაძე. საიუბილეო კრებული (1837—1937). თბ., 1939.

ბ) წიგნები, რომელშიაც ბიოგრაფიულ ცნობებთან ერთად მოცემულია ამა თუ იმ პიროვნების მოწინავე გამოცდილება მრეწველობის ან სოფლის მეურნეობის დარგში, აიწერება იმავე წესით. დამატებითი აღწერილობა ისე როგორც ძირითადი, უნდა იძლეოდეს წარმოდგენას იმ პიროვნების პროფესიის შესახებ, ვისაც წიგნი მიეძღვნა.

Борисов А.
Методы работы токаря Г. С. Борткевича [лауреата Сталинской премии]. Под ред. инж. А. Н. Оглоблина. Л., Лениздат, 1948.
46 стр. с черт.

მალაზონია ნ.
ასმათ ჯიჯავაძე. [ქობულეთის რაიონის სტალინის სახელ. კოლმეურნეობის მერგოლეური, სოციალისტური შრომის გმირი]. ბათუმი, აჭარის სახელგამი, 1950.
39 გვ. პორტრ. (სოციალისტური შრომის გმირები).

ეროვნული ბიბლიოთეკა

Борткевич Г. С., о нем.
Борисов А.
Методы работы токаря Г. С. Борткевича [лауреата Сталинской премии]. Л., 1948.

ჯიჯავაძე ა. ყ., მასზე.
მალაზონია ნ.
ასმათ ჯიჯავაძე [ქობულეთის რაიონის სტალინის სახელ. კოლმეურნეობის მერგოლური, სოციალისტური შრომის გმირი]. ბათუმი, 1951.

გ) დამატებითი აღწერილობანი არ კეთდება იმ შემთხვევებში, თუ წიგნი აწერილია სათაურზე და სათაური იწერება პიროვნების გვარით ან ინიციალებით ან და სრული სახელითა და მამის სახელით. ამ ბარათების ანბანურ კატალოგში განლაგების დროს, ინიციალები, სახელები და მამის სახელები მხედველობაში არ მიიღება.

ა. ს. პუშკინი საქართველოში. კრებული წერილების და მასალების. გამოც. საქ. რესპ. საიუბილეო კომიტ-ის რედ. თბ., „ფედერაცია", 1938.
232 გვ.; 16 ფ. ილ.

---

§ 99. **ნაწარმოებნი კოლექტივის შესახებ.** ა) ნაწარმოებნი, რომელნიც მიეძღვნება დაწესებულება-ორგანიზაციის ისტორიას ან საქმიანობას, აიწერება საერთო წესით. კოლექტივის სახელწოდებაზე კეთდება დამატებითი აღწერილობა.

ჟორდანია გ.
კავკასიური მუზეუმის დაარსება. საქ. სახ. მუზეუმის ისტორიის შესწავლისათვის. თბ., საქ. მეც. აკადემია, 1951.
VIII, 207 გვ.; 16 ფ. ილ. (სსრ. მეც. აკადემია აკად. ს. ჯანაშიას სახელ. საქ. სახ. მუზეუმი).

ეროვნული ბიბლიოთეკა

> საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმი, მასე.
> ჟორდანია გ.
> კავკასიური მუზეუმის დაარსება. თბ., 1951.

ბ) თუ წიგნი არ შეიცავს საკმაო ფაქტიურ მასალას (ისტორიულისა და აღწერილობითი ხასიათისას) კოლექტივზე, მაგრამ აშუქებს წარმოების მხოლოდ ცალკეულ საკითხებს, დამატებითი აღწერილობა კოლექტივზე შეიძლება არ გაკეთდეს.

> Изучение и внедрение стахановского опыта в машиностроении. Опыт применения метода инж. Л. Ф. Ковалева на Горьк. автомоб. заводе им. Молотова М., Машгиз, 1951.
> 156 стр. с илл.
> Перед загл. авт.: Б. Ф. Еремин, Я. Ф. Стигнеев, В. В. Коняшов [и др.].

§ 100. ნაწარმოებნი, მიძღვნილი ქვეყნის, მხარის, ადგილისა და ქალაქის აღწერილობისადმი. ა) ნაწარმოებნი, რომელნიც ქვეყნის, მხარის, ადგილის, ქალაქის და ა. შ. აღწერილობას მიეძღვნა, აიწერება საერთო წესით. ადგილის ოფიციალურ სახელწოდებაზე შეიძლება გაკეთდეს დამატებითი აღწერილობა.

> ბერულავა კ.
> აფხაზეთის ისტორიული ადგილები. თბ., საქ. მეც. აკადემია, 1951.
> 80 გვ. (საქ. სსრ მეც. აკად. მეც. პოპულ. ლიტ. სერია).

> აფხაზეთის ასსრ.
> ბერულავა კ.
> აფხაზეთის ისტორიული ადგილები. თბ., 1951.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ჩავლეიშვილი ა.
კორეელი ხალხის ბრძოლა თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობისათვის. თბ., სახელგამი. პოლიტ-ლიტ. სექტ., 1951.
111 გვ. ილ.

კორეის სახალხო-დემოკრატიული რესპუბლიკა.
ჩავლეიშვილი ა. კ.
კორეელი ხალხის ბრძოლა თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობისათვის. თბ., 1951.

გვრიტიშვილი დ. და მესხია შ.
თბილისის ისტორია. თბ., საბლიტგამი „საბჭოთა მწერალი", 1952.
296 გვ.

თბილისი.
გვრიტიშვილი დ. და მესხია შ.
თბილისის ისტორია თბ., 1952.

Мирошниченко Б. А. и Цимберг И. Е.
Справочник-путеводитель по Днепру (От устья р. Припяти до Днепро-Бугского лимана). М., Речиздат, 1951.
223 стр. с илл.
На обл. авт. не указаны.

Днепр.
Мирошниченко Б. А. и Цимберг И. Е.
Справочник-путеводитель по Днепру. М., 1951.

ბ) თუ წიგნი აშუქებს ქვეყნის, მხარის ან ქალაქის რომელიმე კერძო საკითხს, დამატებითი აღწერილობა მათზე არ კეთდება.

კუზმინი ი.
ომის დამთავრება და სსრ კავშირის გადასვლა მშვიდობიან განვითარებაზე. თბ., სახელგამი. პოლიტ. ლიტ. სექტ., 1946.
28 გვ.

ხირსელი ი. ზ.
სოფელ არხილოსკალოს კიროვის სახელობის სასოფლო-სამეურნეო არტელის ეკონომიკა. (საქ. სსრ წითელწყაროს რაიონი). თბ., 1949.
14 გვ.

§ 101. **შემოკლებანი, დამუშავებანი, გადმოცემანი, ინსცენირებანი და ამისდაგვარი.** ა) შემოკლებანი დამუშავებანი, გადმოცემანი და სხვ., როგორც წესი, აიწერება ორიგინალის ავტორის გვარზე.

დამუშავების აღწერილობის ნიმუში ორიგინალის ავტორზე

მოშლიაკი ი.
ხასანის ტბასთან. [მოთხრობა საშუალო ასაკისათვის]. დამუშავება მ. მეიეროვიჩისა, ნახ. რ. მერშანიკისა. თარგმ. შ. გამყრელიძემ. თბ., საბლიტგამი. 1939.
42 გვ. ილ.; 1 ფ. პორტრ.

ბ) თუ გადამუშავება იმდენად მნიშვნელოვანია, რომ მის შედეგად იქმნება ახალი ნაწარმოები, მაშინ ძირითადი აღწერილობა დგება გადამუშავების ავტორის სახელით, ხოლო ორიგინალის ავტორზე კეთდება დამატებითი აღწერილობა. კერძოდ, ინსცენირებანი აიწერება ინსცენირების ავტორის გვარზე.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ინსცენირების აღწერილობის ნიმუში

გელეიშვილი ქ.
სოლომონ მორბელაძე. კომედია 2 მოქმ. და 4 სურ. დ. კლდიაშვილის მოთხრობების მიხედვით. თბ., 1941.
22 გვ. (საქ. სსრ ხალხურ შემოქმედების ცენტრ. სახლი.

დამატებითი აღწერილობის ნიმუში ინსცენირებული ნაწარმოების ავტორზე

კლდიაშვილი დ.
გელეიშვილი ქ.
სოლომონ მორბელაძე. კომედია 2 მოქმ. და 4 სურ. თბ., 1941.

გ) უცხო ენების ტექსტების გადამუშავება, შემოკლება, დალაგება, გადმოკეთება, რომელიც სასწავლო მიზნით კეთდება, და რომელთაც აქვთ თავფურცელი და გარეკანი სხვადასხვა ენებზე — აიწერება ორიგინალის ავტორის გვარზე, იმ ენაზე, რომელზედაც მოსწავლენი ლაპარაკობენ და ვისთვისაც წიგნია დანიშნული. თუ ბიბლიოთეკაში არის უცხოურ წიგნების კატალოგი — ამ წიგნის ავტორზე, წიგნის ორიგინალის ნაწარმოების სათაურის დართვით მშობლიურ ენაზე, კეთდება დამატებითი აღწერილობა.

სასწავლო მიზნით გაკეთებული გადამუშავების აღწერილობის ნიმუში

იულიოს კეისარი.
ომი გალებთან. [რედ. ს. ყაუხჩიშვილი] წიგ. 1. თბ., სახ. უნ-ტი, 1949.
40 გვ. (ბერძნული და ლათინური ტექსტები სტუდენტთა პრაქტიკული ვარჯიშობისათვის № 1).
თავფურცელზე: C.Juli Caesaris. Belli Gallici·
აღწერილია კანის მიხ.

დამატებითი აღწერილობის ნიმუში

Julius Caesar C.
Belli gallici (სათაური თავფ.) იულიოს კეისარი.
ომი გალებთან. თბ., 1951.

§ 102. ლიბრეტო და მასალები თეატრის დადგმისათვის. თეატრალური დადგმების ლიბრეტო და მასალები აიწერება სათაურზე. პიესის ავტორზე ან კომპოზიტორზე (ლიბრეტოს აღწერის დროს) კეთდება დამატებითი აღწერილობა.

ლიბრეტოს აღწერილობის ნიმუში

შოთა რუსთაველი. ოპერა — ლეგენდა. 4 მოქმ. მუსიკა დ. არაყიშვილისა. ტექსტი ა. შანშიაშვილისა ლიბრეტო. ტფ., 1933.
38 გვ. (ტფილისის სახ. ოპერა).

კომპოზიტორზე დამატებითი აღწერილობის ნიმუში

არაყიშვილი დ.
შოთა რუსთაველი. ოპერა—ლეგენდა. ლიბრეტო.
ტფ., 1933.

თეატრალური დადგმის მასალების აღწერილობის ნიმუში

„Дядя Ваня“. Сборник статей к спектаклю Государственного ордена Трудового Красного Знамени акад. театра драмы им. А. С. Пушкина. Л., 1947.
40 стр. с илл., портр.; 5 л. илл., портр.
Перед загл. авт. пьесы: А. Чехов.

პიესის ავტორზე დამატებითი აღწერილობის ნიმუში

Чехов А. П.
„Дядя Ваня“. Сборник статей к спектаклю...
Л., 1947.

§ 103. გაგრძელებანი, დამატებანი, დანართები და ა. შ. ა) გაგრძელებანი, დამატებანი, დანართები და სხვ., რომელთაც სა-

ქუთარი სათაურები აქვთ და ცალკე არიან გამოცემულნი, აღწერილებიან როგორც დამოუკიდებელი ნაწარმოებნი. ძირითადი ნაწარმოების სათაური, თუ ის არ შედის გაგრძელების, დამატების, დანართის სათაურში, ან ქვესათაურულ ცნობებში, ნაჩვენები უნდა იქნეს შენიშვნაში.

გარდა ამისა რეკომენდირებულია გაგრძელების, დამატებისა და დანართების სათაურები მოყვანილ იქნას იმ გამოცემის აღწერილობის შენიშვნაში, რომლის გაგრძელებას ან დამატებას ისინი წარმოადგენენ.

გაგრძელების მქონე აღწერილობის ნიმუში

ბელიაშვილი ა.
თავგადასავალი ბესიკ გაბაშვილისა. რომანი გამოც. მე-2 თბ., „საბჭოთა მწერალი“, 1950.
118 გვ. ილ.
გაგრძელება — რომანი „ოქროს ჩარდახი“.

აღწერილობის ნიმუში იმ წიგნისა, რომელიც თვით წარმოადგენს გაგრძელებას

ბელიაშვილი ა.
ოქროს ჩარდახი. რომანი. თბ., „საბჭოთა მწერალი“, 1953.
296 გვ.
გაგრძელება რომანისა: „თავგადასავალი ბესიკ გაბაშვილისა“.

აღწერილობის ნიმუში წიგნისა, რომელიც თვითონ წარმოადგენს დამატებას

Справочные материалы для нормирования учебно-производственных работ на Фрезерных станках М., Трудрезервиздат, 1951.
48 стр. (М-во труд. резервов СССР. Учеб.-метод. упр. Производ.-техн отд).
Доп. к Инструкции по нормированию Учебно-производственных работ учащихся металлообрабатывающих профессий и ремесленных, железнодорожных. горно-промышленных и специальных училищах.

ბ) გაგრძელებებსა, დამატებებსა, დანართებსა და ა. შ. რომ-
მელთაც საკუთარი სათაური არ აქვთ ან და რომელთა სათაური ემთხვევა ძირითადი გამოცემის სათაურს, დამოუკიდებელი აღწერილობა არ უკეთდება. გაგრძელების დამატების და ამის დაგვართა არსებობა აღინიშნება ძირითადი ნაწარმოების აღწერილობის შენიშვნაში და იწყება სიტყვებით: „დანართი“. („Прил“).

მიქელაძე მ. დ.
ტექნიკური ხაზვა. ნაწ. 1— ბ., ტექნიკა და შრომა“, 1951,
ნაწ. 1. გეოგრაფიული ხაზვა. (ტექსტი), 11 გვ.
დანართი: გეომეტრიული ხაზვის ალბომი. 39 ფ. ნახაზ.

§ **104. ილუსტრაციების ალბომები.** გამოცემები, რომელნიც მხოლოდ ილუსტრაციებისაგან ან და ილუსტრაციებისა და მათი განმმარტებელი ტექსტისაგან შედგება, აიწერება მხატვრის გვარზე. ტექსტის ავტორზე შეიძლება გაკეთდეს დამატებითი აღწერილობა.

მხატვრის გვარით აღწერილობის ნიმუშები

ზიჩი.
ვეფხის ტყაოსანი. ზიჩის სურათები. [ალბომი] [თბ.], სახელგამი, [წ. არ.],
26 ფ. ცალკე ილ. კაბრაში.

წათაძე გ.
ვეფხის ტყაოსნის ფრინველები. თბ., საბლიტგამი, 1938.
16 გვ. ილ.

(კეთდება დამატებითი აღწერილობა შ. რუსთაველზე).

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ნაწილი 7

პერიოდულ და გრძელდებად გამოცემათა აღწერილობა

ა. პერიოდული გამოცემანი

§ 105. ზოგადი წესები. პერიოდული გამოცემანი „პერიოდიკა“, ჟურნალები და გაზეთები, მათი ბიბლიოთეკაში თანდათანობით მიღებისდაგვარად ტარდება რეგისტრაციაში მათთვის შემოღებულ სპეციალურ ბარათებზე, ან და პერიოდიკის სარეგისტრაციო რვეულებში[1].

სააღრიცხვო-სარეგისტრაციო ბარათები შეიძლება გამრავლებულ იქნას და გამოვიყენოთ როგორც კატალოგი.

მაგრამ იმ ბიბლიოთეკებში, სადაც არის პერიოდიკის მნიშვნელოვანი ფონდი, სასურველია შემოღებულ იქნას სპეციალური კატალოგი.

§ 106. ჟურნალების აღწერა. ა) ჟურნალები აიწერება სათაურზე, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც სათაურში შედის გამომცემელი კოლექტივის სახელწოდება როგორც მისი განუყოფელი ნაწილი.

აღწერა ხდება პირველი ტომის ან ნაკვეთის („ნომრის“) მიხედვით, რომელიც ბიბლიოთეკაში მოიპოვება. საფუძვლად მისაღებია თავფურცელი, და თუ ის არ არის გარეკანი ან ტექსტის პირველი გვერდი.

ბ) ჟურნალის აღწერილობა შედგება ორი ნაწილისაგან: 1) საერთო ნაწილისა და 2) სპეციფიკაციისაგან.

საერთო ნაწილი შეიცავს: ჟურნალის სათაურს, ქვესათაურულ

[1] იხ. „მასობრივი ბიბლიოთეკების საბიბლიოთეკო ტექნიკის მინიმუმი“. თბ., 1952 § 31. ფორმები №№ 4, 5, 5-ა.

ცნობებს, ბეჭდილობით ცნობებს, ზესათაურულ ცნობებს და შენიშვნას, რომელიც მთელ გამოცემას ეხება.

ბეჭდილობის ცნობებში უჩვენებენ გამოცემის ადგილს, პირველ და უკანასკნელ წლებს, რომელთა კომპლექტებიც ბიბლიოთეკაში ინახება. თუ გამოცემა გამოსვლას განაგრძობს, ბეჭდილობით ცნობებში უჩვენებენ მხოლოდ პირველ თარიღს, რომლის შემდეგ ისმება ხაზი (აღწერილობის ღია ფორმა).

სპეციფიკაცია შეიცავს გამოცემის წლების და ბიბლიოთეკებში არსებული ჟურნალების ნომრების ან ნაკვეთების ჩამოთვლას.

გ) აღწერილობა განაწილდება ორ ბარათზე, პირველ ბარათზე განლაგდება აღწერილობის საერთო ნაწილი, მეორეზე — სპეციფიკაცია.

ნიმუში იმ ჟურნალის აღწერილობისა, რომელიც გამოსვლას განაგრძობს

1

აგიტატორის ბლოკნოტი. საქართველოს კ. პ. (ბ) ცენტრ. კომიტეტის პროპაგანდისა და აგიტაციის განყოფილება. თბ., 1944.

იხ. შ. ბარ.

2

1944. № 1—24
1945. № 1—24
1946. № 1—24
1947. № 1—24
1948. № 1—24
1949. № 1—24
1950. № 1—24
1951. № 1—24

§ 107. **ჟურნალის სათაურის გამოცვლა.** იმ შემთხვევაში, როდესაც ჟურნალის სათაური იცვლება, წარმოებს ორი აღწერა: 1. უკანასკნელი სათაურით (იმ ნომრებისათვის, რომელნიც სახელწოდების გამოცვლის შემდეგ გამოვიდნენ) და 2. ძველი სათაურით (იმ ნომრებისა, რომელნიც სახელწოდების გამოცვლამდე გამოვიდა). ორივე აღწერილობის ბარათებზე კეთდება შენიშვნები: აღწე-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

რიოდზე უკანასკნელი სათაურით, ფორმით, „1945 წ. № 9-მდე გამოდიოდა სათაურით...“ აღწერილობაზე წინანდელი სათაურით: „1945 წ. 9-დან გამოდის სათაურით...“.

ჟურნალის აღწერილობა პირველი სათაურით

1

ბოლშევიკი. საქართველოს კ. პ. (ბ) ც. კ-ის ყოველთვიური თეორიული და პოლიტიკური ჟურნალი. თბ., 1947—1952.

1952 წ. № 11-დან გამოდის სახელწოდებით: საქართველოს კომუნისტი. საქ. კ. პ. ცენტრ. კომ-ტის თეორიული და პოლიტ. ჟურნალი.

იხ. შ. ბარ.

2

1947. № 1—12
1948. № 1—12
1949. № 1—12
1950. № 1—12
1951. № 1—12
1952. № 1—11

ჟურნალის აღწერილობა მისი ახალი სათაურით

1

საქართველოს კომუნისტი. საქართველოს კ. პ. ცენტრ. კომიტეტის თეორიული და პოლიტიკ. ჟურნალი. თბ., 1951 —

1952 წ. № 11-მდე. გამოდიოდა სახელწოდებით: ბოლშევიკი. საქართველოს კ, პ. (ბ) ც. კომ-ტის ყოველთვ. თეორიული და პოლიტ. ჟურნალი.

იხ. შ. ბ.

2

1952. № 11. 12.

ჟურნალის აღწერილობა მისი პირველი სათაურით

1

ოქტომბრელი. ალკკ ცენტრ. კომ-ტის და საქ. განსახ-
კომის ერთთვიური ორგანო. თბ., 1939—
1947.

1947 წ. № 9-დან გამოდის სათაურით: დილა.
საქართველოს ალკკ ცენტრ. კომ-ტის ყოველთვ. ორ-
განო. საბავშვო ჟურნალი მცირეწლოვანთათვის.

იხ. შ. ბ.

2

1939. № 1—12
1940. № 1—12
1941. № 1— 5
1945. № 1—12
1946. № 1—12
1947. № 1— 8

ჟურნალის აღწერილობა მის ახალ სათაურზე

1

დილა. საქართველოს ალკკ ცენტრალური კომიტეტის
ყოველთვიური ორგანო. საბავშვო ჟურნალი
მცირეწლოვანთათვის. თბ., 1947—

1947 წ. № 9-მდე გამოდიოდა სახელწოდებით:
ოქტომბრელი.

იხ. შ. ბარ.

2

1947. № 9—12
1948. № 1—12
1949. № 1—12
1950. № 1—12
1951. № 1—12
1952. № 1—12

§ **108.** გაზეთის აღწერა. ა) გაზეთები აიწერება სათაურზე იმ შემთხვევაშიც, როდესაც სათაურში შედის გაზეთის გამომცემი დაწესებულებისა და ორგანიზაციის სახელწოდება. აღწერა ხდება გაზეთის თავსათაურით.

ბ) გაზეთის აღწერილობა ორი ნაწილისაგან შედგება 1) საერთო ნაწილისაგან და 2) სპეციფიკაციისაგან.

საერთო ნაწილი შეიცავს: გაზეთის სათაურს, ქვესათაურულ

ცნობებს, მითითებებს პერიოდულობის შესახებ (თუ ეს ცნობა არის გამოცემაში), ბეჭდილობის ცნობებს და შენიშვნებს, რომლებიც მთელ გამოცემას ეხება.

ბეჭდილობის ცნობაში უჩვენებენ გამოცემის მხოლოდ ადგილს და წელს. (იხ. § 106-ბ).

სპეციფიკაცია შეიცავს იმ წლების მითითებას, რომელთა შესაბამისი გაზეთის კომპლექტები ინახება ბიბლიოთეკაში.

გაზეთის აღწერილობის ნიმუში

1

სახალხო განათლება. საქართველოს სსრ განათლების სამინისტროს და დაწყებითი და საშუალო სკოლის მუშაკთა პროფკავშირის ცენტრ. კომ-ტის ორგანო. თბ., 1946—.

იხ. შ. ბარ.

2

1946
1947
1948
1949
1950
1951
1952.

გ) იმ შემთხვევაში, როდესაც გაზეთის სათაური იცვლება უნდა ვიხელმძღვანელოთ იმ წესით, რომელიც ჟურნალის სათაურის გამოცვლას ეხება (§ 107).

გაზეთის აღწერა მის პირველ სათაურზე

1

ლიტერატურული საქართველო. საქართველოს საბჭოთა მწერლების კავშირის ყოველკვირეული ორგანო. თბ., 1936—1943.

1943 წ. 22 ოქტომბრიდან გამოდის სახელწოდებით: ლიტერატურა და ხელოვნება.

იხ. შ. ბარ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

		2
		1936 1937 1938 1939 1940 1941 1942 1943.

გაზეთის აღწერა მის ახალ სათაურზე

		1
		ლიტერატურა და ხელოვნება. საქართველოს საბჭოთა მწერლების კავშირის და ხელოვნების საქმეთა სამართველოს ყოველკვირეული ორგანო. თბ., 1943—1953. 1943 წ. 26 სექტემბრამდე გამოდიოდა სახელწოდებით: ლიტერატურული საქართველო. იხ. შემ. ბარ.

		2
		1943. 1944. 1945. 1946. 1947. 1948. 1949. 1950. 1951. 1952. 1953.

ბ) გრძელდებადი გამოცემები

109. ზოგადი დებულებანი. ა) გრძელდებად გამოცემებს მიეკუთვნებიან „შრომები“, „სამეცნიერო ჩანაწერები“ და ამის მაგვარი გამოცემანი, რომელთაც ჩვეულებრივ სამეცნიერო დაწესებულებანი და უმაღლესი სასწავლებლები უშვებენ „და ცალკე დანომრილი ტომების ნაკვეთების და სხვ. სახით გამოდიან საერთო სათაურით. ნაკვეთები ფორმდებიან სხვადასხვა გვარად. ზოგიერთ გამოცემებს მხოლოდ საერთო სათაური აქვს, სხვები საერთო სა-

თაურს გარდა შეიცავენ მითითებას ავტორზე, და ტომში შესული ნაშრომების სათაურზე.[1]

ბ) გამოცემები, რომელთა ნაკვეთებს მხოლოდ საერთო სათაური აქვთ, ერთ საერთო აღწერილობას ღებულობენ. ეს აღწერილობა კეთდება გამომცემელი კოლექტივის სახელწოდებით, თუ ეს უკანასკნელი წარმოადგენს განუყოფელ ნაწილს სათაურისას ან ქვესათაურისას.

გ) თუ გამოცემის თვითეული ნაკვეთი წარმოადგენს ავტორის ნაწარმოებს ან თემატურ კრებულს დამოუკიდებელი სათაურით, ნაკვეთები ღებულობენ ინდივიდუალურ აღწერილობას. გარდა ამისა იმ ბიბლიოთეკებში, სადაც მნიშვნელოვანი ფონდია სამეცნიერო ლიტერატურის, სამეცნიერო და ტექნიკურ ბიბლიოთეკებში, საჭიროა მათი სპეციალობის მიხედვით შესდგეს აგრეთვე კრებსითი აღწერილობა.

§ 110. გრძელდებადი გამოცემები, რომელთაც მხოლოდ საერთო სათაური აქვთ. ა) საერთო სათაურის მქონე გრძელდებადი გამოცემების აღწერილობა ორი ნაწილისაგან შედგება: 1) საერთო ნაწილისაგან და 2) სპეციფიკაციისაგან.

ბ) საერთო ნაწილში მოიყვანება გამომცემი კოლექტივის დასახელება (კოლექტიური ავტორის წესით აღწერისას), სათაური, მითითება პირველ ნომერზე (თუ არის თანმიმდევრული ნუმერაცია ტომებისა), ადგილი და გამოცემის პირველი წელთაგანი, ზესათაურული ცნობები (სათაურზე აღწერილობის შემთხვევაში), შენიშვნები, რომლებიც მთელ გამოცემას შეეხება.

რედაქტორის გვარს, კოლეგიის შემადგენლობას და აგრეთვე, გამომცემლობის სახელწოდებას—აღწერილობაში არ უჩვენებენ.

გ) სპეციფიკაციაში მოიყვანება ბიბლიოთეკაში არსებულ გამოცემათა ნაკვეთების ან ტომების ჩამოთვლა. ამასთან ერთად, გამჭოლი ნუმერაციის შემთხვევაში ჩაწერა იწყება ნაკვეთების ნომრების მითითებით, რომელთაც მისდევს შესატყვისი ნაკვეთების გამოცემის წელი. თუ ტომების ნუმერაცია წლების მიხედვით არის

---

[1] ამ ინსტრუქციაში განხილულია გრძელდებადი გამოცემების აღწერილობის მხოლოდ ზოგადი შემთხვევები. წესები ისეთ გამოცემათა აღწერისა, რომელთაც აქვთ ქვესერიები, რთული ნუმერაცია და სხვ. მოცემული იქნება „Единые правила по описанию произведений печати для библиотечных каталогов",-ის მეორე ნაწილში, რომელიც მზადდება დასაბეჭდად და რომლის 1-ლი ნაწილი გამოცემულ იქნა 1949 წელს.

გამოცემაში, პირველ ადგილზე გამოიტანება გამოცემის წელი, ხოლო ამის შემდეგ ჩამოთვლიან ნაკვეთების ნომრებს, რომლებიც ბიბლიოთეკაში მოიპოვება.

გრძელდებადი გამოცემის აღწერილობის ნიმუში, რომელსაც აქვს ტომების გამჭოლი ნუმერაცია

1

ქუთაისის სახელმწიფო პედაგოგიური ინსტიტუტი შრომები:... ტ. 1— თბ., 1940 —.
იხ. შ. ბარ.

2

ტ. 1 1940
ტ. 2 1941
ტ. 4 1942
ტ. 5 1943
ტ. 6 1946
ტ. 7 1947
ტ. 8 1948
ტ. 9 1949.

გრძელდებადი გამოცემის აღწერილობის ნიმუში რომელთაც აქვთ ტომების ნუმერაცია წლების მიხედვით

1

მეცნიერებათა აკადემია. საქართველოს სსრ. მოამბე... თბ., 1941.
იხ. შ. ბარ.

2

1941. ტ I.
1942. ტ II.
1943. ტ III.
1944. ტ IV.
1945. ტ V.
1946. ტ VI.
1947. ტ VII.
1948. ტ VIII.
1949. ტ IX.
1950. ტ X.
1951. ტ XI.
1952. ტ XII.

§ 111. **გრძელდებადი გამოცემები, რომელთაც აქვთ კერძო სათაურები.** ა) თვითეული ცალკეული ტომისა ან ნაკვეთის აღწერა წარმოებს წიგნის აღწერის საერთო წესით. გამომცემელი კოლექტივის სახელწოდება და საერთო სათაური მოიყვანება ზესათაურულ ცნობებში იმ ფორმითა და თანმიმდევრობით, როგორც ეს მოცემულია გამოცემაში. ტომის ნომერს უჩვენებენ ზესათაურული ცნობების ბოლოს (იხ. აგრეთვე § 29-ბ).

ტომის ინდივიდუალური აღწერის ნიმუში ავტორის გვარზე

ჩიხელიძე ს.

გეოლოგიური დაკვირვებები ძირულის მასივის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში. თბ., საქ. მეცნ. აკადემია, 1948.

214 გვ. ილ.; 1 ფ. რუკა. (საქ. სსრ მეცნ. აკადემია. გეოლოგიური ინ-ტის შრომები. გეოლოგიური სერია. ტ. IV).

ბიბლიოგრ.: „გამოყენებული ლიტ-რა“, (გვ. 210—214).

ინდივიდუალური აღწერილობის ნიმუში სათაურზე

ცხოველური ლორწოს ბიოლოგიური მნიშვნელობა.
1. ბაყაყი. [პ/მგ. რედ. ვ. ვ. ვორონინი]. თბ., საქმედგამი, 1948.
LIX. 255 გვ. (თბ. სახ. სამედიცინო ინ-ტის შრომები. ტ. 6. სტომატოლოგიური ფაკულტეტი).
ბიბლიოგრაფია ტექსტის შენიშვნაში.

ბ) კრებსითი აღწერილობის საერთო ნაწილი სდგება იმ წესით, რომელიც მოცემულია § 110-ბ-ში. ცნობები სპეციფიკაციაში იმავე წესით ჩაიწერება, როგორც ეს სერიულ აღწერილობაშია. (იხ. § 83).

გრძელდებადი გამოცემის კრებსითი აღწერილობის ნიმუში
(აღწერილობა კოლექტიურ ავტორზე)

1
გეოლოგიური ინსტიტუტი. თბილისი.
შრომები. გეოლოგიური სერია. ტ. 2 (7), —
თბ., 1944—

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

2

ტ. 2 $(7)_1$. კაჭარავა ივ. რაჭა-ლეჩხუმის აუზი და მოსაზღვრე რაიონები პალეოგენის დროს. 1944.

ტ. 2 $(7)_2$ ნუცუბიძე ქ. დასავლეთ საქართველოს ქვედა ცარცის ბრაქიოპოდები. 1945.

ტ. 3 (8) კახიძე ი. საქართველო იურულ დრო-ში. 1947.

გრძელდებადი გამოცემის კრებსითი აღწერილობის ნიმუში (აღწერილობა სათაურზე)

1

საქართველოს ფლორა. საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის თბილ. ბოტანიკური ინ-ტის გამოცემა. მთავარი რედ. ნ. კეცხოველი. გამოცემის რედ., დ. სოსნოვსკი. თბ., 1948—
(საქ. სსრ მეცნიერებათა აკადემია. თბ., ბოტანიკური ინ-ტი).

იხ. შ. ბარ.

2

ტ. 4 NYMPHAEACEAE. შემდგ.: ი. ბარნაბიშვილი, ნ. ბუში, ლ. კემულარია—ნათაძე და სხვ. რედ. ა. ხარაძე. 1948.

ტ. 5. Leguminosae — vosaeceae. შემდგ.: მ. ექვთიმიშვილი, ი. მანდენოვი, მ. სახოკია და სხვ. რედ ა. ხარაძე. 1948.

გ) იმ შემთხვევაში როდესაც გამოცემა გამოსვლას განაგრძობს მაგრამ მის ზოგიერთ ნაკვეთებს არ აქვთ კერძო სათაური, სდგება კრებსითი აღწერილობა, რომლის სპეციფიკაციაში ჩამოთვლილია ყველა ნაკვეთები. იმ ნაკვეთებს, რომელთაც კერძო სათაური აქვთ, ამას გარდა უკეთებენ ინდივიდიალურ აღწერილობას.

1

გეოგრაფიული ინსტიტუტი ვახუშტის სახელობიას. თბილისი.
შრომები. ნაკვ. 1— თბ., 1947—

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

2

ნაკვ. 1. ვახუშტი როგორც გეოგრაფი 1696—1784. 1947.
ნაკვ. 3_1. 1948.
ნაკვ. 3_2. 1948.

(პირველ ნაკვეთზე კეთდება ინდივიდუალური აღწერილობა).

§ 112. **საძიებლები ჟურნალებისა და გრძელდებად გამოცემებისათვის.** ა) წლიური საძიებლები ჟურნალებისა და გრძელდებადი გამოცემებისა, ცალკე გამოცემულნი აღინიშნებიან სპეციფიკაციაში ფორმით: 1951 № 1—12, საძ.

ბ) საძიებლები, რომელნიც რამდენიმე წლის მასალას შეიცავენ, მოიყვანებიან შენიშვნაში, სპეციფიკაციის შემდეგ. თუ გამოცემა გრძელდება, შენიშვნა საძიებლების შესახებ კეთდება ახალ ბარათზე.

1

საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემია. მოამბე... თბ., 1941—

იხ. შ. ბარ.

2

1941. ტ. I. № 1—10.
1942. ტ. II. № 1—10.
1943. ტ. II. № 1—10.
1944. ტ. IV. № 1—10.
1945. ტ. V. № 1—10.
1946. ტ. VI. № 1—10.
1947. ტ. VII. № 1—10.
1948. ტ. VIII. № 1—10.
1949. ტ. IX. № 1—10.
1950. ტ. X. № 1—10.
1951. ტ. XI. № 1—10.
1952. ტ. XIII. № 1—10.

იხ. შ. ბარ.

3

ტ. I—XI. 1940—1950. სტატიების მაჩვენებელი. თბ., 1953.
213 გვ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ნაწილი 8

ანალიტიკური აღწერილობა

ა. ძირითადი წესები

§ 113 **ზოგადი დებულებანი.** ა) ანალიტიკური აღწერილობანი კეთდება ცალკე ნაწარმოებებზე, სტატიებზე, გამოსვლებზე, წერილებზე და ა. შ., რომლებიც მოთავსებულია ჟურნალებში, გაზეთებში, გრძელდებად გამოცემებში, თხზულებებში, კრებულებში, აგრეთვე ნაწარმოების ნაწილზე, კარზე ან თავზე.

ბ) ანალიტიკური აღწერილობის შედგენის დროს უნდა ვიხელმძღვანელოთ საერთო დებულებებით, რომლებიც მოცემულია წინამდებარე „ერთიანი წესების" სათანადო პარაგრაფში. აღწერილობის თავსათაურის, სათაურის, ქვესათაურული ცნობების, შენიშვნების და სხვათა შესახებ. საკითხი კოლექტიური ავტორის გამოყენების შესახებ წყდება იმ წესების საფუძველზე, რომლებიც მოცემულია § 51.

გ) ცნობები, რომლებიც ტექსტალურად გადაიტანებიან აღწერილობაში სტრიქონების ქვეშ მოცემული შენიშვნებიდან, სარჩევიდან და ა. შ. ფრჩხილებში არ ჩაისმება. ცნობები, რომლებიც ბიბლიოგრაფის მიერ არის შედგენილი მისი საკუთარი ფორმულირებით ტექსტის ან სხვა წყაროს საფუძველზე, მოთავსდება კვადრატულ ფრჩხილებში.

§ 114. **აღწერილობის ელემენტები.** აღწერილობის ელემენტები ჩაიწერებიან ბარათზე ან ბიბლიოგრაფიულ საძიებელში შემდეგი წესით:

ა. აღწერილობის თავსათაური;

ბ. სათაური;

ეროვნული ბიბლიოთეკა

გ. ქვესათაურული ცნობები;
დ. ცნობები გამოცემის შესახებ, რომელშიც სტატიაა დაბეჭდილი;
ვ. შენიშვნები.

აღწერილობას შეიძლება თან ახდეს ანოტაცია.

§ 115. აღწერილობის ფორმა. კატალოგებსა და ბიბლიოგრაფიულ კარტოთეკებში იყენებენ სტატიების და წერილების აღწერილობის ფორმას, რომელიც ანალოგიურია წიგნის აღწერილობის ფორმასთან (იხ. § 6-7). ცნობები იმ გამოცემის შესახებ, რომელშიაც მასალაა დაბეჭდილი, მოიყვანება ქვესათაურული ცნობების შემდეგ და უკანასკნელისაგან გამოიყოფა ხაზით — (ტირეთი).

ანალიტიკური აღწერილობის ნიმუში კატალოგებისა და კარტოთეკებისათვის

კამარი მ. და კონსტანტინოვი ფ.
მეცნიერების ადგილი და როლი საზოგადოების განვითარებაში. — „ბოლშევიკი“, 1952, № 3, გვ. 47 — 68.

იდეოლოგიური მუშაობა ავიყვანოთ პარტიის მიერ დასახული ამოცანების დონეზე. [მოწინავე].— „საქართვ, კომუნისტი“, 1952, № 12, გვ. 3—15.

სსრკ მინისტრთა საბჭო და საკ. კ. პ. (ბ). ცკ.
სასურსათო საქონლის სახელმწიფო საცალო ფასების ახალი შემცირების შესახებ. [დადგენილება].— „კომუნისტი“, 1952, 1 აპრ.

ბიბლიოგრაფიულ საძიებელსა და სიებში ჩაწერა იწყება აბზაცით და აღწერილობის ყველა ელემენტები განლაგდება თანმიყოლებით.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

კამარი მ. და კონსტანტინოვი ფ. მეცნიერების ადგილი და როლი საზოგადოების განვითარებაში. — „ბოლშევიკი“. 1952, № 3, გვ. 47 — 68.

იდეოლოგიური მუშაობა ავიყვანოთ პარტიის მიერ დასახული ამოცანების დონეზე. [მოწინავე].— „საქართვ. კომუნისტი“, 1952, № 12, გვ. 3 – 15.

სასურსათო საქონლის სახელმწიფო საცალო ფასების ახალი შემცირების შესახებ. [სსრკ მინისტრთა საბჭოს და საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრ. კომ-ის დადგენილება].—„კომუნისტი“, 1952, 1 აპრ.

§ 116. სათაურისა და ქვესათაურულ ცნობების შევსება. ა) ანალიტიკურ აღწერილობაში ფართოდ იყენებენ დამატებებს სათაურების და ქვესათაურულ ცნობების შესავსებად.

კერძოდ, ქვესათაურულ ცნობებში უჩვენებენ:

1. ცნობებს, რომლებიც აზუსტებენ სტატიის თემატიკასა და შინაარსს;

2. იმ პირის სახელს, რომელზედაც ლაპარაკია სტატიაში, მის სპეციალობას და სხვა ცნობებს მის შესახებ;

3. სტატიის ან მასალის ავტორს და სათაურს, რომლის შესახებაც დაწერილია სტატია. აგრეთვე ცნობებს იმის შესახებ, სად დაიბეჭდა ეს მასალა. (იხ. § 124. „რეცენზიების აღწერა“).

4. ნაწარმოების ფორმას და ჟანრს.

თედეევი გ.
უდარდელობის შედეგი. [ახალი სასწავლო წელი ცხაკაიას და ზუგდიდის რაიონებში].—„სახალხო განათლება“, 1953, 19 აგვ.

დიდი სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის საქმე. [პურის დამზადება კოლმეურნეობებში. მოწინავე].—„სოციალ. სოფელი“. 1953, № 6, გვ. 1—6.

მუხაძე ი.
აქ ისვენებენ დედები და შვილები. [დედათა და ბავშვთა სანატორიუმი ციხისძირში]. – „დროშა“, 1953, № 8, გვ. 10.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ქიაჩელი ლ.
რუსული ლიტერატურის გენია. [125 წელი ლ. ტოლსტოის დაბადებიდან]. — „ლიტ. გაზეთი", 1952, 11 სექტ.

გორგილაძე ლ.
კომუნისტური პარტიის საპროგრამო შრომა ნაციონალურ საკითხში. [ი. ბ. სტალინის შრომის „მარქსიზმი და ნაციონალური საკითხი"-ს შესახებ]. — „საქართვ. კომუნისტი", 1953, № 1, გვ. 44 – 58.

მშრომელთა საერთაშორისო დღესასწაული. [პირველი მაისი. მოწინავე]. — „სოციალ. სოფელი", 1953, № 5, გვ. 3 — 9.

ხან სერ ია
გამოთხოვება. [კორეელი მწერლის მოთხრობა. დაწერილი 1951 წელს]. თარგმ. მ. აგიაშვილისა. — „მნათობი", 1953, № 1, გვ. 61 — 69.

ბ) პერიოდულ გამოცემებს ჩვეულებრივად აქვთ მუდმივი განყოფილებები: „კონსულტაციები", „წარმოების ნოვატორები" და სხვ. ამ განყოფილებების დასახელება, საჭიროების შემთხვევაში, შეიძლება გამოყენებულ იქნას სათაურის ან ქვესათაურული ცნობების შესავსებად.

§ 117. ცნობები იმ გამოცემაზე, რომელშიაც მასალაა დაბეჭდილი. ა) შემადგენლობა და განლაგება ცნობებისა იმ გამოცემის შესახებ, რომელშიაც მოთავსებულია ასაწერი მასალა, იცვლება იმის მიხედვით თუ რა სახისაა გამოცემა (გაზეთი, ჟურნალი, გრძელდებადი გამოცემა, კრებული). ამ ცნობებში მოჰყავთ:

1. გაზეთებიდან ამოღებული სტატიების აღწერის დროს—გაზეთის სახელწოდება, გამოცემის წელი და თარიღი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

„კომუნისტი", 1952, 10 ივლ., „Правда", 1952, 26 янв.

შ ე ნ ი შ ვ ნ ა: გაზეთის სახელწოდების დამთხვევის შემთხვევაში, მრგვალ ფრჩხილებში უჩვენებენ მისი გამოცემის ადგილს მაგ:

„სტალინელი" (თელავი) და „სტალინელი" (გორი).

2. ჟურნალებიდან ამოღებული სტატიების აღწერის დროს— ჟურნალის სახელწოდებას, გამოცემის წელს, ნომერს და გვერდებს რომლებზედაც მასალაა მოთავსებული.

„მნათობი", 1952, № 1, გვ. 10—15.

3. ისეთი გამოცემების სტატიების აღწერის დროს, რომლებიც განაგრძობენ გამოსვლას როგორიც არის მაგ: „შრომები", „Ученые записки" და ა. შ., რომელთაც აქვთ ერთიანი ნუმერაცია დღიდან მათი დაარსებისა — გამოცემის სახელწოდება, ტომის ან ნაკვეთის ნომერი, გამოცემის წელი და გვერდები, რომლებშიაც მასალაა მოთავსებული. ყოველწლიური ნუმერაციის შემთხვევაში ტომის ნომერს უჩვენებენ გამოცემის თარიღის შემდეგ.

„თბილისის მათემატიკის ინ-ტის შრომები". ტ. 16, 1948, გვ. 122 — 130.

„Известия Всесоюз. теплотехн. ин-та им. Ф. Е. Дзержинского", 1951, № 12, стр. 6—12.

4. კრებულებიდან ამოღებული სტატიების აღწერის დროს იწერება მითითება: „წიგნში", (В кн.), კრებულის სათაური, მისი ნომერი, გამოცემის ადგილი, გამოცემის წელი და გვერდები, რომელზედაც მასალაა მოთავსებული.

წიგნში: ჩვენი დიდი სამშობლო. ნაკვ. 2. თბ., 1948, გვ. 24—33.

В кн.: Вопросы питания. Вып. 1 М., 1951, стр. 56—90.

(ცალკეულ ავტორთა კრებულებსა და თხზულებათა კრებულებში მოთავსებულ სტატიათა აღწერის დროს გამოცემის შესახებ ცნობების მითითების შესახებ იხ. §§ 120 და 122).

ბ) გამოცემის სახელწოდება მოცემული უნდა იქნას მასში დაბეჭდილ სიტყვების საყოველთაოდ მიღებულ შემოკლებათა გამოყენებით და მოთავსდეს ბრჭყალებში (გარდა წიგნების სათაურისა). გამოცემის სახელწოდებასა, წლისა, ნაკვეთის რიგითი ნომერაციისა (ნომერის), თარიღისა და გვერდების აღნიშვნის შორის დაისმება მძიმეები. ტომების ნომერს ყოველთვის აღნიშნავენ არაბული ციფრით.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ჟვანია გ.

ღირსშესანიშნავი თარიღი ჩვენი დიადი პარტიის სახელოვან ისტორიაში (50 წელი რსდმპ-ს მეორე ყრილობიდან).—„საქართვ. კომუნისტი“, 1953, № 7, გვ. 33 — 46.

წულაძე ვ.

ვასილ მოსეს-ძე პეტრიაშვილი — წიგნში: ქართველი მეცნიერები. თბ., 1951, გვ. 91—114.

ბერიძე გ.

საქართველოს ცქრიალა ღვინოები. — „მევენახეობა-მეღვინეობის ინ-ტის შრომები“, ტ. 6, 1950, გვ. 37 — 59.

გ) თუ გამოცემის სახელწოდება არ არის საკმაოდ ინდივიდუალური და მოითხოვს დამატებას მისი გამომქვეყნებელი კოლექტივის მითითების სახით, ეს დამატება დაისმის უშუალოდ გამოცემის სახელწოდების შემდეგ მრგვალ ფრჩხილებში, სახელობით ბრუნვაში.

„შრომათა კრებული“ (საქ. სახ. ზოოტექნიკურ სავეტერინარო ინ-ტი), ტ. 4, 1942, გვ. 110—115.

„Доклады“, (Акад. наук Азербайдж. ССР), 1951, № 11, стр. 389 — 492.

დ) იმ შემთხვევაში, როდესაც ჟურნალი ან გრძელდებადი გამოცემა გამოდის სერიებად, სერიის (ან ქვესერიის) სახელწოდება მოიყვანება ძირითადი გამოცემისა და მისი ნომრის შემდეგ უშუალოდ.

„გეოლოგიური ინსტიტუტის შრომები“. გეოლოგიური სერია. ტ. 4. 1951, გვ. 210 — 300.

„Известия Акад. наук СССР“. Серия истории и философии, т. 8, 1951, № 4, стр. 315 — 322.

ე) ნაკვეთების ორმაგი ნუმერაციის შემთხვევაში, — ერთიანი, რომელიც მოდის გამოცემის დაარსებიდან და მიმდინარე წლი-

სა,— აღწერილობაში მოიყვანება მხოლოდ მიმდინარე წლის ნუმერაცია.

„მასალები საქართველოს და კავკასიის ისტორიისათვის" 1948, № 1, გვ. 11 — 13.
(გამოცემაში № 1 (26).)

ვ) გვერდების აღნიშნვა კეთდება თანახმად წინამდებარე „ერთიანი წესების" 27-ე §-ის, ე. ი. უჩვენებენ გვერდებს, რომელიც ტექსტს ფაქტიურად უჭირავს ფორმით: გვ. 125 — 129.

თუ გამოცემაში მოცემულია მთელი ამ ნაწილის ერთიანი ნუმერაცია და ამასთან ერთად მოცემულია ნუმერაცია თვითეული ნაკვეთისა (ნომრისა), ერთიანი ნუმერაცია არ იწერება.

ზ) თუ სტატიას აქვს ილუსტრაციები ტექსტში ან ფურცლებზე, ეს აღინიშნება მხოლოდ იმ შემთხვევაში თუ ილუსტრაციებს განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს.

დრიდა იან.
წითელი თორტიზა. ნოველა. თარგმ., ჩეხურიდან. მხატვარი ზ. ლეჟავა — „დროშა", 1952, № 4, გვ. 8—12.

§ 118. **შენიშვნები.** სტატიებისა და სხვა მასალების აღწერის დროს. შენიშვნები ავტორების შესახებ, თუ ისინი სამზე მეტია, ან მათი კითხვა — სხვაობის შესახებ, ცნობები დანართების, ბიბლიოგრაფიის და სხვ. შესახებ, მოიყვანება აბზაცით, გამოცემის შესახებ ცნობების შემდეგ, რომელშიაც სტატიაა დაბეჭდილი. შენიშვნა ავტორის შესახებ იწყება სიტყვით: „ავტ".

„ვეფხისტყაოსნის" ახალი გამოცემა. — „ლიტ. და ხელოვნებაა", 1952., 8 თებ., გვ. 3 — 4.
ავტ.: ა. ბარამიძე, ქ. კეკელიძე, ა. შანიძე და ი. აბულაძე

ჩხიკვიშვილი ი.
ატენის ხეობის ფრინველების შესწავლისათვის — „აკად. ს. ჯანაშიას სახელობის საქართველოს სახ. მუზეუმის მოამბე", 1952, № 15 ა, გვ. 5 — 21.
ბიბლიოგრ.: გვ. 21 — 22.

§ 119. პერიოდული გამოცემის რამდენიმე ნომერში დაბეჭდილი შრომების კრებსითი და წყვეტითი აღწერილობა. ა) შრომები, რომელიც დაბეჭდილია ჟურნალის ან გაზეთის რამდენიმე ნომერში, მაგრამ წარმოადგენენ ერთ მთელს, აიწერება ერთად.

სტალინი ი.

სოციალიზმის ეკონომიკური პრობლემები სსრ კავშირში. — პასუხი ამხ. ნოტკინს, ალექსანდრე ილიას-ძეს. — ამხ. ლ. დ. იაროშენკოს შეცდომების შესახებ.—პასუხი ამხანაგებს ა. ვ. სანინას და ვ. გ. ვენჟერს. — „საქართვ. კომუნისტი“, 1952, № 11, გვ. 5 — 68.

ინგოროყვა პ.

ილია ჭავჭავაძე. ბიოგრაფიული ნარკვევი— „მნათობი“, 1951, № 6, გვ. 115 — 147; № 7, გვ. 104 — 136, № 8, გვ. 84 — 118.

ბ) თუ მიმდინარე გამოცემიდან კარტოთეკებისათვის წარმოებს შრომების ნაწილის აღწერა, მაშინ გვერდების ჩვენების შემდეგ, რომელზედაც მოთავსებულია შრომა, ქვემოთ ბარათზე ჩაიწერება ფანქრით „გაგრძელება იქნება“. გამოცემის მომდევნო ნაწილების გამოსვლის შემდეგ ისინი მიეწერებიან ძირითად ჩანაწერს, ისე როგორც ნაჩვენებია პუნქტ ა)-ში.

დ) იმ შემთხვევაში, როდესაც სხვადასხვა ნაკვეთში მოთავსებულ შრომის ნაწილს ჰყავს დამოუკიდებელი ავტორი ან სათაური, ან და მისი გაგრძელება დაბეჭდილია სხვა ჟურნალში, ამას უჩვენებენ შენიშვნაში.

Борисов М. И., Руттер Э. Г. и Санков И. И.

Комплексная механизация и автоматизация зачистки отливок. — „Литейное Производство“, 1951, № 6. стр. 4 —7, № 10, стр. 13 —17.

В № 1о авт.: Санков И. И.

ზ. მარქსიზმ-ლენინიზმის კლასიკოსთა ნაწარმოებების ანალიტიკური აღწერილობა

§ 120. სტატიები და მასალები მარქსიზმ – ლენინიზმის კლასიკოსთა თხზულებებსა და ნაწარმოებთა კრებულებიდან. ა) თხზულებებისა და ავტორიან კრებულებიდან ამოღებული სტატიების აღწერილობის დროს უჩვენებენ: ავტორის გვარსა და ინიციალებს, ასაწერი მასალის სათაურს, იმ წიგნის სათაურს, რომელშიც ეს ნაწარმოები არის მოთავსებული, გამოცემის განმეორებას, ტომის (ნაკვეთის ნაწილსა და სხვ.) ნომერსა და გვერდებს.

ენგელსი ფ.

„ბუნების დიალექტიკის" შესავალი, - მარქსი კ. და ენგელსი ფ. რჩეული ნაწერები. ორ ტომად. ტ. 2, გვ. 61—83.

ლენინი ვ. ი.

ჩამორჩენილი ევროპა და მოწინავე აზია. — თხზულებანი. გამოც. მე-4. ტ. 19, გვ. 96—98.

სტალინი ი. ბ.

პროლეტარიატისა და ულარიბესი გლეხობის დიქტატურის ლოზუნგის შესახებ ოქტომბრის მომზადების პერიოდში. (პასუხი ს. პოკროვსკის). — ლენინიზმის საკითხები. გამოც. მე-11, 1951. გვ. 203—212.

მარქსიზმ — ლენინიზმის კლასიკოსების მიერ დაწერილი რეცენზიები აიწერება ავტორის გვარით.

ლენინი ვ. ი.

წიგნის რეცენზია. ნ. ა. რუბაკინი „Среди книг", том II (изд-во „Наука") М. 1913 г. Цена 4 руб. (изд. 2-е). — თხზულებანი. გამოც. მე-4. ტ. 20, გვ. 309 — 312.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ბ) ვ. ი. ლენინისა და ი. ბ. სტალინის სიტყვები და გამოსვლები, წარმოთქმულნი ყრილობებზე, კონფერენციებზე და პლენუმებზე, რომლებიც მოთავსებულია მათ თხზულებებში, აიწერება იმ სათაურით, რომელიც მოცემულია ტექსტის წინ. შმუცტიტულზე მოყვანილი გამაერთიანებელი სათაურის მაგ.: რ. კ. პ. (ბ). VIII ყრილობა. საკ. კ. პ. (ბ) ც. კ-ისა და ც. ს. კ.-ს გაერთიანებული პლენუმი, უჩვენებენ ქვესათაურში კვადრატულ ფრჩხილებში.

ლენინი ვ. ი.

მოხსენება სოფლად მუშაობის შესახებ 23 მარტს. [რ. კ. პ. (ბ). VIII ყრილობა. 18—23 მარტი 1919 წ.] — თხზულებანი. გამოც. მე-4. ტ. 29, გვ. 222 — 244.

(ფრჩხილებში მოთავსებული ცნობები მოყვანილია შმუცტიტულიდან).

გ) პერიოდულ გამოცემებში გამოქვეყნებულ მარქსიზმ — ლენინიზმის კლასიკოსთა ნაწარმოებნი აიწერება იმ წესით, რომელიც მიღებულია სტატიების ასაწერად.

ლენინი ვ. ი.

ვ. ი. ლენინის წერილი ი. ბ. სტალინისადმი რადიო ტექნიკის განვითარების შესახებ.—„მეცნ. და ტექნიკა“, 1949, № 5, გვ. 1—2.

სტალინი ი. ბ.

ამხანაგ სტალინის პასუხი ამერიკული გაზეთების რედაქტორთა ჯგუფის კითხვებზე. — „კომუნისტი“, 1952, 2 აპრ.

დ) იმისათვის, რომ წიგნის ერთი ნაწილი ან ერთი სტატია შევიტანოთ სისტემატურ კატალოგში ან ბიბლიოგრაფიულ საძიებელში, უნდა აიწეროს თხზულებათა კრებულიდან ამოღებული მთელი წიგნი, ან სტატია, გამოცემის შესახებ ცნობების ჩვენებით, რომელშიაც წერილია მოთავსებული. ახალი სტრიქონით

მოიყვანება თავის ან ნაწილის ნუმერაცია, სათაური (თუ ის არის) და გვერდები, რომლებზედაც მოთავსებულია მასალა.

სტალინი ი. ბ.

ლენინიზმის საფუძვლების შესახებ.—ლენინიზმის საკითხებისათვის. თბ., სახელგამი. პოლიტლიტ., სექტ., 1952.

8. პარტია. გვ. 220 — 256.

გ. თხზულებებიდან, კრებულებიდან და სხვ. ამოღებული ოფიციალური მასალების და სტატიების აღწერილობა

§ 121. ოფიციალური მასალები. ა) სიტყვები, გამოსვლები და მისდაგვარი მასალები აიწერება იმ პირის გვარზე, ვისაც სიტყვა, განცხადება, პასუხი ან გამოსვლა ეკუთვნის.

მიქოიანი ა. ი.

ამხ. ა. ი. მიქოიანის სიტყვა [პარტიის XIX ყრილობაზე]. — „კომუნისტი“, 1952, 18 ოქტ.

მალენკოვი გ. მ.

სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის გ. მ. მალენკოვის სიტყვა 1953 წლის 19 სექტემბერს კრემლში გამართულ სადილზე. — „კომუნისტი“, 1953, 22 სექტ.

მოსაშვილი ი. ს.

სიტყვა [მშვიდობის მომხრეთა მესამე საკავშირო კონფერენციაზე].—„კომუნისტი“, 1951, 31 ნოემბ.

ტიხონოვი ნ. ს.

მოხსენება [მშვიდობის დაცვის საბჭოთა კომიტეტის პლენუმზე 1953 წ. 31 აგვისტოს]. —„კომუნისტი“, 1953, 2 სექტ.

ბ) განცხადებები, პასუხები და სხვა, რომლებიც მთავრობის, დაწესებულების ან ორგანიზაციის სახელით კეთდება, კატალოგებსა და კარტოთეკებისათვის აიწერება კოლექტიურ ავტორზე.

სსრკ მინისტრთა საბჭო.
საბჭოთა მთავრობის პასუხი გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის მთავრობის მიმართვაზე სსრ კავშირის, ამერიკის შეერთებული შტატების, დიდი ბრიტანეთისა და საფრანგეთის მთავრობებისადმი.—„კომუნისტი“, 1952, 22 თებ.

§ 122. **სტატიები თხზულებებიდან და კრებულებიდან, შესავალი სტატიები, წიგნის ცალკე თავები და ნაწილები.** ა) თხზულებებიდან ან ავტორთა კრებულებიდან ამოღებული ცალკე ნაწარმოებთა შესავალი წერილების აღწერა წარმოებს საერთო წესით. გამოცემის შესახებ ცნობებში უჩვენებენ ავტორის გვარს.

ბელინსკი ბ.
ლერმონტოვის ლექსები. (თარგმ. ი. წულუკიძისა).—წიგნში: ბელინსკი ბ. რჩეული თხზულებანი. ტ. 1. თბ., 1952 გვ. 350—355.

ქუჩიშვილი გ.
კიროვთან გამოთხოვება [ლექსი]. — წიგნში: ქუჩიშვილი გ. ლექსები. ტ. 2. თბ., 1949. გვ. 166.

ნატროშვილი გ.
ალექსანდრე ყაზბეგი. — წიგნში: ყაზბეგი ა. თხზულებანი. ტ. 1. თბ., 1948, გვ. XI—XXXIV.

შ ე ნ ი შ ვ ნ ა: გამოცემის დაზუსტების საჭიროების შემთხვევაში, ბეჭდილობით ცნობებში უნდა უჩვენოთ გამომცემლობის სახელწოდება.

ბ) ცალკეული თავები ან ნაწილები აიწერება შესაბამისად იმ წესებისა, რომელიც მოყვანილია § 120 „დ“ პუნქტში.

გამეზარდაშვილი დ.

გიორგი ერისთავი. ცხოვრება და მოღვაწეობა. თბ., საქ. სსრ. მეცნ. აკადემია, 1949.

თავი 3. გიორგი ერისთავი ჟურნალ „ცისკრის“ დამაარსებელი და პირველი რედაქტორი. გვ. 102 — 119.

§ 123. **საერთო სათაურით გაერთიანებული მასალები.** ა) რამდენიმე ავტორის სტატიები და შენიშვნები, რომელთაც საერთო თემატიკა აქვთ და ერთი სათაური აერთიანებს, აიწერება ამავე სათაურით. ქვესათაურულ ცნობებში, კვადრატულ ფრჩხილებში მოიყვანება ავტორთა გვარები.

მსოფლიო მხატვრული ლიტერატურის სიამაყე. ლ. ნ. ტოლსტოის დაბადების 12 წლისთავი. [ა. ბურთიკაშვილის, მ. დობრინინის და პ. ბახტურიძის წერილები]. — „კომუნისტი“, 1953, 9 სექტ.

საბჭოთა ქორეოგრაფიის ტრიუმფი. [დემოკრატიული ახალგაზრდობის IV მსოფლიო ფესტივალის მონაწილეთა: გ. მახარაძის, გ. ჩიჩუას, ნ. რამიშვილის, ი. სუხიშვილის და სხვ. წერილები].— „კომუნისტი“, 1953, 5 სექტ.

ბ) მასალები, რომლებიც დისკუსიის წესით იბეჭდება, აიწერება სხვადასხვაგვარად, იმისდა მიხედვით, თუ რა ხასიათისაა მასალა და გამოქვეყნების ფორმები:

1. დისკუსიები და მასალები, რომლებიც კრებულებსა და პერიოდულ გამოცემებშია მოთავსებული, აიწერება საერთო სათაურით. განსაკუთრებული მნიშვნელობის გამოსვლებზე კეთდება დამოუკიდებელი ანალიტიკური აღწერილობა.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

Дискуссия по книге Г. Ф. Александрова „История западноевропейской философии“ 16—25 июня 1947 г. Стеногр. отчет. — „Вопросы философии“, 1947, 1, стр. 5—501.

Жданов А. А.

Выступление тов. Жданова А. А. [на дискуссии по книге Г. Ф. Александрова „История западноевропейской философии“] 24 июня 1947 г.—„Вопросы философии“, 1947, 1, стр. 256—272.

2. დისკუსიის მასალები, ცალკე სტატიების სახით მოთავსებული პერიოდულ გამოცემების სხვადასხვა ნომრებში, საერთო სათაურით არ გაერთიანდება და აიწერება დამოუკიდებლად იმ დისკუსიაზე მითითებით, რომელსაც მასალა ეკუთვნის.

Клюева В. Н.

Устный курс в программах по русскому языку для нерусских школ. [К дискуссии в журн. „Русский язык в школе“]—„Русский язык в школе“, 1952, № 1, стр. 76—79.

დ. რეცენზიის აღწერა[1]

§ 124. **ზოგადი წესები.** ა) რეცენზია აიწერება სარეცენზიო ნაწარმოების ავტორზე ან სათაურზე. აღწერილობაზე უჩვენებენ ავტორს, სათაურს, ტომის ნომრებს, ნაწილს ან ნაკვეთს, რომლის შესახებაც რეცენზია იწერება, ბეჭდილობით ცნობებში (გამოცემის ადგილი, გამოცემის წელი). ქვესათაურული ან ზესათაურული ცნობები მოიყვანება იმ შემთხვევაში, თუ ამას არსებითი მნიშვნელობა აქვს გამოცემის ინდივიდუალიზაციისათვის.

[1] თუ ბიბლიოთეკაში არ არის რეცენზიების სპეციალური კარტოთეკა, ცნობები არსებული რეცენზიების შესახებ უნდა უჩვენოთ სისტემატური კატალოგის ძირითად ბარათზე, რომელიც შეიცავს რეცენზირებულ ნაწარმოების აღწერილობას.

შემდეგ აბზაცით დაიწერება შეკვეცილი სიტყვა „რეც“. რომელსაც მოსდევს ცნობები რეცენზიის ავტორზე, სათაურზე და იმ გამოცემებზე, რომელშიაც რეცენზიაა მოთავსებული.

ქართული ხალხური ზღაპრები. ტ. 2. მიხ. ჩიქოვანის რედ. თბ., საქ. მეცნ. აკადემია, 1932.
რეც.: ძიძიგური შ. ხალხური სიტყვიერების ახალი მასალები. — „მნათობი“, 1952, № 12, გვ. 158—161.

ბელინსკი ბ.
რჩეული თხზულებანი. ტ. 1. გ. ჯიბლაძის რედ. და წინასიტყვ. თბ., სახელგამი, 1952.
რეც.: ჩხეიძე, ნ.—„მნათობი“, 1953. № 6, გვ. 146—148.

ხალვაში ფ.
ლექსები. თბ., საბჭოთა მწერალი, 1952.
რეც.: ბაკურაძე ბ. ლექსები მშვიდობაზე.— „მნათობი“, 1953, № 5, გვ. 164—166.

(მარქსიზმ-ლენინიზმის კლასიკოსთა მიერ დაწერილი რეცენზიების აღწერილობის შესახებ იხ. § 120-ა.).

ბ) თუ რეცენზიის სათაური ემთხვევა სარეცენზიო ნაწარმოების სათაურს, მისი სათაური რეცენზიის შესახებ ცნობებში არ მეორდება.

„საისტორიო მოამბე“. ტ. 6. თბ., 1952.
რეც.: ითონიშვილი ვ.—„მნათობი“, 1953, № 9, გვ. 165—167.

გ) იმ შემთხვევაში, როდესაც ერთ ნაწარმოებზე რამდენიმე რეცენზია გვაქვს, რომლებიც სხვადასხვა პერიოდულ გამოცემებშია მოთავსებული, სდგება კრებსითი აღწერილობა, ცალკე აბზაც-

ში თვითეულ რეცენზიაზე ცნობების გამოტანით. რეცენზიებს უჩვე-
ნებენ მათი გამოქვეყნების ქრონოლოგიის წესით.

1

დუმბაძე მ.

ისტორიკოსი დიმიტრი ბაქრაძე. (ცხოვრება და მოღვაწეობა). ბათუმი, აჭარის სახელგამი, 1950.

რეც.: ლომთათიძე გ. დიმიტრი ბაქრაძის ღვაწლი ჩვენი ისტორიოგრაფიის წინაშე. მამია დუმბაძის წიგნის გამო. — „ლიტ. და ხელოვნება". 1950, 26 ნოემბ.

ითონიშვილი ვ. — „მნათობი", 1951, № 7, გვ. 168—171.

იხ. შ. ბარ.

2

გვრიტიშვილი დ. წიგნი თვალსაჩინო მეცნიერსა და საზოგადო მოღვაწის შესახებ. — „კომუნისტი", 1951, 25 მარტი.

Анчабадзе З. Книга об историке Д. Бакрадзе.— „Заря Востока", 1951, 25 март.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

შემოკლებათა სია

აგრეთვე — აგრ.
ადგილი არ არის — ადგ. არ.
ანოტაცია — ანოტ.
არსებული — არსებ.
ბარათი — ბარ.
ბიბლიოგრაფია — ბიბლიოგრ.
ბიბლიოთეკა — ბ-კა.
გადაკეთებული — გადაკეთ.
გადამუშავებული — გადამუშ.
გაზეთი — გაზ.
გაზეთში — გაზ-ში.
გამომცემელი — გამომც.
გამომცემლობა — გამ-ბა.
გამოცემა მესამე — გამოც. მე-3.
გამოცემიდან — გამოც-დან.
განყოფილება — განყ.
დამატებითი — დამატ.
დაწესებულება — დაწ-ბა.
დოქტორი — დოქტ.
ეთნოგრაფიული — ეთნოგრ.
ზოგადი მითითება — ზოგ. მით.
თავფურცელი — თავფ.
თანაავტორი — თანაავტ.
თანამშრომელი — თანამშრ.
თარგმანი — თარგმ.
თბილისი — თბ.
ილუსტრაცია — ილ.
ინდივიდუალური — ინდივიდ.
ინდუსტრიალური — ინდუსტრ.
ინჟინერი — ინჟ.
ინსტიტუტი — ინ-ტი.
იხილე — იხ.
იხილე აგრეთვე — იხ. აგრ.
იხილე შემდეგი ბარათი — იხ. შემდ.ბარ.
კერძო მითითება — კერძ. მით.
კომისარიატი — კომ-ტი.
კომიტეტი — კომ-ტეტი.
კრებული — კრ.
კრებულში — კრ-ში.
ლითოგრაფირებული — ლითოგრ.
ლიტერატურა — ლიტ.
ლიტერატურული — ლიტ-ული.
მთარგმნელი — მთარგმნ.
მოქმედება — მოქმ.
მხატვრული — მხატვრ.
ნაკვეთი — ნაკვ.
ნაწილი — ნაწ.
პოპულარული — პოპულ.
პორტრეტი — პორტრ.
პროფესორი — პროფ.
რედაქტორი — რედ.
რედაქცია — რედაქც.
რუსული — რუს.
საზოგადოება — საზ-ბა.
სათაური — სათ.
საკვლევო — საკვლ.
სამეცნიერო — სამეცნ.
სანტიმეტრი — სმ.
საქართველოს — საქ.
სასოფლო-სამეურნეო — სას-სამ.
სახელმწიფო — სახ.
სახელმძღვანელო — სახელმძღვ.
სექტორი — სექტ.
სვეტი — სვ.
ტომი — ტ.
უმაღლესი სასწავლებელი — უმაღლ. სასწ.
უნივერსიტეტი — უნ-ტი
ფაქსიმილე — ფაქს.
ფურცელი — ფ.
ქართული — ქართ.
შედგენილი — შედგ.
შევსებული — შევს.
შემდგენელი — შემდგ.
შესწორებული — შესწ.
ცნობები — ცნ.
ცენტრალური კომიტეტი — ც. კ.
ცხრილები — ცხრ.
წიგნი — წიგნ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

СПИСОК УСЛОВНЫХ СОКРАЩЕНИЙ, ПРИМЕНЯЕМЫХ В ОПИСАНИИ

Предварительные сведения

Сокращения, приведенные в помещаемом ниже списке, применяются в подзаголовочных и выходных данных, количественной характеристике, надзаголовочных данных, примечаниях, аннотациях и справках о вспомогательных описаниях.[1]

Сложные имена прилагательные в список не включены: сокращение составляющих их слов производится в соответствии со списком.

Научный — науч., исследовательский — исслед.

Научно-исследовательский — науч.-исслед.

Народный — нар., хозяйственный — хоз.

Народнохозяйственный — нар.-хоз.

В списке не приведены также имена прилагательные, образованные от географических наименований. В этих прилагательных окончания, как правило, отбрасываются. Но если сокращенное имя прилагательное теряет свой смысл или совпадает с наименованием города или местности, имя прилагательное или вовсе не сокращается, или сокращается так, чтобы возможность принять его за наименование города или местности была исключена. Например:

карельский — карел.
кустанайский — кустан.
балканский — балкан.
итальянский — итал.
турецкий — турец

Но:

ленинградский — ленингр. (не ленинград.)
ашхабадский — ашхаб (не ашхабад.)
бийский — не сокращается
елецкий — не сокращается
курский — не сокращается
омский — не сокращается

---

[1] В библиографических указателях сокращения могут применяться шире, чем дано в списке.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

СПИСОК УСЛОВНЫХ СОКРАЩЕНИЙ

Слова	Сокращения	Примечания
август	авг.	
авиационный	авиац.	
автобиографический автобиография	автобиогр.	
автодорожный	автодор.	
автомобильный	автомоб.	
автономная область	авт. обл.	
Автономная Советская Социалистическая Республика	АССР	Применяется также в заголовке описания.
автор	авт.	
авторизованный	авториз.	
автотракторный	автотракт.	
агитационный	агит.	
аграрный	аграр.	
агрономический	агрон.	
административный	адм.	
азербайджанский	азербайдж.	
академик академический академия	акад.	
албанский	албан.	
американский	америк.	
аналитическое описание	ан.	Только в справках о вспомогательных описаниях.
англиский	англ.	
антирелигиозный	антирелиг-	
апрель	апр.	
армянский	арм.	
артиллерийский	артиллер.	
археологический	археол.	
астрономический	астрон.	
бактериологический	бактериол.	
башкирский	башк.	
без года	б. г.	

ეროვნული ბიბლიოთეკა

без места	б. м.	
без места и года	б. м. и г.	
бельорусский	белорусс.	
белгийсский	бельг.	
библиографический библиография	библиогр.	
библиотека	б ка	
библиотечка	б-чка	
библиотечный	библиотеч.	
биографический биография	биогр.	
биологический	биол.	
болгарский	болгар.	
бумажный	бум.	
введение	введ.	
век	В.	Только в обозначении веков после числа.
венгерский	венгер.	
ветеринарный	вет.	
Военно-Морской Флот	ВМФ	Применяется также в заголовке описания.
военный	воен.	
воздушный	воздуш.	
восточный	вост.	
всероссийский	всерос.	
Всесоюзная Коммунистич. партия (большевиков)	ВКП (б)	Применяется также в заголовке описания.
всесоюзный	всесоюз.	
Всесоюзный Ленинский Коммунистический Союз Молодежи	ВЛКСМ	Применяется также в заголовке описания.
Всесоюзный Центральный совет профессиональных союзов	ВЦСПС	
вступительный	вступит.	
выпуск	вып.	
выпускные данные	вып. дан.	
высший	высш.	
выходные данные	вых. дан.	
газета	газ.	

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

географический	геогр.	
геолого-разведочный	геол. развед.	
германский	герм.	
глава	гл.	
главный	глав.	
год	г.	Только после числа.
горный инженер	гор. инж.	
город	г.	Только перед наименованием города.
городской	гор.	Применяется также в заголовке описания.
государственный	гос.	Применяется также в заголовке описания, если не является первым словом наименования коллектива.
гравированный гравюра	грав.	
грузинский	груз.	
губериня губернский	губ.	
двухмесячный	двухмес.	
двухнедельный	двухнед.	
действие	д.	Только в подзаголовочных данных после числительных при описании пьес и т. п.
действительный член	действ. чл.	
декабрь	дек.	
демократический	демократич.	
диаграмма	диагр.	
диссертация	дисс.	
добавление	доб.	
доктор наук	д-р наук	
дополнение дополненный дополнительный	доп.	
дорожный	дор.	
доцент	доц.	
драматический	драм.	
другие	др.	
ежегодный	ежегод.	
ежедневный	ежеднев.	

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ежемесячный	ежемес.	
еженедельный	еженед.	
железная дорога железнодорожный	ж. д. ж.-д.	Применяется также в заголовке описания, если не является первым словом наименования коллектива.
журнал	журн.	
завод	з-д.	
заглавие	загл.	
заочный	заоч.	
западный	зап.	
земельный	зем.	
значительно	значит.	
и другие	и др.	Применяется также в заголовке описания.
избранный	избр.	
извлечение	извлеч.	
издание изданный издательство	изд.	
изменение измененный	изм.	
иллюстратор * иллюстрация иллюстрированный	илл.	Применяется также в заголовке добавочного описания.
имени	им.	Применяется также в заголовке описания.
индустриальный	индустр.	
инженер инженерный	инж.	
иностранный	иностр.	
институт	ин-т.	
инструментальный	инструм.	
информационный	информ.	
испанский	испан.	
исполнительный комитет	испол. ком.	
исправление исправленный	испр.	
исследовательский	исслед.	
исторический	ист.	
итальянский	итал.	
казахский	казах.	

ეროვნული ბიბლიოთეკა

кандидат наук	канд. наук.	
карело-финский	карело фин.	
картина	карт.	Только в подзаголовочных данных после числительных при описании пьес и т. п.
картограмма	картогр.	
километр	км.	
киргизский	киргиз.	
классический	классич.	
книга	кн.	Только при обозначении томов перед выходными данными, в надзаголовочных данных, спецификации и примечаниях.
книгоиздательство	кн-во	
комиссар комиссариат	ком.	
комиссия	комис.	
комитет	ком.	
комментарий комментированный	коммент.	
Коммунистическая партия (большевиков)	КП (б)	Применяется также в заголовке описания.
коммунистический	коммунист.	
кооперативный	кооп.	
краеведческий	краевед.	
краевой	краев.	Применяется также в заголовке описания.
краснознаменный	краснознам.	
критический	критич.	
культурный	культ.	
латвийский	латв.	
латышский	латыш.	
Ленинград	Л.	Только в выходных данных
ленинградский	ленингр.	
Ленинский Коммунистический Союз Молодежи	ЛКСМ	Применяется также в заголовке описания.
лист	л.	*Только в выходных данных.
литература *	лит.	
литовский	литов.	

ეროვნული ბიბლიოთეკა

литографированный литография	литогр.	
математический	матем.	
машинно-тракторная станция	МТС	
машиностроительный	машиностроит.	
медицинский	мед.	
международный	междунар.	
мелиоративный	мелиорат.	
мелиорационный	мелиорац.	
метеорологический	метеоролог.	
методический	метод.	
метрический	метрич.	
механический	механ.	
министерство	м-во	
младший	младш.	
молдавский	молдав.	
морской	мор.	
Москва	М.	Только в выходных данных
московский	моск.	
музыкальный	муз.	
наглядный	нагляд.	
название	назв.	
напечатанный напечатано	напеч.	
народный	нар.	Применяется также в заголовке описания.
народный комиссар народный комиссариат	нар. ком.	
научный	науч.	
национальный	нац.	
начальный	нач.	
немецкий	нем.	
ненумерованный	ненум.	
нефтяной	нефт.	
нотный	нот.	
областной * область	обл.	* Применяется также в заголовке описания.
обложка	обл.	
обработанный обработано	обработ.	
общедоступный	общедоступ.	

общественный	обществ.	
общество	о-во	Применяется также в заголовке описания после наименования коллектива.
общий	общ.	
объяснительный	объяснит.	
округ окружной	окр.	
октябрь	окт.	
опытный	опыт.	
организационный	орг.	
ответственный редактор	отв. ред.	
отдел	отд.	
отделение	отд-ние	
отдельный лист	отд. л.	
отдельный оттиск	отд. отт.	
оттиск	отт.	
официальный	офиц.	
параллельный	паралл.	
партийный	парт.	
педагогический	пед.	
переведено перевод переводчик	пер.	* Применяется также в заголовке добавочного описания.
перепечатанный перепечатано	перепеч.	
переработанный переработано	перераб.	
пересмотренный пересмотрено	пересмотр.	
Петербург	Пб.	Только в выходных данных.
Петербургский	петерб.	
Петроград	Пг.	Только в выходных данных.
петроградский	петрогр.	
печатный	печ.	
плановый	план.	
под руководством	под руковод.	

ეროვნული ბიბლიოთეკა

подготовил подготовленный подготовлено	подгот.	
подотдел	п/отд.	
полиграфический	полиграф.	
политический	полит.	
популярный	попул.	
портрет	портр.	
последний	послед.	
послесловие	послесл.	
посмертный	посмерт.	
потребительский	потреб.	
пояснение	поясн.	
пояснительный	пояснит.	
предисловие	предисл.	
приложение приложенный приложено	прил.	
примечание	примеч.	
проверенный	провер.	
продолжение	продолж.	
производственный	производ.	
пролетарский	пролет.	
промысловый	промысл.	
промышленность промышленный	пром.	
пропагандистский	проп.	
просветительный	просвет.	
просмотренный просмотрено	просмотр.	
профессиональный	проф.	Применяется также в заголовке описания, если не является первым словом наименования коллектива.
профессор	проф.	
прочитанный прочитано	прочит.	
псевдоним	псевд.	
районный	район.	
расширенный	расшир.	

редактированный	ред.	* Применяется также в заголовке добавочного описания.
редактор *		
редакционный		
редакция		
рекомендательный	рекоменд.	
рекомендованны		
ремесленный	ремесл.	
республиканский	респ.	Применяется также в заголовке описания.
рецензия	рец.	
рисунок	рис.	
Российская Советская Федеративная Социалистическая Республика	РСФСР	Применяется также в заголовке описания.
Российская социал демократическая рабочая партия	РСДРП	Применяется также в заголовке описания.
российский	росс.	
Ростов на дону	Ростов н/д	
румынский	румын	
санитарный	сан.	
С-Петербург	Спб.	Только в выходных данных.
сборник	сб.	Только при обозначении томов перед выходными данными, в надзаголовочных данных, спецификации и примечаниях.
северный	сев.	Применяется также в заголовке описания, если не является первым словом наименования коллектива.
сельскохозяйственный	с-х.	
сентябрь	сент.	
сибирский	сиб.	
систематизированный	систематизир.	
следующий	след.	
смотри	см.	
соавтор	соавт.	Только в справке о добавочных описаниях.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

совершенно переработанный	совершен.	
совершенно переработано	переработ.	
Совет Народных Комиссаров	Совет Нар. Ком.	В заголовке описания сокращается Совет Нар. Комиссаров.
Советская Социалистическая Республика	ССР	
современный	соврем.	
содержание	содерж.	
Соединенные Штаты Америки	США	Применяется также в заголовке описания.
сокращение		
сокращений	сокр.	
сокращено		
составитель*		* Применяется также в заголовке добавочного описания.
составленный	сост.	
составлено		
сотрудник	сотр.	
социал-демократический	соц.-дем.	
социалистический	соц.	
социальный		
сочинение	соч.	
Союз Советских Социалистичсеких Республик	СССР	Применяется также в заголовке описания.
специальный	спец.	
средний	сред.	
старший	старш.	
статистический	стат.	
стенографический	стеногр.	
стереотипный	стереотип.	
столбец	стлб.	
страница	стр.	
страховой	страх.	
строительный	строит.	
ступень	ступ.	
схематический	схем.	
таблица	табл.	
таджикский	тадж.	

ეროვნული ბიბლიოთეკა

татарский	татар.	
тетрадь	тетр.	
технический	техн.	
технологический	технолог.	
титульный лист	тит. л.	
том	т.	
торговый	торг.	
торфяной	торф.	
транспортный	трансп.	
трудовой	труд	
туркменский	туркм.	
уездный	уезд.	
узбекский	узбек.	
украинский	укр.	
улучшенный	улучш.	
университет	ун-т	
университетский	унив.	
управление	упр.	
учебный	учеб.	
ученый	учен.	
фабрика	ф ка.	
фабрично-заводской	фабр-зав.	
факультет	фак.	
февраль	февр.	
физический	физ.	
философский	философ.	
финансовый	фин.	
финский	фин.	
французский	франц.	
химический	хим.	
хозяйственный	хоз.	
художественный, художник *	худож.	* Только при фамилии
цветной	цвет.	
центральный	центр.	
Центральный Исполнительный Комитет	ЦИК	Применяется также в заголовке описания.
Центральный комитет	ЦК	Применяется также в заголовке описания.
часть	ч.	
чертеж	черт.	
член-корреспондент	чл-кор.	
чрезвычайный	чрезв.	

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

экземпляр	экз.
экономический	экон.
экспериментальный	эксперим.
эстонский	эстон.
южный	юж.
юношеский	юнош.
юридический	юрид.
язык	яз.
январь	янв.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

გამომცემლობების სახელწოდების შემოკლებათა მოკლე ცხრილი

სიაში მოყვანილია მხოლოდ ახალი და ცენტრალური გამომცემლობები

გამომცემლობის სრული სახელწოდება	როგორ უნდა მოვიყვანოთ ბიბლიოგრაფიული ცნობები
გამომცემლობა „კომუნისტი“	„კომუნისტი“
გამომცემლობა „საბჭოთა მწერალი“	„საბჭოთა მწერალი“
გამომცემლობა „ფედერაცია“	„ფედერაცია“
გამომცემლობა „ქართული წიგნი“	„ქართული წიგნი“
გამომცემლობა „შრომა“	„შრომა“
გამომცემლობა „ხელოვნება“	„ხელოვნება“
საქ. ალკკ. ც. კ. საბავშვო და ახალგაზრდობის ლიტ. გამომცემლობა	საბლიტგამი
საქ. კ. პ. (ბ) ცეკას პარტიული გამომცემლობა	პარტგამომცემლობა
საქ. სსრ მეცნ. აკადემიის გამომცემლობა	საქ. სსრ მეცნ. აკადემია
საქართველოს სამედიცინო გამომცემლობა	საქმედგამი
სახელმწიფო გამომცემლობა	სახელგამი
სახელმწიფო გამომცემლობა. პოლიტიკური ლიტერატურის სექტორი	სახელგამი. პოლიტ. ლიტ. სექტორი
სახელმწიფო გამომცემლობა. საბავშვო და ახალგაზრდობის სექტორი	სახელგამი. საბ. და ახალგაზრდ. სექტორი
სახელმწიფო გამომცემლობა. სასწავლო პედაგოგიური სექტორი	სახელგამი. სასწ. პედ. სექტორი
სახელმწიფო ტექნიკური გამომცემლობა „ტექნიკა და შრომა“	„ტექნიკა და შრომა“
სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობა	სახ. უნტი.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

სარჩევი

გვ.
წინასიტყვაობა 3

ნაწილი I

ბეჭდვითი ნაწარმოებთა აღწერილობის ზოგადი წესები

ა) ძირითადი დებულებანი

§ 1. ზოგადი მოთხოვნილებანი ბეჭდვითი ნაწარმოებთა აღწერილობისას 6
§ 2. ბეჭდვითი ნაწარმოებთა აღწერილობის წესების ერთიანობა კატალოგებისა, ბიბლიოგრაფიულ საძიებლებისა, სიებისა და კარტოთეკებისათვის 6
§ 3. წიგნის აღწერილობის წყაროები 7
§ 4. ძირითადი აღწერილობის სახეობანი 7
§ 5. აღწერილობის ელემენტები 7
§ 6. საავტორო აღწერილობის ფორმა 8
§ 7. სათაურზე აღწერილობის ფორმა 10
§ 8. აღწერილობის გადატანა მეორე ბარათზე 12
§ 9. შემოკლებანი აღწერილობაში 13
§ 10. აღწერილობის ენა 13
§ 11. ორთოგრაფია 13
§ 12. ასომთავრული ასოები და სასვენი ნიშნები 13
§ 13. ფრჩხილები 14
§ 14. რიცხვითი სახელები. წესები, რომლებიც აღწერილობის ცალკე ელემენტებს ეხება 14
§ 15. აღწერილობის თავსათაური 15
§ 16. სათაური 15
§ 17. სათაურის უქონლობა 15
§ 18. კითხვა-სხვაობა სათაურში 16
§ 19. ქვესათაურული ცნობები 16
§ 20. ქვესათაურული ცნობების დამატება 19
§ 21. ბეჭდილობის ცნობები 21
§ 22. გამოცემის ადგილი 21
§ 23. გამომცემლობა 22

§ 24. გამომცემლობის დასახელებისა და ზესათაურული ცნობების დამთხვევა . 23
§ 25. გამოცემის წელი 25
§ 26. რაოდენობითი დახასიათება 26
§ 27. გვერდების რაოდენობის აღნიშვნა 26
§ 28. ილუსტრაციები 27
§ 29. ზესათაურული ცნობები 28
§ 30. ტირაჟის და ფასის ჩვენება 29
§ 31. შენიშვნები 29
§ 32. ანოტაციები ბ) დამხმარე აღწერილობანი და დამხმარე ბარათები ანბანურ კატალოგში 32
§ 33. ზოგადი წესები 34
§ 34. დამატებითი აღწერილობანი და მათი გამოყენება 35
§ 35. დამატებითი აღწერილობის სახეები და ფორმები 35
§ 36. მითითებითი ბარათები („მითითებანი“) და მათი გამოყენება . . . 39
§ 37. საცნობარო ბარათები და მათი გამოყენება 40
§ 38. შ ი ფ რ ი 41
§ 39. საინვენტარო ნომერი 41
§ 40. ცნობა დამხმარე აღწერილობათა შესახებ 42
§ 41. სისტემატური კატალოგის ინდექსები 43

ნ ა წ ი ლ ი 2.

ავტორიანი და უავტორო წიგნების აღწერა

§ 42. ავტორიანი წიგნების აღწერა 45
§ 43. აღწერილობის თავსათაურების ერთგვაროვნება 51
§ 44. ორმაგი გვარები 52
§ 45. ავტორის გვარის სხვადასხვაგვარი დამწერლობა 52
§ 46. თავსართიანი გვარები. 53
§ 47. ჩინელი და კორეელი ავტორები 53
§ 48. ორი და სამი ავტორის წიგნი 54
§ 49. ოთხ და მეტ ავტორთა წიგნები 56
§ 50. უავტოროდ გამოცემული წიგნების აღწერა 58

ნ ა წ ი ლ ი 3.

ოფიციალურ და საუწყებო გამოცემათა აღწერილობა

ა) ზ ო გ ა დ ი დ ე ბ უ ლ ე ბ ე ბ ი

§ 51. აღწერილობა კოლექტიურ ავტორზე და სათაურზე 59
§ 52. აღწერილობის თავსათაურის ერთგვაროვნება 65
§ 53. კოლექტივის დასახელების გამეორება აღწერილობის ტექსტში . . . 65
§ 54. დამხმარე აღწერილობათა გამოყენება 66

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ბ) ოფიციალურ და საუწყებო გამოცემათა ცალკე სახეობის აღწერილობა

§ 55. კონსტიტუციებისა და კანონების გამოცემანი 69
§ 56. სახელმწიფო ხელისუფლების და სახელმწიფოებრივი მმართველობის უმაღლესი ორგანოების გამოცემანი. ზოგადი წესები 69
§ 57. სსრკ უმაღლესი საბჭოს და მოკავშირე და ავტონომიური რესპუბლიკების უმაღლესი საბჭოების გამოცემანი 71
§ 58. სსრკ მინისტრთა საბჭოსი და მოკავშირე და ავტონომიურ რესპუბლიკების მინისტრთა საბჭოების გამოცემანი 72
§ 59. სამინისტროების და მინისტრთა საბჭოებთან არსებულ კომიტეტების გამოცემანი 73
§ 60. სახელმწიფო ხელისუფლების და ადგილობრივი ორგანოების გამოცემანი 76
§ 61. საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის გამოცემანი 77
§ 62. მოკავშირე რესპუბლიკების კომუნისტური პარტიების გამოცემანი . . 80
§ 63. პარტიის საოლქო, სამხარეო, საქალაქო და რაიონულ ორგანიზაციათა გამოცემანი 81
§ 64. საკ. ა. ლ. კ. კ.-სა და კომკავშირის რესპუბლიკური ორგანიზაციების გამოცემანი 82
§ 65. საკავშირო პროფკავშირთა ცენტრალურ საბჭოს (ВЦСПС) და პროფკავშირთა რესპუბლიკურ და საოლქო საბჭოების გამოცემანი 84
§ 66. პროფესიულ კავშირების საკავშირო და რესპუბლიკური ყრილობების გამოცემანი 85
§ 67. ცალკეულ პროფესიულ კავშირთა გამოცემანი 85
§ 68. პროფესიულ კავშირების რესპუბლიკური და ადგილობრივი კომიტეტებისა და კონფერენციების გამოცემანი 87
§ 69. ნებაყოფლობით საზოგადოებათა გამოცემანი 88
§ 70. სამეცნიერო-კულტსაგანმანათლებლო დაწესებულებების და სხვა ორგანიზაციების გამოცემანი 89
§ 71. სამეურნეო ორგანიზაციების გამოცემანი 91
§ 72. კონგრესების, ყრილობების და კონფერენციების მასალები 92
§ 73. სამხედრო წესდებანი, დარიგებანი, ინსტრუქციები და ამგვარი გამოცემანი 94
§ 74. სახელწოდება-შეცვლილ დაწესებულებათა და ორგანიზაციათა გამოცემანი 94
§ 75. რამდენიმე დაწესებულებისა და ორგანიზაციის ზიარი გამოცემანი 96

ნაწილი 4.

მრავალტომიან გამოცემათა და სერიათა აღწერილობა

ა) მრავალტომიანი გამოცემანი

§ 76. ზოგადი დებულებები 97
§ 77. ერთნაირი კერძო სათაური რამდენსამე ტომში 102

ეროვნული ბიბლიოთეკა

§ 78. კერძო სათაურების უქონლობა 102
§ 79. ცალკე ტომების სხვადასხვა ავტორები 104
§ 80. მრავალტომიან გამოცემათა სათაურების შეცვლა 106
§ 81. დაუმთავრებელ გამოცემების, არა სრული კომპლექტების და ცალკე ტომების აღწერილობა 108

ბ) ს ე რ ი ე ბ ი

§ 82. ზოგადი დებულებები 110
§ 83. სერიული აღწერილობა 111

ნ ა წ ი ლ ი 5.

მარქსიზმ-ლენინიზმის კლასიკოსთა ნაწარმოებების და მათდამი მიძღვნილ ნაწარმოებთა აღწერილობანი

§ 84. ზოგადი დებულებანი 115
§ 85. ავტორის გვარის ჩვენება აღწერილობაში 115
§ 86. ცალკეულ ნაწარმოებთა აღწერილობის თავისებურებანი 116
§ 87. გამოცემები უცხო ენებზე 117
§ 88. დამატებითი აღწერილობების გამოყენება 118
§ 89. გამოცემის შინაარსის გახსნა 121
§ 90. მრავალტომიანი გამოცემანი 122
§ 91. პოლიტიკური ანგარიშები და მოხსენებები 123
§ 92. ამხანაგ ი. ბ. სტალინის ბრძანებები 124
§ 93. წერილები ი. ბ. სტალინისადმი 125

ნ ა წ ი ლ ი 6.

ცალკეულ პირთა ცხოვრებისა და მოღვაწეობისადმი მიძღვნილი ნაწარმოებების, კრებულების, წერილების, მიწერ-მოწერის, ალბომების, ილუსტრაციების და ა. შ. აღწერილობანი

§ 94. კრებულები საერთო სათაურით 126
§ 95. კრებულების შინაარსის გახსნა 127
§ 96. კრებულები, რომელთაც არ აქვთ საერთო სათაური 131
§ 97. წერილები. მიწერ-მოწერა 132
§ 98. ცალკე პირთა ცხოვრებისა და მოღვაწეობისადმი მიძღვნილ ნაწარმოებთა აღწერა 133
§ 99. ნაწარმოებნი კოლექტივის შესახებ 135
§ 100. ნაწარმოებნი, მიძღვნილი ქვეყნის, მხარის, ადგილისა და ქალაქის აღწერილობისადმი 136
§ 101. შემოკლებანი, დამუშავებანი, გადმოცემანი, ინსცენირებანი და ა. შ. 138
§ 102. ლიბრეტო და მასალები თეატრის დადგმისათვის 140
§ 103. გაგრძელებანი, დამატებანი, დანართები და ა. შ. 140
§ 104 ილუსტრაციების ალბომები 142

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ნ ა წ ი ლ ი 7.

პერიოდულ და გრძელდებად გამოცემათა აღწერილობა

ა) პ ე რ ი ო დ უ ლ ი გ ა მ ო ც ე მ ა ნ ი

§ 105. ზოგადი წესები 143
§ 106. ჟურნალების აღწერა 143
§ 107. ჟურნალის სათაურის გამოცვლა 144
§ 108. გაზეთის აღწერა 146

ბ) გ რ ძ ე ლ დ ე ბ ა დ ი გ ა მ ო ც ე მ ე ბ ი

§ 109. ზოგადი დებულებანი 148
§ 110. გრძელდებადი გამოცემები, რომელთაც მხოლოდ საერთო სათაური აქვთ 149
§ 111. გრძელდებადი გამოცემანი, რომელთაც აქვთ კერძო სათაურები . 151
§ 112. საძიებლები ჟურნალებისა და გრძელდებად გამოცემებისათვის . . . 152

ნ ა წ ი ლ ი 8.

ანალიტიკური აღწერილობა

ა) ძ ი რ ი თ ა დ ი წ ე ს ე ბ ი

§ 113. ზოგადი დებულებანი 154
§ 114. აღწერილობის ელემენტები 154
§ 115. აღწერილობის ფორმა 155
§ 116. სათაურისა და ქვესათაურულ ცნობების შევსება 156
§ 117. ცნობები იმ გამოცემებზე, რომლებშიაც მასალაა დაბეჭდილი . . . 157
§ 118. შენიშვნები 158
§ 119. პერიოდული გამოცემის რამდენიმე ნომერში დაბეჭდილი შრომების კრებსითი და წყვეტითი აღწერილობა. 161

ბ) მ ა რ ქ ს ი ზ მ - ლ ე ნ ი ნ ი ზ მ ი ს კ ლ ა ს ი კ ო ს თ ა ნ ა წ ა რ მ ო ე ბ ე ბ ი ს ა ნ ა ლ ი ტ ი კ უ რ ი ა ღ წ ე რ ა

§ 120. სტატიები და მასალები მარქსიზმ-ლენინიზმის კლასიკოსთა თხზულებებისა და ნაწარმოებებთა კრებულებიდან 162

გ) თ ხ ზ უ ლ ე ბ ე ბ ი დ ა ნ დ ა კ რ ე ბ უ ლ ე ბ ი დ ა ნ ა მ ო ღ ე ბ უ ლ ი ო ფ ი ც ი ა ლ უ რ ი მ ა ს ა ლ ე ბ ი ს დ ა ს ტ ა ტ ი ე ბ ი ს ა ღ წ ე რ ი ლ ო ბ ა

§ 121. ოფიციალური მასალები 164
§ 122. სტატიები თხზულებათა კრებულებიდან 165

ეროვნული ბიბლიოთეკა

§ 123. სათაურით გაერთიანებული მასალები 166

დ) რეცენზიების აღწერა

§ 124. ზოგადი წესები 167

დამატებანი

აღწერილობაში მიღებული პირობითი შემოკლებების სია 170
გამომცემლობათა სახელწოდებების შემოკლებების მოკლე სია. 184

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ხელმოწერილია დასაბეჭდად 3/VIII-54 წ. ანაწყობის ზომა $6 \times 9^1/_2$.
ქაღალდის ზომა 60×84. სასტამბო ფორმათა რაოდენობა 12. უე 04397.
ტირაჟი 1.000. შეკვეთის № 139.

პოლიგრაფკომბინატი „კომუნისტი", თბილისი, ლენინის ქ. № 14
Полиграфкомбинат „Комунисти" Тбилиси, ул. Ленина № 14.

4— ფ¹/478
შფასი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ЕДИНЫЕ ПРАВИЛА
ОПИСАНИЯ ПРОИЗВЕДЕНИЙ
ПЕЧАТИ

ДЛЯ КАТАЛОГОВ НЕБОЛЬШИХ БИБЛИОТЕК И
БИБЛИОГРАФИЧЕСКИХ УКАЗАТЕЛЕЙ

(на грузинском языке)

Тбилиси
1954